

CULTUUR MAAKT IEDEREEN

////////////////////////////////////

JAARVERSLAG 2017

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

Inhoud

Voorwoord.....	4
1 Cultuureducatie met Kwaliteit, Jong Geleerd	7
1.1 Wat we hebben bereikt in 2017	7
1.1.1 Versterken cultuureducatie in het primair onderwijs	7
<i>Cultuureducatie met Kwaliteit.....</i>	7
<i>Mediakunst- en Erfgoededucatie.....</i>	9
<i>Impuls muziekonderwijs</i>	10
<i>Professionalisering muziekonderwijs op pabo's.....</i>	11
1.1.2 Versterken cultuureducatie in het vmbo	11
<i>Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs</i>	11
1.2 De aanvragen in één oogopslag	13
Culturele vorming verdient ieder kind!	14
2 Innovatie in Cultuur, Maak het mee.....	16
2.1 Wat we hebben bereikt in 2017	16
2.1.1 Ontwikkeling cultuurmakers en vitale verbindingen	17
<i>Jij maakt het mee</i>	17
<i>MeeMaakPodia.....</i>	17
<i>Festivals en erfgoedmanifestaties.....</i>	19
2.1.2 Ontwikkeling toptalent	21
<i>Talentontwikkeling</i>	21
<i>Verbinding in talentontwikkeling</i>	23
2.1.3 Vergroten mogelijkheden om cultuur te maken.....	24
<i>Age Friendly Cultural Cities</i>	24
<i>Inventarisatie en start publiek-private samenwerkingsprogramma's</i>	26
2.2 De aanvragen in één oogopslag	27
Hoe wilder, hoe leuker!	28
3 Cultuur maakt iedereen zichtbaar	30
3.1 Wat we hebben bereikt in 2017	30
3.1.1 Vergroten van waardering voor cultuur maken	30
<i>Verhalenplatform</i>	30
<i>Maak het mee prijzen: Gouden C en BNG Lang Leve Kunst prijs</i>	31
<i>Platform Promotie Cultuurparticipatie.....</i>	33
3.1.2 Versterken van de internationale positie van cultuurmakers.....	33
<i>Subsidieregeling voor netwerkvorming en projecten</i>	33
<i>Vergroten expertise</i>	35
3.2 De aanvragen in één oogopslag.....	35
Dit zijn verhalen die je raken!	36
4 Overige activiteiten	38
<i>Incidentele subsidies</i>	38
<i>Pilotprojecten ondernemerschap.....</i>	38
<i>Matchmakers</i>	38
5 Financiën.....	39
<i>Financiële positie.....</i>	39
<i>Risicomanagement.....</i>	39
<i>Financieel kader</i>	40

Apparaatskosten.....	40
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector	40
Activiteitenlasten.....	40
Resultaatbestemming	41
Bestemmingsfonds OCW	41
6 Communicatie.....	42
Strategische doelen.....	42
Versterken profilering	42
Vergroten klanttevredenheid	42
Vergroten interne verbondenheid	42
7 Het Fonds	44
Nieuwe organisatie en werkomgeving.....	44
Culturele Diversiteit	44
Governance Code Cultuur	44
Werkwijze subsidies	44
Aanvragen subsidies	44
Bezwaar en beroep	45
ICT	45
Externe adviescommissies	45
Samenwerking.....	45
Integriteit.....	46
Raad van Toezicht.....	46
Bestuur en medewerkers.....	46
8 Verslag Raad van Toezicht	47
9 Besluit.....	49
10 Jaarrekening	51
10.1 Balans (na resultaatbestemming).....	51
10.2 Functionele exploitatierekening.....	52
10.3 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen.....	54
10.3.1 Algemene toelichting	54
10.3.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	54
10.3.3 Specifieke waarderingsgrondslagen voor de bepaling van het resultaat	55
10.4 Toelichting op de balans.....	56
10.4.1 Activa	56
10.4.2 Passiva	58
10.4.3 Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen	60
10.5 Toelichting op de staat van baten en lasten	61
10.5.1 Baten	61
10.5.2 Lasten	62
10.6 Overige gegevens	67
10.7 Controleverklaring	68
Bijlagen.....	71
Bijlage 1 samenstelling Fonds.....	72
Bijlage 2 samenwerking Rijkscultuurfondsen	78
Bijlage 3 Lijst gehonoreerde projecten 2017	80
Bijlage 4 Lijst bijeenkomsten	103

Voorwoord

Cultuur is mij met de paplepel ingegoten. Mijn ouders verzamelden beeldende kunst. Ons huis hing er vol mee. Door mijn kerkelijke opvoeding ontdekte ik bovendien al jong de kracht van verhalen. Ik schreef op de basisschool toneelstukken die door klasgenoten werden opgevoerd. Die liefde voor de taal heb ik altijd behouden. Dat ik Nederlands ben gaan studeren, kan dan ook geen toeval zijn. Uit eigen ervaring weet ik hoe belangrijk culturele ervaringen zijn voor de rest van je leven. Al bijna tien jaar lang stimuleert het Fonds voor Cultuurparticipatie de actieve cultuurdeelname in Nederland. Tijdens deze derde beleidsperiode doen we dat onder het motto 'cultuur maakt iedereen'. Cultuur vormt mensen. En andersom: mensen geven vorm aan cultuur.

Samen met vele partners uit de wereld van cultuur en onderwijs blijven we de komende jaren actieve deelname aan cultuur stimuleren. De basis daarvoor ligt in goed cultuuronderwijs voor alle kinderen in ons land. Maar ook buiten schooltijd en in latere levensfasen faciliteren we dat iedereen deel kan nemen aan kunst en cultuur. We willen bovendien in al onze programma's recht doen aan de grote culturele diversiteit van ons land. Onze ambities voor de periode 2017-2020 hebben we vastgelegd in ons beleidsplan en nader onderbouwd en uitgewerkt in drie programma's met bijbehorende doelen en subsidieregelingen.

In dit verslag blikken we terug op 2017. Een jaar waarin we in de eerste plaats hebben bijgedragen aan beter cultuuronderwijs op scholen. De matchingsregeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* voorziet in een duidelijke behoefte bij basisscholen. Dat geldt ook voor onze regelingen voor het vmbo en het muziekonderwijs. Er is meer vraag dan we aan subsidie kunnen verdelen. Wij zijn daarom blij dat ook het nieuwe kabinet prioriteit geeft aan cultuureducatie. Het bezoek dat minister van OCW, Ingrid van Engelshoven, kort na haar aantreden bracht aan een deelnemende school in Leeuwarden ervaren wij als steun in de rug én als stimulans om ook de komende jaren met volle kracht door te gaan. Het verankeren van cultuuronderwijs in scholen vraagt namelijk om lange adem. En om het voortzetten van de goede samenwerking met provincies en gemeenten die – ook in de achterliggende periode van bezuinigingen – hun verantwoordelijkheid hebben genomen.

Maar we deden meer. Zoals jong talent de kans geven om de volgende stap te zetten in hun creatieve ontwikkeling. Juist ook in opkomende disciplines als urban arts. Meer cultuurmakers dan ooit dienden een aanvraag in via ons online platform *Jij maakt het mee* voor vernieuwende projecten op het gebied van kunst en erfgoed. Begin 2017 zijn vijf nieuwe steden gestart met het tweejarig traject *Age Friendly Cultural Cities* om de cultuurdeelname van ouderen te vergroten. Dit project op het snijvlak van zorg, welzijn en cultuur versterkt bovendien de contacten tussen generaties en is daarmee een krachtig middel tegen eenzaamheid.

Het zijn maar een paar voorbeelden, maar ze illustreren hoe we als Fonds het verschil maken. Daarbij blijven we kritisch kijken naar hoe we de dingen doen en of we het geld goed besteden. Zo hebben we in 2017 onze interne organisatie aangepast en gewerkt aan meer focus en helderheid voor onze klanten en voor onszelf. In 2018 onderzoeken we de klanttevredenheid en de impact van onze regelingen.

In 2018 bestaat het Fonds tien jaar. Dat laten we niet ongemerkt aan ons voorbijgaan. Tegelijkertijd zijn we zeer gemotiveerd om ook de komende jaren onze rol te blijven spelen. Uiteraard in goede samenwerking met onze partners. We noemen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), provincies, gemeenten, culturele en maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen, nationale en internationale kennisinstituten, (particuliere) fondsen en niet te vergeten onze burens het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) met wie we op verschillende terreinen intensief samenwerken.

De komende jaren staan we voor nieuwe uitdagingen. Want hoewel Nederlanders tevreden zijn over hun leven, groeit de ongelijkheid. Tussen jong en oud, arm en rijk en tussen autochtoon en allochtoon. Meer dan ooit is het nodig om mensen met elkaar in contact te brengen en elkaars verhalen zichtbaar te maken. We zien het als onze opdracht om de verbindende kracht van cultuur te versterken. Zo dragen we bij aan een veelkleurig en divers cultureel klimaat waarin mensen, hoe verschillend ook, elkaar zien, ontmoeten, begrijpen én waarderen.

Jan Jaap Knol, *directeur-bestuurder*

resultaten 2017

Het Fonds voor Cultuurparticipatie stimuleert dat mensen meedoen aan cultuur. Dat geeft plezier, brengt mensen samen en maakt ieders verhaal zichtbaar. Ons doel: een samenleving waarin iedereen zijn creativiteit kan ontwikkelen. Met onze 3 programma's ondersteunen én verbinden we mensen, organisaties en overheden.

Cultuureducatie met Kwaliteit, Jong Geleerd

Goed cultuuronderwijs voor kinderen basisschool en vmbo

Innovatie in Cultuur, Maak het mee

Toegankelijk en passend aanbod voor iedereen

Cultuur maakt iedereen zichtbaar

Nationaal en internationaal de kracht van cultuur zichtbaar maken

Dit hebben we onder meer bereikt:

>50% basisscholen nu betrokken bij CMK

19% basisscholen gebruikt Impuls muziekonderwijs

4 pabo's maken werk van muziekonderwijs, andere staan in de startblokken

27 culturele instellingen werken samen met vmbo-scholen aan goed cultuuronderwijs

94 projecten via online platform gesteund: vernieuwing/ontwikkeling cultuurbeoefening vrije tijd

13 amateurkunst-festivals en erfgoed-manifestaties gesteund: mensen maken zelf cultuur en diversiteit in cultuurbeoefening wordt zichtbaar

16 talentontwikkelings-trajecten gesteund: groeimogelijkheden voor jong talent

10 steden op weg naar Age Friendly Cultural City

52 cultuurmakers deelden hun verhaal in serie Cultuur maakt iedereen

1 Winnaar Gouden C: Mohamed Yusuf Boss

1 Winnaar BNG Bank Long Leve Kunst prijs: Age Friendly Cultural City Amsterdam

185.000 bezoekers voor **3500** iktoon activiteiten

8 Duitse en Nederlandse instellingen ontwikkelden samen projecten voor én met jongeren

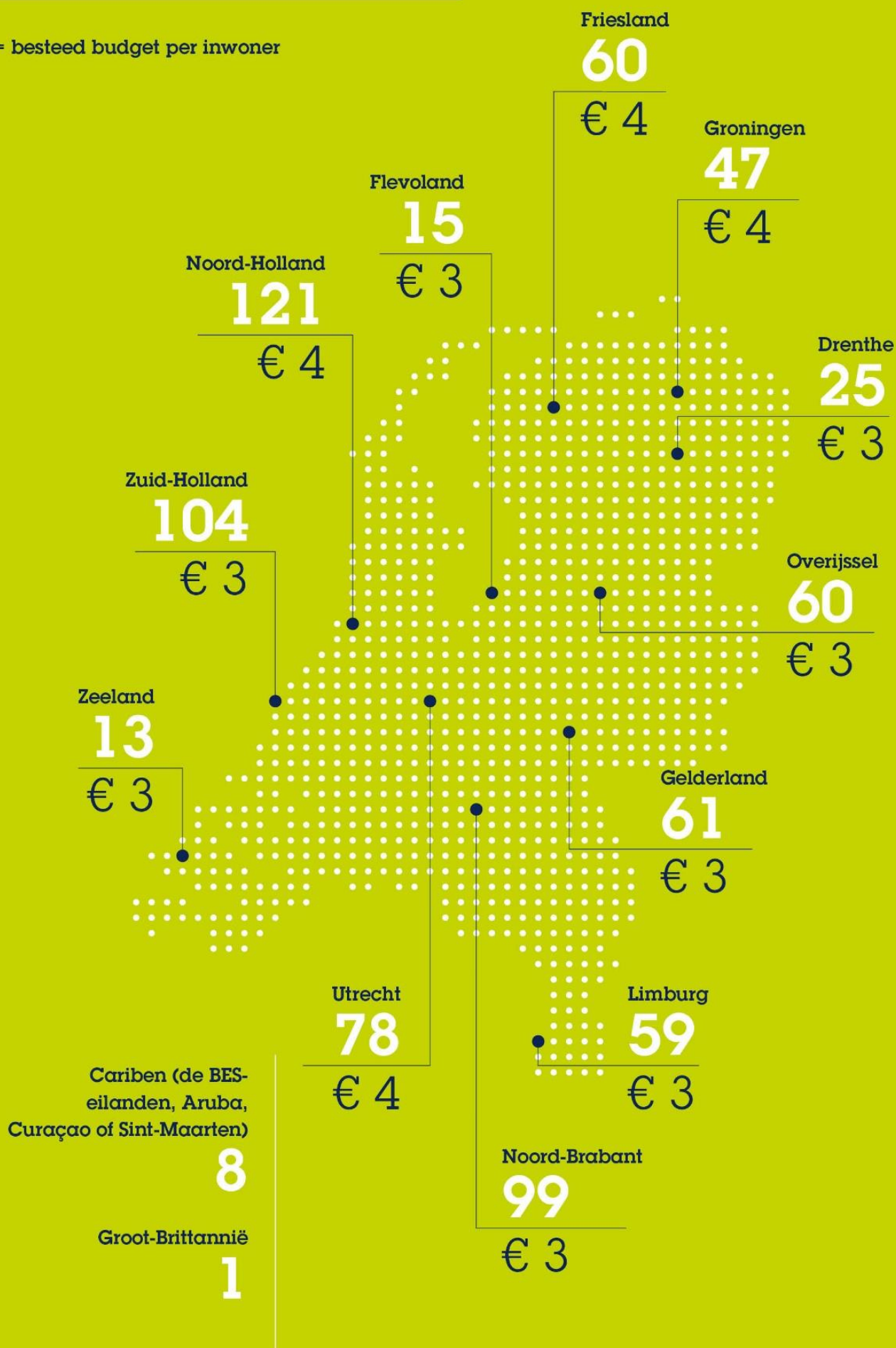
Onze samenwerkingspartners

Ministerie OCW | LKCA | VNG | gemeenten & provincies | Méér Muziek in de Klas | Jeugdcultuurfonds | PO Raad | AVS | private & publieke fondsen | onderzoekers

aantal aanvragen 2017

1352 ontvangen 751 gehonoreerd

€ = besteed budget per inwoner

1 Cultuureducatie met Kwaliteit, Jong Geleerd

Ieder kind moet de kans krijgen zijn of haar creativiteit optimaal te ontwikkelen. Het onderwijs is de plek bij uitstek om ieder kind te bereiken. Met het programma Cultuureducatie met Kwaliteit zet het Fonds, samen met overheden, LKCA, culturele instellingen en scholen, in op een stevige basis voor cultuureducatie in het onderwijs. We doen dit door de verbinding tussen scholen en hun culturele omgeving te stimuleren. En door de deskundigheid van (aankomende) leerkrachten te bevorderen.

Gemeente en provincies hebben zich samen met het ministerie van OCW verbonden aan een langlopend bestuurlijk kader (2013-2023) Cultuur en Onderwijs dat gezamenlijk ambities bevat voor het cultuuronderwijs van rijk, gemeenten, provincies en schoolbesturen. Cultuureducatie met Kwaliteit kan inmiddels rekenen op een groot draagvlak, niet alleen bij de overheden maar ook op schoolniveau en bij de deelnemende culturele partners. Meer dan de helft van de basisscholen doet aan het programma mee en het aantal betrokken partijen neemt toe. Zo raken ook steeds meer kunstvakopleidingen en lerarenopleidingen aangesloten op de lokale en regionale programma's.

We zetten het programma voort tot en met 2020 en leveren met de ondersteunde activiteiten inspiratie voor de curriculumvernieuwing in het onderwijs (www.curriculum.nu). De plek die cultuur daarbinnen krijgt zal een belangrijke graadmeter zijn voor de hoogste verankering van goed cultuuronderwijs. Het bestuurlijk akkoord loopt tot en met 2023. In 2018 starten we samen met de betrokken partners het gesprek over de vraag wat – naast de plek in het herziene curriculum – verder nog moet gebeuren om een duurzame versterking van het cultuuronderwijs te realiseren. Daarbij kijken we ook naar het vervolgonderwijs na de basisschool en naar de mogelijkheden voor kinderen en jongeren om – dichtbij school – in de vrije tijd aan cultuureducatie te kunnen deelnemen. Om de doorlopende leerlijn na het basisonderwijs door te trekken hebben we inmiddels al onze inzet voor het VMBO substantieel opgevoerd.

1.1 Wat we hebben bereikt in 2017

In ons beleidsplan 2017 – 2020 onderscheiden we binnen dit programma twee doelen:

1. het versterken van cultuureducatie voor kinderen in het primair onderwijs en
2. het versterken van cultuureducatie voor jongeren in het vmbo.

Hierna geven we per doel aan wat we beogen, wat de ambitie voor 2020 is (zoveel mogelijk uitgedrukt in kwantitatieve en kwalitatieve doelen) én wat we daarvan in 2017 hebben bereikt.

1.1.1 Versterken cultuureducatie in het primair onderwijs

Het Fonds voor Cultuurparticipatie bevordert goed cultuuronderwijs op basisscholen. We willen dat scholen cultuureducatie een vaste plek (kunnen) geven in hun curriculum en de culturele ontwikkeling van kinderen binnen en buiten de school met elkaar verbinden. We voeren hiertoe de meerjarige matchingregeling uit voor brede, cultuureducatieve programma's in alle delen van het land en zetten in aanvulling daarop nog extra in op projectsubsidies voor muziekonderwijs, mediakunst en erfgoed. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Cultuureducatie met Kwaliteit

<i>Wat is het?</i>	Met de meerjarige subsidieregeling <i>Cultuureducatie met Kwaliteit</i> investeren we sinds 2013 in goed cultuuronderwijs op basisscholen. We werken samen met gemeenten en provincies, die het subsidiebedrag matchen. Met de regeling zetten we in op eigenaarschap bij scholen, blijvende samenwerking tussen scholen en het culturele veld en meer deskundigheid bij groepsleerkrachten en medewerkers van culturele instellingen.
<i>Ambitie 2020:</i>	De meerderheid van basisscholen heeft cultuureducatie ingebed in het curriculum. Bovendien hebben de grote gemeenten, provincies en regionale samenwerkingsverbanden de samenwerking tussen basisscholen en culturele instellingen op een duurzame wijze in hun programma's verankerd.

Bereikt in 2017:

Met de matchingsregeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* 2017 - 2020 krijgen nog meer basisscholen de kans te werken aan goed cultuuronderwijs. In 2017 hebben 46 samenwerkingsverbanden van scholen en culturele instellingen een subsidie voor de nieuwe periode ontvangen. Meer dan de helft van de basisscholen in Nederland doet mee aan Cultuureducatie met Kwaliteit. Op steeds meer plekken borgen deelnemers de continuïteit van die samenwerking door het afsluiten van convenanten. In de tweede periode van Cultuureducatie met kwaliteit zetten veel penvoerders in op de implementatie van de eerder ontwikkelde leerlijnen en de vertaling daarvan op maat van de school. Er is veel aandacht voor co-creatie waarbij niet alleen de interne cultuurcoördinator maar het gehele team en de schoolleiding worden betrokken. Ook zetten de aanvragers in op meer samenwerking met de lerarenopleidingen en het kunstvakonderwijs.

Deelnemers aan de regeling vinden het belangrijk elkaar te kunnen ontmoeten om zo kennis en ervaring uit te kunnen wisselen. In 2017 hebben we dit op allerlei manieren mogelijk gemaakt. Zo hebben we twee grote bijeenkomsten georganiseerd. Daarnaast hebben we netwerken en leergemeenschappen opgezet, onder andere in samenwerking met het LKCA. Deelnemers aan deze netwerken zijn enthousiast en geven aan dat het draagvlak bij de verschillende scholen sterker is geworden.

Ook het nieuwe kabinet vindt goed cultuuronderwijs voor kinderen van groot belang. Om dit te onderstrepen, bezocht de nieuwe minister van OCW, Ingrid van Engelshoven, vlak na haar aantreden één van de deelnemende scholen: de Johan Willem Frisoschool in Leeuwarden dat samen met Kunstcade en culturele partners werk maakt van Cultuureducatie met kwaliteit.

In hoeverre lukt het om cultuureducatie een vaste plek te geven in de scholen? En wat is de bijdrage van de regeling daaraan? Om deze vragen te beantwoorden, hebben we in 2017 samen met het ministerie van OCW de CMK-monitor ontwikkeld. Deze monitor, die voortbouwt op de bestaande PO-monitor en die wordt uitgevoerd door Researchned, is zo opgezet dat deelname voor scholen zo min mogelijk extra tijd en moeite kost. In het voorjaar van 2018 wordt de monitor uitgevoerd.

Toon je Talent van Kumulus

‘Als je talent niet wakker kust, dan blijft het slapen.’

Onder dit motto ontwikkelde Kaleidoscoop, de afdeling cultuureducatie van Kumulus in Maastricht, het inspirerende CMK-project ‘Toon je Talent’. Vanaf de peuterspeelzaal tot op het vmbo: de doorlopende leerlijn moedigt kinderen van alle leeftijden aan om hun talenten te ontdekken en ontplooien. *‘Als kinderen iets doen wat ze leuk vinden en goed kunnen, bloeien ze helemaal op. Het geeft ze energie, vreugde en zelfvertrouwen. Dat vind ik prachtig om te zien’,* vertelt Hellen Hurkens, projectleider van ‘Toon je Talent’ en coördinator van Kaleidoscoop. (...)

[Lees het hele interview met Helen Hurkens op ons online magazine](#)

Mediakunst- en Erfgoededucatie

<i>Wat is het?</i>	De komende periode investeert het Fonds in innovatief aanbod van culturele instellingen. Daarbij leggen we het accent op goede voorbeelden op het terrein van mediakunst en erfgoed. Binnen ons huidige budget ondersteunen we pilotprojecten.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben voorbeeldprojecten landelijke zichtbaarheid gegeven. Daarbij ligt het accent op educatie op het gebied van mediakunst en erfgoed voor het primair onderwijs.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 hebben we de subsidieregeling <i>Mediakunst- en Erfgoededucatie</i> gemaakt. Wij willen dat de regeling zo is opgezet dat ze de juiste focus heeft én relevant is voor het veld. Daarom hebben we in voorbereiding op de regeling gesprekken gevoerd met partners en experts op dit gebied. Waaronder het Mondriaan Fonds, het FilmFonds, het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid en De Waag. Vanaf 5 maart 2018 staat de regeling voor aanvragers open.

Impuls muziekonderwijs

<i>Wat is het?</i>	Met de subsidieregeling <i>Impuls muziekonderwijs</i> stellen we basisscholen in staat te investeren in meer en beter muziekonderwijs. We ondersteunen scholen die, in samenwerking met een muzikale partner in de regio, werken aan goed muziekonderwijs. Daarbij gaat het om deskundigheidsbevordering van groepsleerkrachten, het structureel verzorgen van muzieklessen op school en het verbinden van binnenschoolse en buitenschoolse muzikeducatie. Daarnaast willen we dat deelnemende basisscholen hun kennis en ervaringen delen met andere scholen. Deze regeling is onderdeel van het landelijke programma <i>Cultuureducatie met Kwaliteit</i> en sluit aan bij de publiek-private samenwerking <i>Méér Muziek in de Klas</i> . Eén van de voorlopers van de regeling <i>Impuls muziekonderwijs</i> is het programma <i>Kinderen Maken Muziek</i> uit de vorige periode. Ruim 20.000 kinderen leerden samen musiceren dankzij de 80 projecten die het Oranje Fonds en het Fonds voor Cultuurparticipatie de afgelopen vier jaar hebben ondersteund.
<i>Ambitie 2020:</i>	In 20% van de basisscholen heeft muziekonderwijs een vaste plek.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Vanaf de start van de regeling in oktober 2016 is inmiddels 19% ¹ van de basisscholen een samenwerking aangegaan met een muzikpartner in de buurt. Dit zijn meer dan 1200 scholen. Uit de plannen van de scholen spreekt enthousiasme om serieus aan de slag te gaan met het verbeteren van het muziekonderwijs. Scholen geven aan blij te zijn dat ze muziek een stevige plek in hun onderwijs kunnen geven. Ze zien het belang van muziek voor de ontwikkeling van kinderen. De regeling loopt nog door tot 1 april 2018. De animo van scholen is bijzonder groot. Begin 2018 presenteerde onderzoeksbureau Sardes de resultaten van een tussentijds onderzoek naar de invulling die scholen in de praktijk geven aan muziekonderwijs.

OBS de Poolster – Drie jaar Impuls muziekonderwijs

‘Het zingen wordt steeds normaler. Het begint in te slijpen in het systeem.’ Inge Coehoorn, leerkracht en muziekcoördinator.

OBS de Poolster uit Roden (Drenthe) zit alweer in het derde jaar van de Impuls muziekonderwijs. In verschillende minidocu's volgden en deelden we de ontwikkelingen die deze school doormaakte. Voor veel van de kinderen is muziek een vanzelfsprekendheid geworden. De lessen lopen, de kinderen zingen en spelen en dat loont! De school werd namelijk uitgenodigd om mee te doen aan de audities van Lang Leve de Muziekshow!

[Bekijk in het filmpje hoe dat afloopt en welke stappen de school allemaal heeft gemaakt.](#)

¹ Peildatum 24 januari 2018

Professionalisering muziekonderwijs op pabo's

<i>Wat is het?</i>	Basisscholen geven aan dat er meer structurele aandacht nodig is voor muziekonderwijs tijdens de lerarenopleiding. Met de regeling <i>Professionalisering muziekonderwijs op pabo's</i> wil het Fonds bijdragen aan goed muziekonderwijs op de pabo's in Nederland.
<i>Ambitie 2020:</i>	Alle 42 pabo's hebben hun muziekonderwijs geprofessionaliseerd. Toekomstige groepsleerkrachten zijn meer handelingsbekwaam om muziek in de klas te kunnen geven.
<i>Bereikt in 2017:</i>	De regeling is tot stand gekomen in samenspraak met het veld. Belangrijk onderdeel van de regeling is dat pabo's een samenwerking met een conservatorium en een basisschool aangaan of uitbouwen. Hogeschool Rotterdam, Hanzehogeschool Groningen, Thomas More Hogeschool (Rotterdam) en De Kempel (Helmond) hebben inmiddels een aanvraag ingediend. Deze aanvragen zijn allemaal gehonoreerd. Ook andere pabo's zijn enthousiast over de regeling. De tweede ronde is in januari 2018 open gegaan.

1.1.2 Versterken cultuureducatie in het vmbo

Meer dan de helft van de leerlingen gaat na de basisschool naar het vmbo. Het Fonds wil meer leerlingen in het vmbo en praktijkonderwijs in aanraking brengen met cultuur. Zo krijgen ze de mogelijkheid zich persoonlijk te ontwikkelen door cultuureducatie. Om dit voor elkaar te krijgen, bevorderen we de samenwerking tussen scholen en culturele instellingen. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs

<i>Wat is het?</i>	Sinds 2013 maken we samen met het Prins Bernhard Cultuurfonds cultuureducatie mogelijk in het vmbo. Een culturele instelling en een school ontwikkelen samen culturele activiteiten en voeren die uit. Ook zijn projecten mogelijk in het praktijkonderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben ten minste 20 projecten ondersteund waarbij scholen voor vmbo en culturele partners samenwerken aan duurzame activiteiten op het gebied van cultuureducatie.
<i>Bereikt in 2017:</i>	De subsidieregeling is in het voorjaar voor aanvragers opengesteld. Scholen zijn enthousiast en geven aan dat de regeling hen meer mogelijkheden biedt om leerlingen met kunst en cultuur in aanraking te brengen. In totaal zijn 63 aanvragen ontvangen. Daarvan zijn er 27 gehonoreerd. Daarmee is het voor dit jaar beschikbare budget van € 1,7 miljoen al ruim voor de sluitingsdatum uitgeput. Gelet op het grote succes gaan we de komende periode met de regeling door. De minister van OCW heeft hiervoor extra middelen beschikbaar gesteld. Als voorbereiding op de nieuwe regeling heeft bureau Berenschot een onderzoek uitgevoerd naar de stand van zaken van cultuureducatie in het vmbo. Het is belangrijk dat cultuureducatie een structurele plek krijgt in het curriculum van de school. Die kans is groter als de activiteiten goed aansluiten bij de ontwikkeling van leerlingen én de visie van de school. Daarom zijn scholen in de nieuwe regeling aanvrager. Als 'eigenaar' van het project, ontwikkelen ze samen met een culturele instelling activiteiten op maat voor de specifieke situatie op school.

Bekijk 't - Films maken op het vmbo

'Bij kunst en cultuur denk ik aan Van Gogh, maar ook aan wat ik doe. Ik voel me in een andere dimensie, eigenlijk, als ik cultuur maak. Ik focus me gewoon op wat ik aan het doen ben en dan doe ik dat, zonder te reageren op wat mensen van mij vinden. Ik ben half Marokkaans, half Egyptisch, maar ik heb niet echt die stijl. Niet stoer of denkend aan mezelf, maar vrolijk...' Mohamed Aslan (speelde de winnende hoofdrol in De vloek van Sarah)

In het project de VMBO Filmschool van Bekijk 't maakten 80 brugklassers kennis met alle aspecten van het filmvak. Mohamed was één van die brugklassers en kreeg de smaak te pakken: *'Acteren vind ik het leukst van filmmaken. Met hulp van Bekijk 't en het Fonds zou ik misschien voor tv willen acteren. Ik dacht eraan twee banen te nemen: als acteur en iets met vliegtuigen.'* Ook Bekijk 't zet haar ambities door. Samen met twee mavo/vmbo-T scholen in Barneveld en Amsterdam gaan ze filmeducatie inzetten bij andere vakken zoals geschiedenis, maatschappijleer en wiskunde.

[Lees het hele interview met Mohamed op ons online magazine](#)

1.2 De aanvragen in één oogopslag

subsidieregeling	ontvangen aanvragen	honoreringen	aangevraagd bedrag	toegekend bedrag
Cultuureducatie met Kwaliteit 17-20 ²	-	46	-	€ 40.060.829
Cultuureducatie vmbo en praktijkonderwijs	63	27	€ 3.735.031	€ 1.757.623
Professionalisering muziekonderwijs pabo	4	4	€ 522.000	€ 522.000
Impuls muziekonderwijs ³	930	549	€ 15.175.000	€ 10.565.000
Meer muziek in de Klas	1	1	€ 1.300.000	€ 1.300.000
Totaal Educatie	998	627	€ 20.732.031	€ 54.205.452

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op het kalenderjaar 2017. Het is mogelijk dat een aanvraag in een ander kalenderjaar wordt gehonoreerd dan aangevraagd. Dit verklaart eventuele verschillen.

² Aanvragen reeds eind 2016 ingediend.

³ Hiervan is € 1.565.000 beschikt in 2016, maar financieel verplicht in 2017.

Investeren in goed cultuuronderwijs

Culturele vorming verdient ieder kind!

Jong geleerd is oud gedaan. Iedereen moet de kans krijgen om zijn of haar creativiteit van jongs af aan te ontwikkelen. De school is daarvoor dé logische plek. Daarom investeert het Fonds in goed cultuuronderwijs. Met het programma *Cultuureducatie met Kwaliteit, Jong geleerd* helpt het Fonds scholen en culturele instellingen om samen werk te maken van cultuureducatie.

Wie terugdenkt aan zijn jeugd, herinnert het zich ongetwijfeld. Dat allereerste moment waarop je door cultuur werd aangeraakt. Senior programma adviseur Femie Willems had haar eerste culturele ervaring thuis. 'Mijn vader was amateurfotograaf en had een donkere kamer op zolder. In de ontwikkelbak zag ik de beelden langzaam opkomen. Ik mocht dan zeggen wanneer de foto klaar was. Later ben ik – niet toevallig dus - zelf met fotografie, film en digitale media aan de slag gegaan.'

'Om te leven, heb je hoofd, hart én handen nodig'

Moderne samenleving

Culturele vorming op jonge leeftijd is dus belangrijk, bijvoorbeeld voor het ontwikkelen van creatief bewustzijn en kritisch denken. Vaardigheden die essentieel zijn in de moderne samenleving van vandaag. Femke van de Wiel, één van de senior adviseurs binnen dit programma: 'Scholen richtten zich vroeger vooral op kennisoverdracht. Tegenwoordig is dat anders. In het moderne onderwijs is er veel meer aandacht voor persoonlijke ontwikkeling en een goede voorbereiding op de maatschappij. Om te leven, heb je hoofd, hart én handen nodig.'

Kunst en cultuur moeten vanzelfsprekend zijn op school, benadrukt senior programma adviseur Marie-Louise Smolenaars. 'Culturele vorming gun je ieder kind. Niet als bijzaak, maar als integraal onderdeel van het lesprogramma. De afgelopen jaren is er juist bezuinigd op kunstvakdocenten. In de lerarenopleiding was weinig aandacht voor bijvoorbeeld muziekles in de klas.'

Tij keren

Het Fonds probeert dit tij te keren. Bijvoorbeeld met de subsidieregeling *Cultuureducatie met Kwaliteit* die het Fonds sinds 2013 samen met provincies en gemeenten uitvoert. Inmiddels zijn opnieuw 46 samenwerkingsverbanden van culturele instellingen uit het hele land met basisscholen in hun buurt aan de slag gegaan om kunst en cultuur een vaste plek te geven op school. In de eerste periode lag de nadruk op de randvoorwaarden voor goed cultuuronderwijs, op het ontwikkelen van visie en het maken van plannen. Nu is het de uitdaging om kunst en cultuur echt tot leven te brengen, tot in alle hoeken van het schoolgebouw. Bijvoorbeeld door het trainen van alle groepsleerkrachten in het team of het implementeren van een doorlopende leerlijn voor muziekonderwijs. Zo is de kans groter dat cultuur echt onderdeel wordt van het DNA van een school.

Naast deze regeling voor het basisonderwijs, heeft het Fonds ook een subsidieregeling voor het vmbo, praktijkonderwijs en speciaal onderwijs. Slechts een klein deel van alle culturele activiteiten is namelijk gericht op deze groep. Terwijl het de grootste groep leerlingen in het voortgezet onderwijs is. Daarom ondersteunt het Fonds samen met het Prins Bernhard Cultuurfonds circa 20 projecten van scholen en culturele instellingen. De regeling voorziet in een duidelijke behoefte. In 2017 was er veel meer vraag van scholen dan beschikbare subsidie.

Muziek in de klas

Een andere subsidieregeling waar veel basisscholen belangstelling voor hebben, is de regeling *Impuls Muziekonderwijs*. 'Dat verbaast me niet,' zegt Femie. 'Muziek is essentieel voor de creatieve ontwikkeling van kinderen. Tegelijkertijd kunnen scholen wel wat hulp gebruiken als het om meer en beter muziekonderwijs gaat.' Scholen moeten een samenwerkingsovereenkomst sluiten met een muzikale partner in de buurt. Die buitenschoolse partner biedt inspiratie en is tegelijk een stok achter de deur om ook echt werk te maken van muziek in de klas. De projecten zijn heel verschillend, bijvoorbeeld een gitaarcursus voor leerkrachten, kinderen die kennismaken met muziekinstrumenten of leerlingen en leerkrachten die samen zingen.

Voor goed muziekonderwijs maken bevlogen leerkrachten het verschil. Veel leerkrachten geven echter aan dat ze deskundigheid en zelfvertrouwen missen om te zingen of muziek te maken in de klas. Sinds 2017 stelt het Fonds daarom ook geld beschikbaar aan pabo's in Nederland voor professionalisering van hun muziekonderwijs. Dat kan op verschillende manieren. Bijvoorbeeld door het koppelen van conservatoriumstudenten aan pabostudenten, het doen van onderzoek naar behoeften van basisscholen of het toevoegen van koorzang of muziekbegeleiding aan het curriculum van een lerarenopleiding.

'Muziek is essentieel voor de creatieve ontwikkeling van kinderen.'

Bijzondere aandacht voor mediakunst en erfgoed

Binnen het programma investeert het Fonds vanaf 2018 ook in een aantal voorbeeldprojecten op het gebied van erfgoed en media. De regeling hiervoor is in 2017 ontwikkeld. Femke: 'Het zijn relevante en actuele thema's. Neem nieuwe media. Scholen hebben wel oog voor mediawijsheid van leerlingen, maar veel minder voor nieuwe media als mogelijkheid voor leerlingen om zich creatief te uiten. Hoe kunnen we nieuwe media kunstzinnig gebruiken?'

Kunst en cultuur een vaste plek geven in het onderwijs: dat wil het Fonds graag! Maar lukt het om echt verschil te maken? Marie-Louise: 'Het is van belang dat scholen eigen verantwoordelijkheid nemen en tot hechte samenwerking komen met culturele instellingen in de buurt. Als Fonds zetten we de komende jaren nog meer in op die samenwerking, ook willen we borgen en delen wat is bereikt. Scholen, culturele instellingen, pabo's, overheden; ze moeten met elkaar het avontuur aangaan en zo samen nóg wijzer worden. Kinderen hebben er recht op!'

2 Innovatie in Cultuur, Maak het mee

Ruim 6 miljoen Nederlanders doen aan cultuurparticipatie. Voor iedereen moet er toegankelijk en passend aanbod zijn. Ook voor mensen voor wie cultuur maken niet vanzelfsprekend is. Van een eerste kennismaking met cultuur tot verdieping en talentontwikkeling. De manier waarop mensen cultuur willen maken verandert. Onderscheid in bijvoorbeeld disciplines en professional of amateur is niet meer even vanzelfsprekend. Het Fonds stimuleert de energie en innovatie onder cultuurmakers die inspelen op deze veranderende behoeften.

Onze ambities op het gebied van cultuurparticipatie hebben we voor 2017-2020 vorm gegeven langs drie lijnen, gericht op ontwikkeling, talent en toegankelijkheid. Juist in het brede en informele veld waarin wij opereren ontstaan gemakkelijk nieuwe ontwikkelingen. De culturele diversiteit van Nederland krijgt binnen de cultuurparticipatie in de vrije tijd veel makkelijker vorm dan binnen het gesubsidieerde professionele veld⁴. We zien het als een belangrijke rol van ons fonds om de verbinding tussen het amateuircircuit en het professionele veld te versterken. Met name voor de urban arts hebben we daarin de afgelopen jaren een voortrekkersrol kunnen vervullen die we ook deze beleidsperiode zullen voortzetten.

In het cultuurbeleid is de afgelopen jaren terecht veel prioriteit gegeven aan cultuureducatie. Langs deze weg worden veel kinderen en jongeren bereikt. Ten opzichte van de welkome investeringen in cultuureducatie zijn de financiële middelen voor het faciliteren en stimuleren van actieve cultuurparticipatie de afgelopen jaren helaas achtergebleven. Dit terwijl veel initiatieven soms al met een kleine bijdrage zeer geholpen zijn en met professionele begeleiding veel cultuurmakers zienderogen kunnen groeien.

Veel gemeenten en provincies hebben in de afgelopen jaren fors op de voorzieningen voor cultuurparticipatie bezuinigd. Kunstenaars en docenten zagen vaste dienstverbanden omgezet in onzekere zzp-contracten, vaak voor een bijzonder laag tarief. De recente adviezen van de Raad voor Cultuur en de SER hebben laten zien dat veel professionals, gedreven door passie, roofofbouw op hun krachten plegen. Als Fonds gaan we de komende tijd met partners in het veld het gesprek op zoeken over de 'fair practice code' die kan bijdragen aan een gezondere arbeidsmarkt.

We hebben als Fonds de keuze gemaakt om de ondersteuningsmogelijkheden voor jong talent zoveel mogelijk te ontzien en deze zelfs kunnen uitbreiden met extra middelen voor de urban arts. Daarnaast hebben we onze inzet voor ouderen en cultuurparticipatie voortgezet. Nadat we samen met andere partners dit thema in 2013-2016 op de agenda hebben gezet, zien we inmiddels dat steeds meer gemeenten actief beleid willen gaan voeren op dit terrein.

Maar de grenzen van de financiële middelen laten zich ook bij ons voelen en vooral bij de grote toeloop naar ons digitale platform Jij maakt het mee. In het voorjaar van 2018 houden we de opzet hiervan tegen het licht zodat we voldoende recht kunnen blijven doen aan kleinschalige initiatieven die van onderop de vernieuwing in de cultuurparticipatie tot stand brengen. Tevens starten we graag het overleg met de overheden om te onderzoeken of we analoog aan de succesvolle samenwerking op het gebied van cultuureducatie ook voor cultuurparticipatie tot nieuwe vormen van matching kunnen komen.

2.1 Wat we hebben bereikt in 2017

In het beleidsplan 2017–2020 onderscheiden we binnen dit programma drie doelen:

1. het stimuleren van de ontwikkeling van cultuurmakers en het bevorderen van vitale verbindingen;
2. het bijdragen aan de begeleiding van de ontwikkeling van toptalent en
3. het vergroten van mogelijkheden om cultuur te maken.

Hierna geven we per doel aan wat we beogen, wat de ambitie voor 2020 is (zoveel mogelijk uitgedrukt in kwantitatieve en kwalitatieve doelen) én wat we daarvan in 2017 hebben bereikt.

⁴ De Raad voor Cultuur onderstreept dit in zijn recente sectoranalyse van de theatersector, 'Over grenzen', p.14.

2.1.1 Ontwikkeling cultuurmakers en vitale verbindingen

Het Fonds voor Cultuurparticipatie biedt cultuurmakers mogelijkheden om zich verder te ontwikkelen. Ook wijzen we mensen met creatieve ambities de weg naar passende ondersteuning. Ten slotte legt het Fonds nieuwe verbindingen binnen de sector, bijvoorbeeld tussen professionals en amateurs of tussen disciplines als kunst, erfgoed en design. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Jij maakt het mee

<i>Wat is het?</i>	<i>Jij maakt het mee</i> is het laagdrempelige online subsidieplatform van het Fonds. Cultuurmakers kunnen subsidie aanvragen voor experimentele projecten die zorgen voor vernieuwing en ontwikkeling van cultuurbeoefening in de vrije tijd.
<i>Ambitie 2020:</i>	Via de regeling <i>Jij maakt het mee</i> hebben we projecten ondersteund waarin cultuurmakers zich ontwikkelen en verbinden met anderen.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 hebben we met de regeling <i>Jij maakt het mee</i> 94 projecten ondersteund. De regeling is een groot succes. In de loop van het jaar hebben we het beschikbare budget daarom verhoogd naar € 1,1 miljoen euro. We hebben veel verschillende projecten mogelijk gemaakt, met een goede spreiding over disciplines. Van het project Ontdek Tambu! over de Curaçaose muzikale verteltraditie, tot Hack Glow dat jonge techneuten in Eindhoven lichtkunst laat maken voor het lichtfestival Glow. In 2017 hebben we de reikwijdte van de regeling uitgebreid. De regeling staat nu ook open voor aanvragen op het gebied van erfgoed. Bovendien is het maximale subsidiebedrag verhoogd naar € 15.000. Zo kunnen we ook grotere projecten ondersteunen. Het is belangrijk dat de regeling goed aansluit bij de verwachtingen van aanvragers en de doelen en werkwijze van het Fonds. Daarom is inmiddels een evaluatie van de regeling gestart. De resultaten zijn voorjaar 2018 bekend.

MeeMaakPodia

<i>Wat is het?</i>	Naast het online platform <i>Jij maakt het mee</i> investeren we als Fonds in initiatieven die cultuurmakers de mogelijkheid bieden zich te laten zien en zich met elkaar en met anderen in hun omgeving te verbinden.
<i>Ambitie 2020:</i>	Ten minste 100 amateurmakers, 100 vrijwilligers en 50 professionals hebben zich in gezamenlijkheid ontwikkeld. Ook hebben we ten minste 10 <i>MeeMaakPodia</i> ondersteuning geboden en zichtbaar gemaakt op landelijke schaal.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 hebben we samen met het veld de subsidieregeling voor <i>MeeMaakPodia</i> gemaakt. Daarmee stimuleren we podia, musea of andere professionele cultuurplekken om zich open te stellen voor ideeën en activiteiten van bewoners, verenigingen en initiatieven uit de buurt. Zo kunnen zij zich ontwikkelen tot 'levendig huis van de stad en haar bewoners'. De regeling wordt in 2018 voor aanvragers opengesteld.

010 SAYS IT ALL van SpraakuhlooS

‘Wat mooi is aan spoken word is de oprechtheid. Iedereen kan praten, iedereen heeft een mening, iedereen liegt weleens een beetje. De uitdaging is: hoe maak je dat vier minuten lang interessant.’

SpraakuhlooS biedt iedereen in de spoken word scene (en in verwante disciplines als urban dance, zang of fotografie) een podium, op wisselende locaties. Profs, amateurs, maar ook het publiek: iedereen wordt aangemoedigd zich te laten horen. Via het online subsidieplatform Jij Maakt Het Mee deed SpraakuhlooS een aanvraag om samen met andere spoken word-organisaties in de regio het vijfdaagse festival 010 SAYS IT ALL te organiseren, tijdens Poetry International (ook één van de partners). Het won meteen – voor de organisatoren totaal onverwachts – de Doro Siepelprijs 2017.

[We interviewden de oprichters voor onze serie Cultuur maakt iedereen.](#)

Festivals en erfgoedmanifestaties

<i>Wat is het?</i>	Heel veel mensen zijn bezig met kunst en cultuur. Op heel veel verschillende manieren. Juist amateurkunstfestivals en erfgoedmanifestaties maken deze diversiteit goed zichtbaar en stellen mensen in staat samen cultuur te maken en te vernieuwen. Met de meerjarige regeling <i>Talent en Festivals</i> ondersteunen we een aantal landelijke en regionale amateurkunstfestivals en erfgoedmanifestaties. Dat doen we met een subsidie voor vier jaar.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben ten minste 10 (inter)nationale festivals en manifestaties op het gebied van amateurkunst en erfgoed meerjarig ondersteund.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Inmiddels is in totaal € 15 miljoen verdeeld onder 29 instellingen. Daarvan richten 13 projecten zich op amateurkunstfestivals en erfgoedmanifestaties. Het gaat om uiteenlopende culturele activiteiten met een goede spreiding over het land. Van het Rotterdams Wijktheater tot het internationale breakdance festival The Notorious IBE in Heerlen. Van de Nationale Archeologiedagen tot de Dag van het Kasteel. Alle gehonoreerde instellingen konden in januari tijdens een gezamenlijke kick off in Amsterdam met elkaar kennis maken en ervaringen uitwisselen. De reacties van de instellingen op de bijeenkomst waren positief. Nog mooier was dat ter plekke nieuwe samenwerkingsverbanden ontstonden. Ook daarna hebben we via gesprekken en bijeenkomsten actief relaties onderhouden met de verschillende instellingen. De externe adviescommissie heeft bovendien bezoeken gebracht aan een aantal gesubsidieerde projecten, waaronder het Wereld Muziek Concours Kerkrade. Uit extra middelen van OCW heeft het Fonds eenmalig geld vrijgemaakt voor de Kunstbende in het kader van de Vlaams-Nederlandse samenwerking ('Beste Buren') in Zeeland, Brabant en Limburg alsmede voor De Grote Prijs van Nederland.

Wereld Muziek Concours Kerkrade

‘Vóór WMC droomde ik veel. Na WMC begon ik mijn dromen uit te laten komen.’

Eén keer in de vier jaar verzamelen amateurblaasorkesten van over de hele wereld zich in Kerkrade. Tijdens het Wereld Concours zijn er concertwedstrijden, mars-, marsparade en showwedstrijden en een dirigentenwedstrijd. Voor de Colombiaanse hoboïst Samuel Aguirre (1993) was deelname de kans van zijn leven.

Samuel kreeg een beurs om muziek te studeren aan de Universiteit van Medellín. Zijn blaasorkest werd uitgenodigd om naar Kerkrade te komen en mee te doen aan het Wereld Muziek Concours in Kerkrade. *‘Een maand lang speelde ik met fantastische muzikanten uit China, Spanje en Nederland. Eenmaal terug in Colombia wist ik dat ik hoe dan ook naar Europa terug moest zien te komen. Tijdens mijn verblijf had ik een gezin ontmoet – ik noem het mijn Nederlandse familie. Toen ik alweer even terug was in Colombia, boden ze mij aan bij hen in Kerkrade te komen wonen. Ik kreeg bovendien een beurs voor het Conservatorium Maastricht. WMC was voor mij dus de deur naar een nieuw begin.’*

Lees het complete interview met Samuel in onze online serie Cultuur maakt iedereen

2.1.2 Ontwikkeling toptalent

Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet in op het verbeteren van de mogelijkheden voor jonge talentvolle cultuurmakers om zich te ontwikkelen. Binnen én buiten de reguliere infrastructuur. Ook bevorderen we uitwisseling en kennisdeling, in het bijzonder tussen instellingen voor talentontwikkeling en tussen het kunstvakonderwijs en de amateursector. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Talentontwikkeling

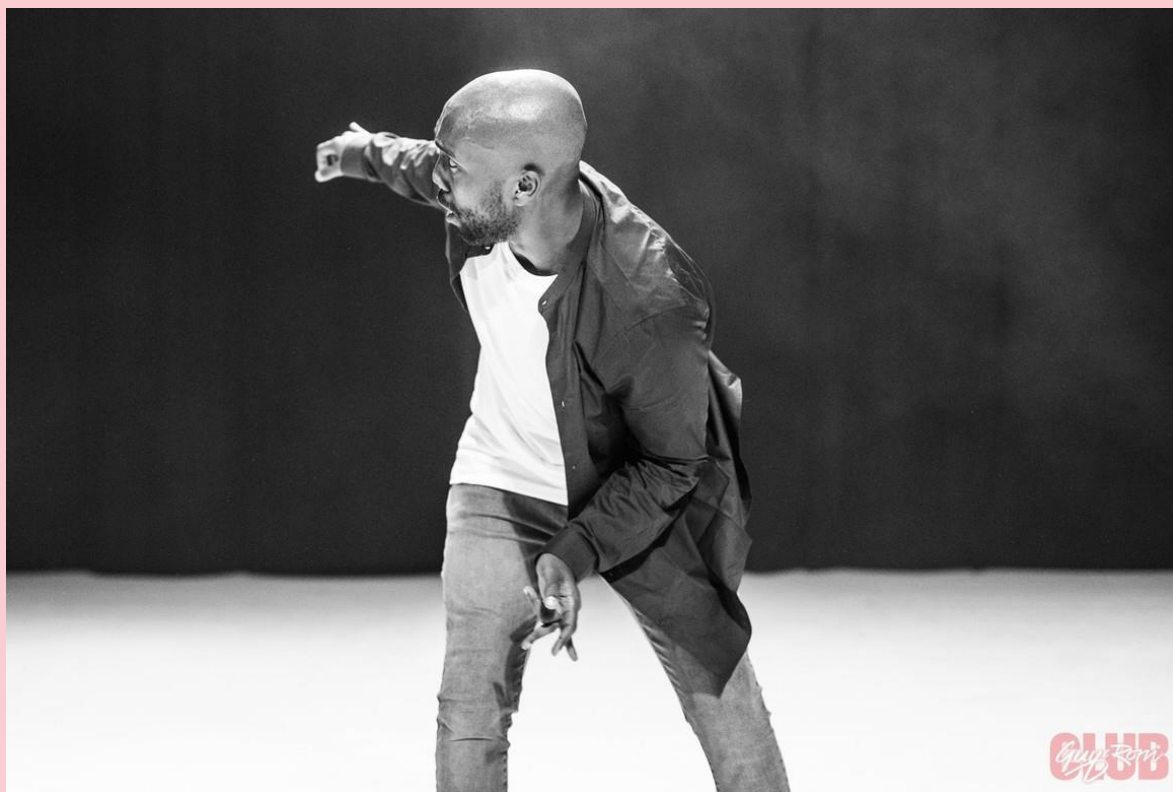
<i>Wat is het?</i>	Duizenden jongeren in Nederland dromen van een professionele loopbaan in de kunsten. Ze maken kennis met een bepaalde kunstdiscipline en ontwikkelen zich vervolgens naar een smalle top waar professionalisering van toptalent plaatsvindt. Soms biedt de reguliere infrastructuur voor talentontwikkeling onvoldoende groeimogelijkheden voor jong talent. Onder andere met de meerjarige regeling <i>Talent en Festivals</i> zetten we daarom in op het verbeteren van de mogelijkheden voor jonge talentvolle cultuurmakers om zich te ontwikkelen. Ook regelingen als <i>Talent in de regio</i> en <i>Urban Arts Talent</i> dragen aan dit doel bij.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben 10 tot 20 instellingen ondersteund die jonge cultuurmakers begeleiden op hun weg naar het kunstvakonderwijs of een professionele carrière in de creatieve sector.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Het geld van de regeling <i>Talent en Festivals</i> (in totaal € 15 miljoen) is inmiddels verdeeld onder 29 instellingen (zie hiervoor bij Festivals en erfgoedmanifestaties). Daarvan richten 16 zich op begeleiding van jonge talentvolle amateurkunstenaars. Voorbeelden zijn het Prinses Christina Concours, Kunstbende en PopSport. Als aanvulling hierop hebben we in 2017 de regeling <i>Talent in de regio</i> gemaakt. Deze regeling richt zich op het scouten en ontwikkelen van jong regionaal talent mét landelijke ontwikkelpotentie. We nodigende provincies uit hiervoor initiatieven bij ons aan te dragen. We stellen de nieuwe regeling in 2018 open. Op 8 juni vond de slotbijeenkomst plaats met de deelnemers van de regeling <i>Urban Arts Talent</i> uit de vorige beleidsperiode. De regeling koppelt jonge talenten aan instellingen en makers die hen begeleiden naar een betere aansluiting op de beroepspraktijk. De behoefte aan begeleiding onder deze groep is groot. De regeling krijgt in 2018 dan ook een vervolg. In de nieuwe regeling die samen met het veld is gemaakt, vraagt het talent zelf subsidie aan. Zo zorgen we ervoor dat de begeleiding die een instelling biedt goed aansluit bij de behoefte van het talent. Bovendien stimuleren we zo het cultureel ondernemerschap van deze groep jonge talenten.

Mohamed Yusuf Boss (Urban arts talent)

‘Als autodidact ben ik altijd op zoek naar invloeden uit mijn omgeving. Ik heb veel gehad aan die ‘each one teach one-methode’. Je deelt wat je weet met elkaar en hoeft niet steeds het wiel opnieuw uit te vinden. Zo bouw je iets op.’ Mohamed Yusuf Boss

Onze Urban arts talentregeling barst van de interessante verhalen, dope beats, strakke moves, gouden stembanden, mooie anekdotes en vooral natuurlijk héél veel bijzonder talent! Eén van deze talenten viel in het bijzonder op. Op 1 juli werd Mohamed Yusuf Boss/Urban House Groningen door een combinatie van vakjury en publiek uitgeroepen tot winnaar van de Gouden C 2016. Een jaar lang onderzocht hij hoe hij zijn gedachten het beste kon omzetten in een kunstvorm. Niet alleen zijn ontwikkeling als maker stond centraal, maar ook zijn twee producties uit dat jaar: *Shan*, een danssolo vanuit het perspectief van zijn moeder, die met vijf kinderen uit Somalië vluchtte en *Saddex*, een groepsproductie over verbinding. Het traject bleek een creatieve snelkookpan waar de hele Noord-Nederlandse urban scene van profiteert. En dat zag de jury van de Gouden C.

[Lees Mohameds reactie op het winnen van deze prijs op ons online magazine.](#)

Verbinding in talentontwikkeling

<i>Wat is het?</i>	Voor de doorstroming van talent is het van belang dat het kunstvakonderwijs en de sector voor amateurkunst en cultuureducatie op de hoogte zijn van elkaars aanbod en elkaars mogelijkheden. Toch, zo blijkt uit onderzoek, is dat nog onvoldoende het geval. Daarom maakt het Fonds landelijke en regionale uitwisseling mogelijk. Daarbij richten we ons met name op de verbinding tussen de ondersteunde instellingen voor talentontwikkeling onderling en tussen de ondersteunde instellingen voor talentontwikkeling en het kunstvakonderwijs. Daarnaast faciliteren we uitwisseling tussen de rijkscultuurfondsen gericht op ondersteuning van de urban arts.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben bijeenkomsten georganiseerd voor de gehonoreerde instellingen voor talentontwikkeling, gericht op uitwisseling en kennisdeling tussen de sectoren cultuurparticipatie en kunstvakonderwijs en tussen de cultuurfondsen.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 hebben we op verschillende manieren uitwisseling en kennisdeling mogelijk gemaakt. Zo hebben we in januari samen met het Fonds Podiumkunsten op Noorderslag twee sessies georganiseerd over de ontwikkeling van topamateurs tot professioneel muzikanten. In november organiseerden we in Tilburg de bijeenkomst 'De toekomst van talent'. Met de bijeenkomst richtten we ons op alle betrokkenen rond talentontwikkeling. Van talenten zelf tot culturele organisaties. Van overheden tot kunstvakonderwijs. Een inspirerend programma bomvol best practises, onderzoek en persoonlijke verhalen. Op de bijeenkomst waren ruim 130 deelnemers aanwezig. Het onderzoeksbureau Bureau Art volgde in samenwerking met de Erasmus Universiteit vier jaar lang duizend jonge talenten. Het resultaat van dit onderzoek werd op de conferentie gepresenteerd.

Bijeenkomst De toekomst van talent

Meer dan 130 makers, doeners en denkers gingen op uitnodiging van ons in gesprek over de toekomst van talentontwikkeling. Omdat we jong creatief talent in alle soorten en maten moeten koesteren en ondersteunen. En omdat we dat alleen samen kunnen!

Het talentvolgonderzoek waarin 1000 talenten vier jaar lang werden gevolgd vormde de inhoudelijke basis voor deze middag. Het resultaat van deze dag was onder andere een recept voor de toekomst. De gedeelde inzichten en ideeën zijn hierin verwerkt.

[Bekijk het recept van de toekomst en een fotoverslag op ons online magazine.](#)

2.1.3 Vergroten mogelijkheden om cultuur te maken

Het Fonds voor Cultuurparticipatie bevordert de cultuurdeelname van groepen die niet vanzelfsprekend in aanraking komen met cultuur. We denken hierbij aan onder meer kwetsbare ouderen, jongeren in armoede of andere groepen zoals vluchtelingen. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Age Friendly Cultural Cities

Wat is het?

Met het programma *Age Friendly Cultural Cities* moedigen we steden aan om actieve cultuurparticipatie voor ouderen te stimuleren. We werken samen met gemeenten en culturele instellingen aan het verduurzamen van actieve cultuurparticipatie door ouderen en het weghalen van schotten binnen het cultuur- en Wmo-beleid. De gemeente en culturele instelling doorlopen een tweejarig traject waar samenwerking tussen kunst, cultuur, zorg en welzijn en ondernemerschap centraal staan.

Ambitie 2020:

Er zijn 24 Age Friendly Cultural Cities gerealiseerd.

Bereikt in 2017:

De pilotsteden uit 2016 (Amsterdam, Leeuwarden, Maastricht, Eindhoven en Den Haag) hebben hun programma eind 2017 afgerond, maar zetten hun activiteiten op dit terrein voort. Juist de bijdrage van het Fonds heeft voor impuls en versnelling gezorgd. Ook vinden de steden de onderlinge uitwisseling en co-creatie zeer waardevol. Begin 2017 zijn vijf nieuwe steden (Groningen (samen met de provincie), Utrecht, Deventer, Doetinchem en Emmen) gestart met hun programma. Tijdens een eerste intervisiebijeenkomst in juni hebben ze kennis en ervaring uitgewisseld. Inmiddels staan de volgende steden (Alkmaar, Haarlem, Amersfoort, Middelburg, Helmond en Den Bosch) al klaar om vanaf 2018 aan het programma deel te nemen.

Age Friendly City Maastricht

'De workshops bieden veel meer dan alleen creatief bezig zijn. Op een natuurlijke wijze worden verbindingen gelegd, waarbij mensen elkaar ontmoeten, inspireren en nieuwe technieken leren.' Nawie Kuiper, Fashionclash

Maastricht is een van de vijf Age Friendly Cultural Cities uit het eerste jaar. Na het succesvolle project *Let's (Ad)Dress The People*, sloegen de samenwerkingspartners Tout Maastricht en Fashionclash de handen opnieuw ineen. Met het vervolgproject *FabricAge* zijn ze hard op weg naar verduurzaming. In meer dan 75 handwerk- en textielworkshops werken senioren aan plattegronden van Maastricht. Hun handen staan niet stil; ze breien, borduren, weven en vlechten aan de plattegrond van hun eigen wijk.

Verduurzaming is een van de belangrijkste doelstellingen binnen het programma Age Friendly Cultural Cities. Met *FabricAge* maakt Maastricht daar werk van: de plattegronden zijn slechts een begin. De samenwerkingspartners streven ernaar *FabricAge* uit te laten groeien tot een social design textielproduct en -label.

[Lees het interview met de projectleiders op ons online magazine.](#)

Inventarisatie en start publiek-private samenwerkingsprogramma's

<i>Wat is het?</i>	Om de cultuurdeelname van ouderen te vergroten, hebben we de afgelopen periode intensief samengewerkt met particuliere fondsen. In de komende periode gaan we met het LKCA, gemeenten en provincies, andere fondsen en culturele en maatschappelijke organisaties onderzoeken hoe we een vergelijkbare samenwerking tot stand kunnen brengen om andere kwetsbare doelgroepen mogelijkheden te bieden om cultuur te maken. Daarbij denken we aan vluchtelingen, mensen met een beperking en groepen die in armoede leven.
<i>Ambitie 2020:</i>	Onderzoek heeft geleid tot voorstellen voor nieuwe programma's die cultuurparticipatie voor kwetsbare groepen mogelijk maken.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 zijn we gestart met een cultuurprogramma voor nieuwkomers. Samen met het LKCA, het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA), belangenorganisaties, culturele organisaties en private fondsen hebben we de mogelijkheden hiervoor verkend. We hebben besloten om culturele activiteiten van Stichting de Vrolijkheid te ondersteunen. Stichting de Vrolijkheid organiseert kunstzinnige en creatieve activiteiten voor en met kinderen en jongeren in asielzoekerscentra. Onze bijdrage is gericht op hun activiteiten voor deelnemers tussen de 18 en 25 jaar.

Bijdrage Jeugdcultuurfonds

<i>Wat is het?</i>	Het <i>Jeugdcultuurfonds</i> draagt door zijn activiteiten bij aan de culturele ontwikkeling van kinderen en jongeren in de leeftijd van 4 tot 18 jaar. Het gaat specifiek om de groep die om financiële redenen niet aan actieve kunstbeoefening kan doen. Door financiële drempels weg te nemen, stelt het fonds hen alsnog in staat in hun vrije tijd mee te doen aan culturele activiteiten en hun talent te ontwikkelen. We dragen financieel aan het werk van dit fonds bij.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben het Jeugdcultuurfonds in staat gesteld een landelijk dekkend netwerk van Jeugdcultuurfondsen op te bouwen. De ambitie is om eind 2020 40.000 kinderen te bereiken. Tegen die tijd zouden minimaal 350 gemeenten moeten samenwerken met het fonds.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Voor de periode 2017 - 2020 ondersteunen we het <i>Jeugdcultuurfonds</i> met een (afbouwende) bijdrage van € 450.000,-. Het Jeugdcultuurfonds is in 2017 gefuseerd met het Jeugdsportfonds. Naast deze fusie werkt het fonds samen met Stichting Jarige Job, Stichting Leergeld en het Nationale Fonds Kinderhulp. Deze samenwerking kan bijdragen aan het realiseren van de ambitie.

2.2 De aanvragen in één oogopslag

Subsidieregeling	Ontvangen aanvragen	Honoreringen	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Talent en Festivals 2017-2020 ⁵	-	-	-	€ 15.060.000
Jij Maakt het mee	315	94	€ 3.307.364	€ 1.010.540
Extra budget festivals / Talent in de Regio	2	2	€ 130.000	€ 130.000
Projectsubsidie DOX / NJO	2	2	€ 195.000	€ 195.000
Age Friendly Cultural Cities	8	6	€ 280.000	€ 240.000
Projectsubsidie Jeugdcultuurfonds	-	1	€ 450.000	€ 450.000
Publiek-private samenwerking	1	1	€ 150.000	€ 150.000
Totaal Cultuurparticipatie	328	106	€ 4.512.364	€ 17.235.540

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op het kalenderjaar 2017. Het is mogelijk dat een aanvraag in een ander kalenderjaar wordt gehonoreerd dan aangevraagd. Dit verklaart eventuele verschillen.

⁵ Beschikt in 2016, maar financieel verplicht in 2017.

Investeren in de kracht van cultuur

Hoe wilder, hoe leuker!

Anne maakt in haar vrije tijd illustraties. Julia fotografeert en wil op ukelele les. Willemijn is een fervent bezoeker van theaters, bioscopen en musea. De drie programma adviseurs van het Fonds “ademen” cultuur en maken het zelf mee. Hun missie en die van het programma *Innovatie in Cultuur, Maak het mee* is zorgen dat zoveel mogelijk mensen in aanraking komen met kunst en cultuur én hun creatieve talent ontwikkelen. Een terugblik op de programma-activiteiten in 2017.

Met dit tweede programma uit het beleidsplan 2017-2020 stimuleert het Fonds cultuurmakers om een volgende stap te zetten in hun culturele ontwikkeling. ‘Niet alleen een stap vooruit, ook opzij. Zo dagen we met de subsidieregeling *Jij maakt het mee* makers uit hun blikveld te verbreden en het experiment aan te gaan. Nieuwe kunstvormen gebruiken, dwarsverbanden zoeken met andere disciplines en bijzondere doelgroepen bereiken; hoe wilder, hoe leuker’, vertelt senior programma adviseur Willemijn in ’t Veld.

Duwtje in de rug

Een duwtje in de rug is vaak echt nodig, benadrukt senior programma adviseur Julia Terlunen. ‘Het Fonds is daarbij aanjager. We laten zien wat mogelijk is en zorgen voor een goed begin. Met geld, maar ook door het delen van kennis en het zichtbaar maken van goede voorbeelden. Bovendien stimuleren we overheden, culturele instellingen en het kunstvakonderwijs om talentontwikkeling en cultuurparticipatie onderdeel te maken van hun beleid. Zo hopen we op een blijvend effect.’

‘We laten zien wat mogelijk is en zorgen voor een goed begin.’

De belangstelling voor de subsidieregeling *Jij maakt het mee* is groot. Er zijn veel meer aanvragen dan voorgaande jaren. Dat komt ongetwijfeld omdat de regeling sinds dit jaar ook openstaat voor erfgoedprojecten. In de aanvragen is steeds meer kruisbestuiving te zien. Willemijn: ‘Cultuurmakers durven uit hun eigen hok te komen. Ze zoeken verbinding met andere disciplines en doelgroepen. Een project als de *Radius van Allardsoog* verbindt locatietheater, erfgoed en wetenschap. Een team van cultuurmakers, wetenschappers en inwoners onderzoekt een gebied op de grens van de provincies Friesland, Groningen en Drenthe en gaat op zoek naar verhalen. Of neem het project *Vrijplaats*. Een festival in de voormalige Bijlmer Bajes voor en door mensen met verschillende achtergronden en culturen. Verwondering en begrip gaan zo hand in hand.’

Blaasmuziek

Met de regeling Talent en Festivals subsidieert het Fonds ook talentontwikkelingsorganisaties, amateurkunstfestivals en erfgoedmanifestaties. Zo maakt het cultuur en erfgoed voor een breed publiek zichtbaar én tastbaar. Eén van de projecten die de komende vier jaar op steun kan rekenen, is het *Wereld Muziek Concours* voor amateurblaasorkesten dat elke vier jaar in Kerkrade plaatsvindt. Dit bijzondere festival is in het buitenland bekender dan in Nederland zelf. Adviseur Anne Arninkhof: ‘Het zijn de Olympische Spelen voor amateurblaasorkesten. De internationale top was dit jaar in Kerkrade verzameld. Met de subsidie dragen we als Fonds ook bij aan de bekendheid van wat ze doen in het buitenland en daarmee aan onze andere ambitie om cultuur zichtbaar te maken, ook internationaal.’

Ambacht in Beeld

Als onderdeel van dezelfde regeling subsidieert het Fonds enkele erfgoedmanifestaties. Een voorbeeld is de *Open Monumentendag*, die iedereen wel kent. Daar komen veel mensen op af die het leuk vinden om meer te weten over de geschiedenis van hun eigen leefomgeving. Ook met deze regeling daagt het Fonds aanvragers uit om verbindingen te leggen met andere disciplines, om zo nieuwe doelgroepen te interesseren voor erfgoed. Anne: ‘Een ander voorbeeld is het Amsterdamse festival *Ambacht in Beeld*. Daar combineren ze oude ambachten met eigentijds design. Zo vergroot dit festival de zichtbaarheid en de waardering van het ambacht. Door te vernieuwen lukt het ze ook om een nieuwe generatie jonge beoefenaars aan te spreken.

Mensen kunnen tijdens demonstraties, workshops en masterclasses zelf aan de slag met ambachten. Erfgoed wordt letterlijk tastbaar.'

Gezondheid

Een andere belangrijke ambitie van het Fonds is het vergroten van mogelijkheden om cultuur te maken. Juist voor doelgroepen voor wie dat niet vanzelfsprekend is. Het project *Age Friendly Cultural Cities* stelt steden in staat om cultuurparticipatie van ouderen te verbeteren en te versterken. Inmiddels hebben de eerste vijf steden het tweejarige programma afgerond. Ze geven aan dat ze na afloop van de subsidie doorgaan. Een mooi voorbeeld is het project *Twee keer kijken* van FOAM en de OBA in Amsterdam. Julia: 'Buurtbewoners van verschillende generaties trekken samen de buurt in om foto's te maken. Ouderen ontwikkelen zo niet alleen hun talent, maar komen ook in contact met anderen in hun buurt. Zo draagt cultuur bij aan het welbevinden en de gezondheid van ouderen. Eigenlijk heel logisch dus dat verzekeraar Menzis bijdraagt aan een campagne in Groningen gericht op het vergroten van cultuurdeelname van ouderen. Ons programma werkt echt als vliegwieltje voor meer.'

'Cultuur draagt bij aan het welbevinden en de gezondheid van ouderen.'

Voortrekker

De drie adviseurs vinden dat het Fonds verschil maakt. Willemijn: 'Uit allerlei onderzoeken blijkt dat we met onze regelingen mensen echt in staat stellen mee te doen en mee te maken. Ook zorgen we voor dynamiek in de sector. Dat is de winst van dit programma. Als voortrekker lukt het ons om te vernieuwen en verbinden. Of we daarmee op lange termijn ook echt impact hebben? Als overheden, culturele instellingen en het onderwijs cultuur een vaste plek geven in hun beleid, dan lukt dat zeker.' Volgend jaar starten alleen al binnen dit programma vier nieuwe regelingen. Daarmee biedt het Fonds de sector weer volop kansen.

3 Cultuur maakt iedereen zichtbaar

In het programma Cultuur maakt iedereen zichtbaar geven we het moois dat wij als Fonds ondersteunen een podium. Op nationale en internationale schaal maken we de kracht van cultuur zichtbaar in persoonlijke verhalen. Zo draagt het Fonds bij aan het vergroten van de maatschappelijke waardering en het draagvlak voor cultuureducatie en cultuurparticipatie. Waarom verhalen? Verhalen zijn herkenbaar en spreken tot de verbeelding. Een krachtige manier om een boodschap over te brengen.

In 2018 gaan we onze inzet binnen dit programma verder uitbreiden. Daarbij gebruiken we onder meer de viering van ons 10-jarig bestaan in juni als aanleiding om nog meer verhalen te delen. Bijzondere verhalen, of het nu is vanuit de amateurkunst, de urban arts of de wereld van erfgoedvrijwilligers, liggen voor het oprapen. We bieden er graag een podium aan om zo een gezicht en een stem te geven aan de diversiteit van vormen waarmee cultuur vorm krijgt in ons land. Bovendien slaan we over de grens onze vleugels verder uit door de lancering van een nieuwe regeling voor internationale projecten.

3.1 Wat we hebben bereikt in 2017

In het beleidsplan 2017 – 2020 onderscheiden we binnen dit programma twee doelen:

1. het vergroten van waardering voor cultuur maken en
2. het versterken van de internationale positie van cultuurmakers.

Hierna geven we per doel aan wat we beogen, wat de ambitie voor 2020 is (zoveel mogelijk uitgedrukt in kwantitatieve en kwalitatieve doelen) én wat we daarvan in 2017 hebben bereikt.

3.1.1 Vergroten van waardering voor cultuur maken

Het Fonds voor Cultuurparticipatie maakt cultuur zichtbaar. Bijvoorbeeld door het delen van persoonlijke verhalen. Maar ook door het bevorderen van onderlinge inspiratie en kennisuitwisseling in de sector. Zo dragen we bij aan waardering van en draagvlak voor kunst en cultuur. Dit hebben we in 2017 bereikt:

Verhalenplatform

<i>Wat is het?</i>	Uit evaluaties uit de afgelopen periode blijkt dat cultuurmakers behoefte hebben aan een landelijke uitwisseling van inspirerende voorbeelden. Het zichtbaar maken van cultuur stimuleert verbindingen. Tussen cultuurmakers en beleidsmakers. Tussen culturele instellingen en onderwijs. Tussen mensen onderling. In ons online magazine delen we persoonlijke verhalen van makers én doeners over wat cultuur met hen doet. Het magazine is een 'crowdsourced' platform waarop ieders verhaal over de kracht van cultuur maken een plek krijgt.
<i>Ambitie 2020:</i>	Ons online magazine is een echt 'crowdsourced' verhalenplatform.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In totaal 52 cultuurmakers kwamen in 2017 in ons online magazine aan het woord. Ook verschenen in het magazine regelmatig andere artikelen over ons werk. Zo gunden we lezers een kijkje in de keuken van de <i>Age Friendly Cultural Cities</i> , lieten we projectleiders aan het woord over het effect van het programma <i>Cultuur met Kwaliteit</i> in de klas en deden we verslag van bijeenkomsten die we organiseerden. Het magazine is in 2017 ruim 20.000 keer bekeken.

Makers over de kracht van cultuur:

'Van zwart-wit veranderde mijn leven in kleur.' Rajae El Mouhandiz

'Ik voel me in een andere dimensie, eigenlijk, als ik cultuur maak.' Mohamed

'Ik begon met schrijven omdat ik nergens heen kon met mijn gevoelens, gedachten en meningen. Schrijven is waar ik mezelf kan en mag zijn.' Tamahli Wiashi, Poetry Circle Groningen

Uit de serie 'Cultuur maakt iedereen'

Maak het mee prijzen: Gouden C en BNG Lang Leve Kunst prijs

<i>Wat is het?</i>	Ook in deze beleidsperiode gaat het Fonds door met het uitreiken van de Gouden C. Deze prijs is bestemd voor het project dat iedereen moet meemaken. Samen met het BNG Cultuurfonds reiken we jaarlijks de <i>Lang Leve Kunst prijs</i> uit aan een stad die zich inzet voor het vergroten van de cultuurdeelname door ouderen.
<i>Ambitie 2020:</i>	Jaarlijks hebben we twee prijzen uitgereikt die aandacht in landelijke media hebben gekregen.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Op 1 juli 2017 is in de Westergasfabriek in Amsterdam de Gouden C uitgereikt. Voor het eerst kon ook het publiek stemmen. Oproepen in onder andere de nieuwsbrieven en op de social media van de genomineerden leverden ruim 700 stemmen op. De jury koos uit de shortlist voor urban talent Mohamed Yusuf Boss met Urban House Groningen als meest inspirerend project voor de culturele sector. Er verschenen 60 artikelen (online en print) over de Gouden C. Eind 2016 is de eerste editie van de BNG <i>Lang Leve Kunst prijs</i> uitgereikt. 'Age Friendly Cultural City' Amsterdam kreeg de prijs voor het ontwikkelen en verduurzamen van cultuuraanbod voor ouderen. De samenwerking met het BNG Cultuurfonds is prettig en positief. De prijs levert een stimulerende bijdrage aan het programma. Ook de komende jaren zetten we de prijs daarom samen met het BNG Cultuurfonds voort. Onder leiding van voorzitter Hedy d'Ancona zal in 2018 een jury langs de deelnemende steden uit de ronde 2017 reizen. In februari 2017 werd aan het project Old Skool uit Eindhoven de landelijke Code Culturele Diversiteit Award uitgereikt. Deze prijs wordt ondersteund door de gezamenlijke cultuurfonds. Binnen het project Old Skool zijn urban arts kunstenaars en ouderen in Eindhoven gaan samenwerken aan de hand van disciplines als street art en rap. Het project is eerder mogelijk gemaakt door een subsidie van het fonds.

Amsterdam wint eerste BNG Bank Lang Leve Kunst prijs

‘Soms zat ik met kippenvel te kijken.’

Op een spetterende bijeenkomst in de Stadsschouwburg in Utrecht heeft de gemeente Amsterdam, samen met FOAM en de OBA, de eerste editie van de BNG Bank Lang Leve Kunst Prijs gewonnen.

Voorzitter Hedy d’Ancona: *‘Ik heb heel veel moois en aangrijpends zien langskomen. Ouderen willen niet bezig gehouden worden, maar heel serieus een tak van kunst leren beoefenen. Dat hebben alle vijf steden heel goed begrepen. De passie bij de deelnemers was groot, ze leverden echt een bijzondere bijdrage aan onze cultuur. Soms zat ik met kippenvel te kijken.’*

[Lees het hele verslag op ons online magazine](#)

Platform Promotie Cultuurparticipatie

<i>Wat is het?</i>	Wij zijn actieve partner van het Platform Promotie Cultuurparticipatie, een initiatief van het LKCA. Om amateurkunstenaars de mogelijkheid te bieden om hun activiteiten zichtbaar te maken, ontwikkelt het platform de campagne 'iktoon – kunst van iedereen'. Met onze inzet voor collectieve promotie geven we ook invulling aan de eerdere aanbeveling van de visitatiecommissie om het belang van ons werkterrein uit te dragen aan een breed publiek.
<i>Ambitie 2020:</i>	Projecten uit de subsidieregelingen hebben een actieve rol gehad in diverse programmatische campagnes.
<i>Bereikt in 2017:</i>	We leverden een financiële bijdrage aan de iktoon-campagne. Samen met de andere partners van het platform organiseerden we de opening en afsluiting van de iktoon-maand. Zo'n 150 amateurkunstenaars zorgden samen met de bigband van het Metropole Orkest voor een opvallende aftrap van de campagne die veel media-aandacht kreeg. Na een spectaculair optreden op de trappen van Utrecht Centraal, verspreidden de amateurkunstenaars zich via treinen over 5 trajecten om treinreizigers te verrassen met korte optredens. Door de samenwerking met de NS lukte het om met kunst en cultuur op een bijzondere manier een nieuw publiek te bereiken. Ook het uitreiken van de Gouden C (zie hiervoor) was onderdeel van de campagne. Naast de campagne iktoon leverden we ook een financiële bijdrage aan Leeuwarden Culturele Hoofdstad 2018. Voor ons is dit een belangrijk evenement. Vanwege de centrale plaats van cultuurparticipatie in het programma en vanwege de internationale context.

3.1.2 Versterken van de internationale positie van cultuurmakers

Het Fonds voor Cultuurparticipatie zet bijzondere initiatieven op het gebied van cultuureducatie en cultuurparticipatie internationaal op de kaart. En we bieden ze de kans zich verder te ontwikkelen in (met name) Europees verband. In 2017 hebben we het volgende bereikt:

Subsidieregeling voor netwerkvorming en projecten

<i>Wat is het?</i>	Met het verlenen van subsidies vergroten we het internationaal netwerk van cultuurmakers en faciliteren we grensoverschrijdende projecten. Dat doen we in samenwerking met bestaande partners, zoals het Duitse Fonds Soziokultur.
<i>Ambitie 2020:</i>	We hebben minimaal 50 Nederlandse instellingen aan een internationale partner kunnen verbinden. Ook hebben we een nieuwe subsidieregeling met een partner uit een van de buurlanden gerealiseerd.
<i>Bereikt in 2017:</i>	Met het samenwerkingsprogramma <i>Jonge Kunst</i> hebben we in 2017 acht projecten financieel ondersteund. Zo stimuleren we de samenwerking en uitwisseling tussen Nederlandse en Duitse culturele organisaties die bijzondere projecten realiseerden voor, door en met jongeren. Dat doen we samen met het Fonds Soziokultur. Ook hebben we in 2017 de nieuwe regeling voor 2018 gemaakt. We breiden de subsidiemogelijkheden uit naar projecten voor alle doelgroepen. Voorop blijft staan dat het moet gaan om vernieuwende voorbeeldprojecten voor, door en met de deelnemers zelf. Ter voorbereiding op de nieuwe regeling hebben we Duitse en Nederlandse instellingen de mogelijkheid geboden om elkaar te leren kennen tijdens een gezamenlijk seminar in Dortmund. Doel is het stimuleren van samenwerking en een gezamenlijke aanvraag voor de nieuwe regeling die in januari 2018 open is gegaan.

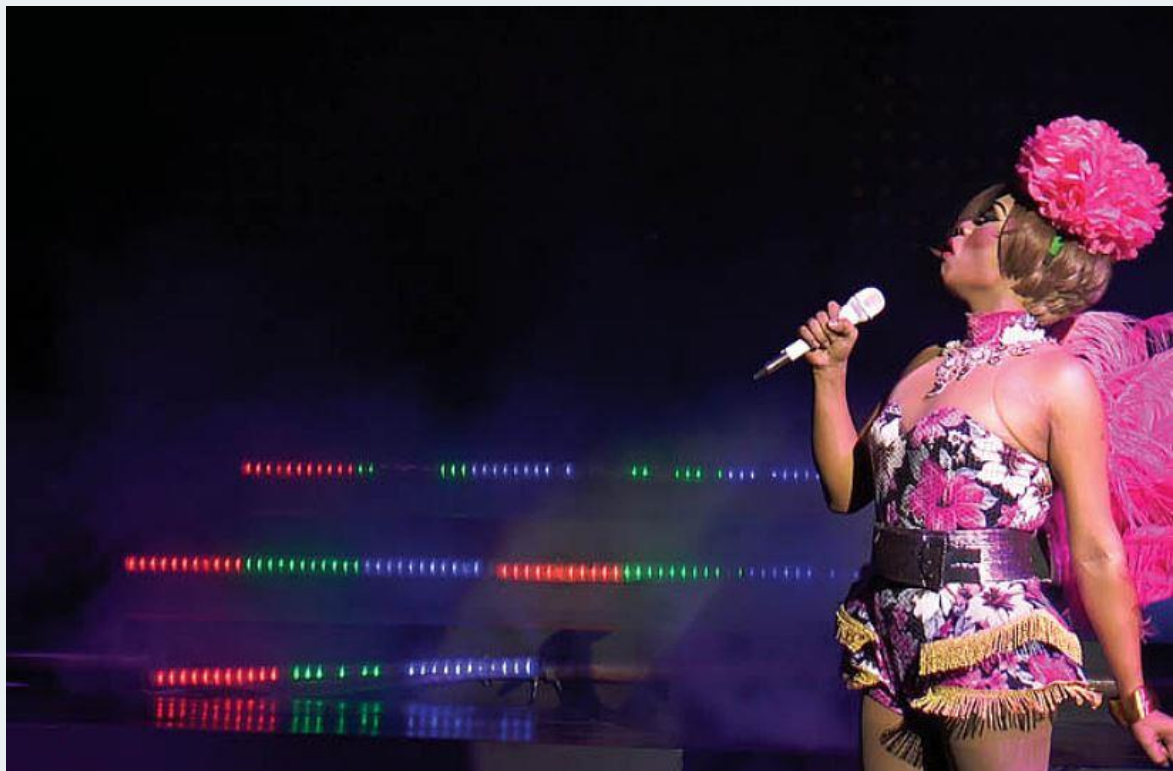
Net als voorgaande jaren ontving het EU-Jeugdorkest ook in 2017 een bijdrage van het Fonds.

In de zomer hebben we een samenhangende aanpak ontwikkeld voor het versterken van de internationale positie van cultuurmakers. Ook de vanuit OCW toegekende HGIS-middelen voor internationaal beleid (€ 300.000,- voor de periode 2017-2020) hebben hierin een plek gekregen. In het voorjaar van 2018 publiceren we de nieuwe internationale regeling voor initiatieven uit het veld zelf. We verruimen hiermee onze ondersteuningsmogelijkheden en gaan ook ruimte bieden aan samenwerkingsprojecten met partners buiten de buurlanden Duitsland, Vlaanderen en Verenigd Koninkrijk.

Queer Faces - Migrant Voices (Jonge Kunst)

‘Een vijand is iemand wiens verhaal we niet hebben gehoord.’ vredesactivist Gene Knudsen Hoffmann.

Zestien jongeren, acht in Nederland en acht in Duitsland vertellen in *Queer Faces – Migrant Voices* hun verhaal. Allemaal hebben ze hun familie en thuisland achtergelaten op zoek naar vrijheid, acceptatie en liefde. Doel van het project is homoseksuele migranten een hart onder de riem te steken en een inkijkje te geven in het leven van een specifieke groep migranten. Jonge migranten en vluchtelingen krijgen training in radio maken en storytelling. Verschillende media sturen de verhalen de wereld in; onder meer via podcasts, radioprogramma's en een online platform.

Vergroten expertise

<i>Wat is het?</i>	We starten activiteiten om (internationale) expertise op het gebied van cultuuronderwijs en cultuurparticipatie te vergroten en om kennis hierover uit te wisselen. We willen onze Nederlandse kijk op cultuureducatie in het onderwijs ook internationaal zichtbaar maken. Daarom werken we samen met het LKCA aan een vervolg op de conferentie Quality Now uit 2014. Tijdens deze conferentie zetten we onze projecten in de spotlights.
<i>Ambitie 2020:</i>	Er zijn minimaal 5 instellingen ondersteund bij het uitbouwen van een Europese samenwerking en het indienen van een EU-subsidieaanvraag. Ook hebben we een vervolg op de conferentie Quality Now uit 2014 gerealiseerd. Daarin is de stand van zaken op het gebied van cultuureducatie zichtbaar gemaakt.
<i>Bereikt in 2017:</i>	In 2017 is de derde ronde van het internationale <i>TANDEM programma Community & Participation</i> afgerond. Het Fonds voor Cultuurparticipatie is partner in dit programma dat zich richt op cultuurmanagers uit Nederland, Duitsland, België en het Verenigd Koninkrijk die werkzaam zijn in het veld van community arts, amateurkunst en cultuureducatie. In 2017 zijn we samen met LKCA en Canon Cultuurcel gestart met een werkgroep Nederland – Vlaanderen. Doel is kennis en ervaring op het gebied van beleid, praktijk en onderzoek uit te wisselen. Samen met OCW en LKCA organiseren we in oktober 2018 een Europese conferentie. De voorbereiding hiervoor zijn in 2017 gestart. Deze tweedaagse conferentie vindt onder de titel <i>Sharing Arts & Heritage</i> plaats in Leeuwarden dat in 2018 culturele hoofdstad van Europa is.

3.2 De aanvragen in één oogopslag

Subsidieregeling	Ontvangen aanvragen	Honoreringen	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Samenwerking Nederland-Duitsland / Jonge Kunst	16	8	€ 158.193	€ 80.493
Promotie- en Campagnes cultuur zichtbaar maken	3	3	€ 280.000	€ 280.000
EU-Jeugdorkest	1	1	€ 18.500	€ 18.500
Totaal Zichtbaar			€ 456.693	€ 378.993

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op het kalenderjaar 2017. Het is mogelijk dat een aanvraag in een ander kalenderjaar wordt gehonoreerd dan aangevraagd. Dit verklaart eventuele verschillen.

Cultuur in de spotlights én over de grens

Dit zijn verhalen die je raken!

Een schilder die kinderworkshops calligrafie geeft in zijn vrije tijd. Het meisje dat straalt bij het schooltoneel. De ambtenaar die op zaterdag nieuwkomers rondleidt in “zijn stad”. Nederland staat bol van mooie culturele initiatieven. Groot en klein. Dat laten we als Fonds graag zien. Afgelopen jaar deelden we daarom veel verhalen en steunden we activiteiten die amateurkunst zichtbaar maken. Zodat de waardering voor cultuur toeneemt én we elkaar inspireren, ook over de grens! Dát is de insteek van het programma *Cultuur maakt iedereen zichtbaar*.

Communicatiemanager Marijne Tesser – één van de trekkers van het programma – weet het nog goed. Als vijfjarige was ze bij een voorstelling van Edwin Rutte (Ome Willem). Ze mocht op het podium komen en een dansje doen op livemuziek van het orkest. ‘Deze ervaring vergeet ik nooit meer’, vertelt Marijne. ‘Cultuur zorgt ervoor dat je je kunt uiten en samen verhalen maakt, waardoor verbinding ontstaat. Ieders verhaal doet ertoe. Door al die mooie verhalen te delen, maakt het Fonds cultuur zichtbaar en stimuleren we mensen om zelf cultuur te maken.’

‘Ieders verhaal doet ertoe.’

Cultuur in volle breedte

Verhalen delen dus. Dat is volop gedaan in 2017 en ook nodig, benadrukt Marijne. ‘Er gebeuren veel gave culturele dingen in Nederland. Tegelijkertijd is het sentiment niet altijd positief. Cultuur? Niets voor mij, is de eerste reactie van veel mensen. Totdat je doorvraagt en blijkt dat iemand bijvoorbeeld muziek maakt, schildert of zingt. Als Fonds laten we die volle breedte van cultuur zien. We zetten de maker in de spotlights. Bovendien heeft Nederland vooruitstrevende cultuurinitiatieven, die interessant zijn voor het buitenland. Daarmee kunnen we de internationale positie van cultuurmakers versterken.’

52 prachtige verhalen

Afgelopen jaar lanceerde het Fonds een verhalenserie, als onderdeel van haar online magazine. Via het platform zijn 52 mooie verhalen gedeeld over cultuurmakers. Een prachtig voorbeeld is ambtenaar Moshssine Dahhan uit Almere, die nieuwkomers meeneemt in de geschiedenis van de stad. Marijne: ‘Ook het verhaal van onze huisschilder Donald Witteman is inspirerend, hij geeft in zijn vrije tijd calligrafie-workshops aan kinderen. Van een jong kind tot een directeur van een amateurgezelschap, ze komen allemaal voorbij. Waar we naartoe willen is dat nog veel meer mensen uit zichzelf verhalen gaan delen.’

En de winnaar is...

Een ander initiatief om cultuurmakers podium te geven, is de Gouden C-prijs. Bedoeld voor een inspirerend, innovatief project met impact. In 2017 heeft urban talent Mohammed Yusuf Boss uit Groningen de prijs gewonnen. Hij ontwikkelt niet alleen zichzelf als groot talent, maar bouwt netwerken om ook ander talent in Groningen kansen te geven om zich te ontwikkelen. Een echte cultuuraanjager die veel voor elkaar krijgt. Naast eigen initiatieven ondersteunt het Fonds campagnes die cultuur stimuleren. Een voorbeeld in 2017 is de iktoon-campagne.

‘Deze publiekscampagne maakt amateurkunst zichtbaar en laagdrempelig’, vertelt Marijne. ‘Heel indrukwekkend was de kick-off in juni op Utrecht CS, waarbij het Metropole orkest en 150 amateurzangers samen optraden. Het event kreeg veel media-aandacht en had een groot bereik.’ Verder steunde het Fonds in 2017 de campagne Méér muziek in de klas. Een stimulans voor provincies, gemeenten, basisscholen en andere betrokkenen om samen te werken aan beter muziekonderwijs.

Over de grens graag!

En er is meer. Het Fonds stimuleert ook zichtbaarheid en samenwerking over de grens. Senior programma-adviseur Julia Terlunen is het levende bewijs van de internationale wereld waarin we leven. Als Duitse kwam ze twintig jaar geleden naar Nederland. Julia: ‘Elk land en elke cultuur heeft eigen waarheden en realiteiten. Het is verrijkend om jezelf een spiegel voor te houden en van anderen te leren.’ De sectoren cultuureducatie en -participatie zijn van oudsher niet zo internationaal georiënteerd. ‘Toch zijn veel van onze methodes en werkwijzen interessant voor het buitenland en omgekeerd. Daarom helpen we cultuurmakers die hun horizon

willen verbreden. De focus ligt daarbij nu nog op buurlanden, vanaf volgend jaar gaan we het internationale netwerk verder uitbouwen.'

'Veel onze methodes en werkwijzen zijn interessant voor het buitenland en omgekeerd.'

Uitwisselingsprogramma

Sinds 2013 bestaat de regeling Jonge Kunst. Een uitwisselingsprogramma voor jonge Nederlandse en Duitse amateurkunstenaars, die onder begeleiding samen producties maken. Afgelopen jaar subsidieerde het Fonds acht aanvragen met het thema: Waar voel ik me thuis? Van Deventer en Amsterdam tot Berlijn en Aken; de jonge theatermakers kwamen overal vandaan. Ze hebben samen indrukwekkende producties gemaakt en van elkaar geleerd. Zeker ook van cultuurverschillen. Julia: 'In Duitse theatergezelschappen is bijvoorbeeld veel meer hiërarchie. Ook wordt alles meer verantwoord, terwijl het bij ons vaak op goed vertrouwen gaat.' Vanaf komend jaar is de regeling ook beschikbaar voor projecten met volwassenen. Daarnaast heeft het Fonds een nieuwe regeling voor internationale projecten wereldwijd in voorbereiding. In de rijksbegroting zijn namelijk middelen vrijgemaakt voor internationalisering (HGIS-middelen). Deze bieden mooie kansen voor de sector om haar internationale positie te versterken.

Grootste winst

Volgens Julia is de grootste winst dat er in 2017 meer samenhang is ontstaan tussen initiatieven. 'Je ziet dat er nu echt stevige netwerken worden op- en uitgebouwd over de grens.' Plannen voor komend jaar zijn er volop. Naast nieuwe en uitgebreide regelingen, staat in oktober 2018 een grote Europese manifestatie over cultuureducatie- en participatie in Leeuwarden op de agenda, in het kader van Culturele Hoofdstad 2018. Hier komen bestaande netwerken samen voor uitwisseling en inspiratie. Ook gaat het Fonds nieuwe mediapartners zoeken, die aansprekende cultuurverhalen in binnen- en buitenland verder kunnen brengen.

Daarnaast zijn er plannen om in 2018 een Gouden C-prijs in elke provincie uit te reiken. Bovendien bestaat het Fonds in 2018 tien jaar. Een mooi moment om extra podium te geven aan alle mooie initiatieven en resultaten in Nederland en over de grens. Volgens Julia en Marijne verbindt het programma alles wat het Fonds doet, waarbij de maker steeds centraal staat. En dat is van grote waarde.

4 Overige activiteiten

Incidentele subsidies

In 2017 verstrekten we tweemaal een incidentele subsidie. We ondersteunen Stichting Tamino voor het trainen van muzikanten die in het speciaal onderwijs aan de slag gaan. Deze aanvraag paste niet binnen de *Impuls Muziekonderwijs*. Via deze incidentele subsidie dragen we toch bij aan het vergroten van het aantal én de kwaliteit van aanvragen uit het speciaal onderwijs voor deze regeling. Ook ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten ontving een bijdrage. Hiermee werden zij in staat gesteld de resultaten uit het (eerder door ons gefinancierde) onderzoek D21 een praktische vertaling te geven voor leerkrachten.

Pilotprojecten ondernemerschap

Van het ministerie van OCW ontvingen we extra geld voor initiatieven die zorgen voor uitwisseling van kennis en ervaring op het gebied van ondernemerschap. Daarmee financierden we vier pilots van Instituut voor Kunst en Cultuur (Drenthe) samen met Kunstwerk, Cultuurmij Oost (Gelderland), Kunstbalie (Brabant) en Plein C (Noord-Holland) samen met Kunst Centraal. In totaal ging het om een subsidie van € 60.000,-. De deelnemers aan de pilots hebben door kennis en coaching hun ondernemersvaardigheden kunnen versterken en daarnaast is hun netwerk uitgebreid. Voor het landelijk delen van opgedane kennis en ervaring werken we samen met het LKCA.

Subsidieregeling	Ontvangen aanvragen	Honoreringen	Aangevraagd bedrag	Toegekend bedrag
Incidentele subsidies FCP	2	2	€ 63.120	€ 63.120
Regeling bijzondere projecten (Ondernemerschap)	4	4	€ 60.000	€ 60.000
Totaal	6	6	€ 123.120	€ 123.120

Bovenstaande cijfers hebben betrekking op het kalenderjaar 2017. Het is mogelijk dat een aanvraag in een ander kalenderjaar wordt gehonoreerd dan aangevraagd. Dit verklaart eventuele verschillen.

Matchmakers

In samenwerking met het Fonds Podiumkunsten en het VSBfonds hebben we een netwerk van matchmakers in de stedelijke regio's opgezet. Deze matchmakers kunnen ons wijzen op actuele trends, ontwikkelingen en initiatieven die nu nog buiten ons blikveld blijven. Ook kunnen zij interessante cultuurmakers en initiatieven adviseren die ons nu nog niet vanzelfsprekend bereiken en hen doorverwijzen naar de deelnemende fondsen. Met de publiek-private samenwerking tussen de fondsen hopen we beter aan te sluiten bij de veranderende bevolkingssamenstelling en cultuurdeelname in de steden. Bovendien past de aanpak goed bij onze ambitie om cultuurscouts in te zetten. In 2017 zijn in acht steden matchmakers van start gegaan. Het gaat om Almere, Heerlen, Tilburg, Eindhoven, Groningen, Arnhem, Utrecht en Den Haag. Afhankelijk van de ervaringen die we hier opdoen, kijken we naar uitbreiding naar andere steden.

5 Financiën

Financiële positie

Deze paragraaf geeft op hoofdlijnen inzicht in het exploitatieresultaat en de financiële positie in 2017. Een nadere uitwerking hiervan staat beschreven in de jaarrekening 2017. In de jaarrekening is een vergelijking opgenomen gebaseerd op de goedgekeurde begroting 2017-2020. De grootste verschillen ten opzichte van de realisatie worden hieronder toegelicht.

Risicomanagement

De in 2016 vastgestelde risicomatrix met daarbij horende beheersmaatregelen vormt de basis voor de bewaking van de financiële positie, risico's, werking en voortgang van de implementatie van beheersmaatregelen. Daar waar nodig worden verbetervoorstellen gedaan en afspraken gemaakt voor het implementeren van nieuwe beheersmaatregelen. In 2017 zijn twee voortgangsrapportages opgesteld die hebben geresulteerd in kleine aanpassingen in de risicomatrix.

Het belangrijkste strategische risico voor het Fonds is de continuïteit in de financiering door het ministerie van OCW als subsidiegever. Door het ontvangen van de subsidiebeschikking voor 2017-2020 is de continuïteit op dit moment voldoende gewaarborgd. Operationeel zien wij als grootste risico het ontvangen van een grond bezwaar als het subsidieplafond van een regeling is bereikt.

De nieuwe werkwijze waarbij de hoogte van de algemene reserve door OCW wordt getoetst aan nader te bepalen signaleringsgrenzen wordt toegepast vanaf de beleidsperiode 2017-2020.

Voor het bepalen van de gewenste hoogte van de algemene reserve is een intern berekeningskader opgesteld op basis van de reguliere bedrijfsrisico's van het Fonds. Dit zijn onvoorziene extra apparaatskosten, kosten voor alsnog te verlenen subsidies als gevolg van bezwaarschriften, frictievergoedingen bij meerjarige subsidies, oninbare subsidievorderingen en afwaardering van activa.

De uitkomst van de hieronder beschreven berekeningswijze is een gewenste algemene reserve van 3,7% van de gemiddelde jaaromzet. De algemene reserve bedraagt per ultimo 2017 € 802.056 en bedraagt daarmee 2,9% van de gemiddelde jaaromzet voor 2018 (€ 27.884.148). Om te voorkomen dat de algemene reserve jaarlijks moet worden aangepast wordt er gewerkt met signaleringsgrenzen zijnde -25% en +25% van de gewenste algemene reserve. De huidige algemene reserve blijft binnen deze grenzen.

Berekeningskader gewenste hoogte algemene reserve	basis	risicobedrag
Apparaatskosten:		
- 100% van huur- en leaseverplichtingen ultimo boekjaar	€ 362.495	€ 362.495
- 50% van overige verplichtingen ultimo boekjaar	€ 334.668	€ 167.334
- 5% van salariskosten komend boekjaar	€ 2.164.000	€ 108.200
Subsidies:		
1% van gemiddelde jaaromzet subsidies	€ 25.095.733	€ 250.957
Activa:		
2/3 van (boekwaarde + 50% investering komend jaar)	€ 234.144	€ 156.096
Totaal gewenste hoogte algemene reserve		€ 1.045.082

Financieel kader

Financieel kader 2017	Realisatie	Begroting	Verschil
Apparaatskosten			
Personeelslasten	€ 2.131.479	€ 2.247.500	€ 116.021
Materiele lasten	€ 489.972	€ 596.250	€ 106.278
Totaal	€ 2.621.451	€ 2.843.750	€ 222.299
Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	€ 43.834.606	€ 42.548.588	- € 1.286.018
Verleende subsidies	€ 28.204.276	€ 25.349.000	- € 2.855.276
Overige activiteitenlasten	€ 482.964	€ 920.000	€ 437.036
Totaal	€ 72.521.845	€ 68.817.588	- € 3.704.257

Apparaatskosten

Het percentage apparaatskosten in 2017 is 3,5%, dit percentage is gerelateerd aan het totaal van de subsidiebaton van OCW (€ 74,34 miljoen, exclusief de projectsubsidie voor Pabo's). In 2017 zijn de baten aanzienlijk hoger vanwege de meerjarige subsidies die zijn beschikt voor de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (€ 40 miljoen) en Talent en Festivals (15 miljoen). Het bedrag aangegane verplichtingen is daardoor in de komende drie jaren aanzienlijk lager en het percentage beheerlasten navenant hoger. In de beleidsperiode 2017-2020 sturen we op een gemiddeld percentage apparaatskosten dat binnen de toegestane norm van 11,09% blijft.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen (semi)publieke sector

De leidinggevende topfunctionaris die aan de regels van de WNT moet voldoen in 2017 is Jan Jaap Knol, directeur-bestuurder van het Fonds sinds 1 maart 2009. Daarnaast ontvangen de leden van de Raad van Toezicht een vergoeding per vergadering. Zij vallen onder de WNT-normering voor toezichthoudende topfunctionarissen.

De leidinggevende topfunctionaris verdient niet meer dan de voor hem gestelde WNT-norm. In de jaarrekening wordt openbaar gemaakt wat de functionaris in 2017 heeft verdiend, dit betreft zowel de vaste als de variabele beloning.

Activiteitenlasten

In 2017 bedragen de totale activiteitenlasten € 72,52 miljoen en zijn daarmee ca € 3,7 miljoen hoger dan begroot. Deze overschrijding is primair te verklaren door een aantal projectsubsidies die niet waren voorzien bij de begroting en een hoger aantal beschikkingen voor de regeling Impuls muziekonderwijs. De belangrijkste verschillen worden hieronder toegelicht.

De regeling Impuls muziekonderwijs is in 2015 van start gegaan en wordt uitgevoerd tot en met 2020. De rondes voor deze regeling starten in het najaar en sluiten in het volgende kalenderjaar. Daardoor is het mogelijk dat het aantal beschikkingen in een jaar hoger is dan begroot, zolang het subsidieplafond van de ronde niet is bereikt. In 2017 is voor € 10,6 miljoen aan subsidies beschikt, € 3 miljoen meer dan begroot.

In 2017 is de Impuls muziekonderwijs uitgebreid met een regeling voor de pabo's. In dit jaar heeft ook de eerste ronde plaatsgevonden, wat een totaal aan onvoorziene lasten met zich meebrengt van € 0,6 miljoen.

Voor het programma Cultuureducatie met Kwaliteit zijn in 2017 de meerjarige subsidies beschikt voor de periode 2017-2020. Er is voor € 0,8 miljoen minder subsidie aangevraagd dan beschikbaar was aan budget.

Enkele regelingen (Urban Arts, Verbinding in talentontwikkeling, MeeMaakPodia, Voorbeeldprojecten cultuuronderwijs en Internationaal cultuurbeleid) zijn in ontwikkeling en worden vanaf 2018 uitgevoerd. Op deze budgetten is een onderbesteding in 2017 van in totaal € 0,7 miljoen.

Tot slot is er in 2017 een aantal incidentele subsidies beschikt die niet waren voorzien bij de begroting, waaronder een subsidie aan de stichting Méér muziek in de Klas (€ 1,3 miljoen), stichting DOX (€ 62.000) en het Nationaal JeugdOrkest (€ 133.000).

Resultaatbestemming

Bestemming resultaat	2017
Bestemmingsfonds OCW	
Rentebaten/-lasten	€ 0
Lager vastgestelde subsidies	€ 433.885
Bestemmingsreserves	
Mutatie bestemmingsreserve	- € 89.387
	€ 344.499

Bovenstaande tabel geeft de resultaatbestemming weer. Voor het verdere verloop van de reserves verwijzen wij naar de jaarrekening 2017.

Bestemmingsfonds OCW

De rente, opbrengsten uit lager vastgestelde subsidies en het exploitatieresultaat (na afloop van de beleidsperiode) worden toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW.

6 Communicatie

Strategische doelen

In 2016 ontwikkelde het Fonds een strategisch communicatieplan, dit in het verlengde van de eerdere aanbeveling van de visitatiecommissie. Daarin is onze visie op communicatie voor de komende vier jaar vastgelegd. 2017 was het eerste uitvoeringsjaar. Met onze communicatiestrategie willen we het Fonds stevig positioneren. We willen een onmisbare positie innemen in het veld van cultuurparticipatie en cultuureducatie. Bovendien willen we zowel intern als extern worden herkend door onze professionele en betrokken manier van werken. Om dit te bereiken, hebben we drie speerpunten geformuleerd: het versterken van de profilering van het Fonds, het vergroten van de klanttevredenheid en het vergroten van de interne verbondenheid.

Versterken profilering

De afgelopen jaren zijn de activiteiten van het Fonds verbreed. We richten ons op nieuwe stakeholders met eigen beelden en verwachtingen van het Fonds. In de communicatiestrategie is onze positionering opnieuw vastgelegd en uitgewerkt in onder andere een corporate story. Dit is de (nieuwe) basis voor al onze uitingen. In 2017 hebben we in lijn met onze positionering onze (online) middelen vernieuwd, zoals flyers, presentaties en een corporate film. Met de lancering van de verhalenlijn *Cultuur maakt iedereen* hebben we ons ook nadrukkelijker geprofileerd als 'verhalenverteller' en 'stem van de sector'.

De professionalisering van ons mediabeleid die eerder is ingezet, hebben we dit jaar voortgezet. Onze mediakoers blijft gericht op het benaderen van regionale media. Enerzijds omdat hier kansen liggen. Anderzijds omdat deze koers goed aansluit bij een fonds dat actief is in heel het land. Uit de mediamonitor blijkt dat deze koers ook in 2017 succesvol was.

Vergroten klanttevredenheid

Het is belangrijk dat klanten tevreden zijn over onze dienstverlening. In ons geval gaat het daarbij vaak om aanvragers. De klant centraal stellen, lukt ons steeds beter. Zo hebben we gekeken naar de subsidieverlening. We hebben onder andere het proces verder gedigitaliseerd en de communicatie verbeterd. In 2017 zijn de voorbereidingen gestart voor een klanttevredenheidsonderzoek in 2018.

Vergroten interne verbondenheid

In een organisatie die groeit en verandert, is interne communicatie een krachtig middel om medewerkers betrokken te houden en met elkaar te verbinden. In 2017 hebben we daarvoor een actieplan geschreven, waarover medewerkers hebben meegedacht. Door de hierna nog toe te lichten organisatieverandering zelf weten medewerkers al beter hoe en waar ze informatie kunnen vinden en hoe ze die kunnen delen. Ook de besluitvorming is transparanter geworden. In aanvulling daarop richten we ons met het interne communicatiebeleid op het neerzetten en uitdragen van ons verhaal ('internal branding'). In 2017 hebben we medewerkers bewust proberen te maken van hun rol als ambassadeur en de gemeenschappelijke trots proberen te versterken. Tijdens een *Fonds in het Wild*-dag zijn alle medewerkers in de bus naar Nijmegen gestapt om daar ons verhaal op te halen bij projecten die we ondersteunen. Ook ondersteunen we medewerkers bij het in de praktijk brengen van onze kernwaarden 'helder', 'vanuit de inhoud' en 'betrokken', bijvoorbeeld met een schrijfwijzer, de 'do's van social media' en hulpmiddelen voor presentaties.

Ons bereik was in 2017 als volgt:

Website	90.000 bezoeken
Magazine	21.000 bezoeken
Facebook	>3.300 volgers
Twitter	>10.000 volgers
Engagement rate twitter	Gemiddeld 1%
Aantal verschenen free publicity artikelen over het Fonds in 2017 (volgens monitoring mediaweb)	669
Mediawaarde van deze artikelen (volgens monitoring mediaweb)	€ 841.000,-

Interactie

In het gebruik van onze social media kanalen streven we naar zoveel mogelijk interactie. Naast het aantal likes of followers kijken we daarom ook naar de interactie met onze volgers. Bij twitter wordt dit kwantificeerbaar gemaakt door middel van een engagement rate: het aantal interacties (clicks, retweets, follows, likes en replies). In 2017 was onze engagement rate gemiddeld 1%. Hierbij zien we dat de verhalen die we delen in de serie Cultuur maakt iedereen een opvallend hoge engagement rate hebben.

Om ons bereik en onze interactie op Facebook te vergroten, combineren we informatie over subsidiemogelijkheden met verhalende video's. Een goed voorbeeld is de minidocu over OBS de Poolster. Dit is een basisschool die voor het laatste jaar subsidie krijgt vanuit de Impuls muziekonderwijs. Deze video hebben we op facebook gepost bij de start van de derde ronde van de regeling. Bijna 40.000 personen bekeken de video en de video leverde 500 interacties op (reacties, opmerkingen en deelacties).

7 Het Fonds

Nieuwe organisatie en werkomgeving

In 2017 is de organisatiestructuur van het Fonds verder verstevigd. De directeur-bestuurder geeft leiding aan het managementteam (MT) dat bestaat uit de programmamanager, de business controller en de communicatiemanager. De directeur-bestuurder is eindverantwoordelijk en richt zich in het bijzonder op de externe omgeving. De programmamanager is verantwoordelijk voor de totstandkoming van het beleidsprogramma en de bijbehorende subsidieregelingen en geeft leiding aan de twee inhoudelijke clusters 'educatie' en 'participatie'. De business controller is eindverantwoordelijk voor de interne bedrijfsvoering, waaronder financiën, HRM, ICT en de huisvesting. De communicatiemanager is eindverantwoordelijk voor de communicatie en marketing van het Fonds. De business controller en communicatiemanager geven leiding aan de ondersteunende staffuncties. Door het nieuwe organisatiemodel is het voor medewerkers duidelijker hoe de besluitvorming verloopt en hoe verantwoordelijkheden zijn verdeeld. Ook het verder stroomlijnen van het subsidieproces heeft aan die duidelijkheid bijgedragen en helpt bij het beheersen van de werkdruk. Daarnaast is het HR-beleid van het Fonds verder geprofessionaliseerd. De arbeidsvoorwaarden zijn geactualiseerd en er is meer aandacht gekomen voor verzuimbegeleiding. In 2018 starten we met een vernieuwde cyclus van de jaarlijkse functioneringsgesprekken. In de zomer van 2017 is de inrichting van ons gebouw vernieuwd en klaargemaakt voor onze nieuwe manier van werken. Het resultaat mag er zijn: een aansprekende en dynamische werkomgeving met veel aandacht voor groen en gezond werken.

Culturele Diversiteit

Mede geïnspireerd door de Code Culturele Diversiteit werkt het Fonds hard aan een meer divers personeelsbestand. Bij de werving voor verschillende vacatures is samengewerkt met het bureau Colourful People. Dit heeft geleid tot meer diversiteit in het team van adviseurs. Het bureau Binoq Atana, eveneens gespecialiseerd in diversiteit, werd met succes ingezet voor de werving van een nieuw lid van de Raad van Toezicht. In 2018 zetten we onze inspanningen voort om meer diversiteit te realiseren in ons personeels- en commissieledenbestand.

Governance Code Cultuur

Het Fonds voldoet aan de Governance Code Cultuur. Het naleven van de Code wordt elk jaar geagendeerd op een vergadering van de Raad van Toezicht. Op één punt wijken de reglementen van het Fonds af: in plaats van de in de code aangegeven benoemingstermijn van vier jaar voor de leden van de Raad van Toezicht, hanteert het Fonds conform zijn statuten een termijn van vijf jaar. Deze termijnen zijn bij de start van het Fonds overeengekomen met het ministerie en in vervolg daarop vastgelegd in de statuten.

Werkwijze subsidies

In 2016 is het Algemeen Subsidiekader ontwikkeld. Dit kader vormde in 2017 het vertrekpunt voor alle regelingen van het Fonds. Daarmee is een duidelijk standaard gezet voor de manier waarop we subsidieregelingen ontwikkelen en uitvoeren.

Aanvragen subsidies

Wie een subsidieaanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie wil indienen, doet dit digitaal via Mijn Fonds. Via de website van het Fonds kunnen belangstellenden een account aanvragen. Na controle van de accountgegevens kan men inloggen op Mijn Fonds. Daar vindt men per regeling digitale formulieren voor het aanvragen en verantwoorden van subsidies. Ook een reeds ingediende aanvraag kan via Mijn Fonds worden ingezien. De subsidieregeling *Jij maakt het mee* maakt gebruik van een apart online platform. Op www.jijmaakthetmee.nl kunnen belangstellenden tot € 15.000,- subsidie aanvragen voor een kunst- of cultuurproject in de vrije tijd of een project voor erfgoedbeoefenaren.

Aanvragen in cijfers

Voor alle programma's gezamenlijk zijn in 2017 1.352 subsidieaanvragen ontvangen en 755 aanvragen gehonoreerd. Minimaal 95% van de aanvragers heeft tijdig een besluit op hun aanvraag ontvangen. Tijdig betekent binnen de norm van 13 weken (92 dagen). De gemiddelde doorlooptijd ligt ver onder de norm en bedraagt 48 dagen.

De norm voor het vaststellen van een subsidie is 22 weken (154 dagen); de gemiddelde doorlooptijd van de vaststellingen is 104 dagen.

Bezwaar en beroep

Een belanghebbende kan binnen zes weken nadat een besluit is verzonden daartegen bezwaar maken bij het bestuur van het Fonds. Het bestuur van het Fonds beslist binnen twaalf weken nadat de termijn voor het indienen van een bezwaar is verstreken. Bezwaarschriften die aan de formele vereisten voldoen, worden ter advisering voorgelegd aan een onafhankelijke bezwarenadviescommissie. Deze commissie bekijkt het dossier. Ook biedt ze de bezwaarmaker de mogelijkheid het bezwaar mondeling toe te lichten tijdens een hoorzitting. Daarbij wordt ook het Fonds in de gelegenheid gesteld het bestreden besluit toe te lichten en te reageren op het bezwaar. De bezwarenadviescommissie brengt advies uit aan het bestuur van het Fonds over de te nemen beslissing. Het bestuur neemt daarna een beslissing over het bezwaar, met inachtneming van het advies van de commissie. Indien het bestuur afwijkt van dit advies, wordt dat in het besluit gemotiveerd.

Bezwaren in cijfers

In 2017 zijn in totaal 1.265 besluiten op aanvragen verstuurd. Hierop zijn 5 bezwaren ontvangen, 2 voor de regeling Cultuureducatie vmbo en praktijkonderwijs en 3 voor de regeling Impuls Muziekonderwijs. Alle bezwaren zijn door de indiener naderhand ingetrokken. Op de besluiten tot (lagere) vaststelling of intrekking van de subsidie zijn geen bezwaren ontvangen.

In 2016 zijn 3 bezwaren ontvangen waarop in 2017 een besluit is genomen. Alle 3 de bezwaren zijn ongegrond verklaard.

ICT

Het workflowsysteem AIMS, bij aanvragers bekend als Mijn Fonds, ondersteunt de afhandeling van subsidieaanvragen en is het relatiemanagementsysteem van het Fonds. Met de rapportagetool Crystal Reports maken we vanuit Mijn Fonds managementrapportages en overzichten van aanvraaggegevens. Zo maken we niet alleen de workload inzichtelijk, maar kunnen we ook sturing geven aan processen en financiën. Zowel de applicatie AIMS als de digitale werkomgeving van medewerkers functioneert op basis van Cloud computing. Voor de personeelsdossiers maken we gebruik van de applicatie Cobra.

Externe adviescommissies

Om een deskundig, betrouwbaar en eerlijk oordeel over de aanvragen te vellen, laat het Fonds zich adviseren door externe adviescommissies. De samenstelling van deze commissies gebeurt op voordracht van de benoemingsadviescommissie. Afhankelijk van de benodigde expertise wordt per regeling een commissie samengesteld die (doorgaans in wisselende samenstelling) adviseert over de aanvragen. De samenstelling van de 'ledenpool' voor deze adviescommissies is in 2017 aangepast. Na het verlopen van benoemingstermijnen zijn nieuwe leden aangesteld. Ook was voor een aantal subsidieregelingen nieuwe expertise nodig. Een overzicht van de samenstelling van de adviescommissies is te vinden in bijlage 1.

Samenwerking

Voor het vormgeven en uitvoeren van de subsidieprogramma's, werkt het Fonds intensief samen met kennisinstituut LKCA. Met name in het kader van het programma Cultuureducatie met Kwaliteit waarbij ook het ministerie van OCW is betrokken. Zo was het LKCA in 2017 verantwoordelijk voor de leergemeenschappen voor de uitvoerders van stedelijke en provinciale programma's die door het Fonds

werden ondersteund. Het Fonds en LKCA werken ook samen bij de campagne iktoon (zie elders in dit jaarverslag). Bij deze campagne zijn ook andere partners betrokken, zoals het VSBfonds. Het Fonds en het LKCA zetten ook hun gezamenlijke contact met de sport voort in de vorm van een gezamenlijke stuurgroep waar ook het Jeugdsport- en cultuurfonds, NOCNSF en NISB in participeren.

Verder werkten we in 2017 samen met het LKCA, VSBfonds, RCOAK en het Fonds Sluyterman van Loo aan het vergroten van de cultuurparticipatie van ouderen. De Bank Nederlandse Gemeenten wil zich de komende jaren ook aan dit thema verbinden door het steunen van de *Lang Leve Kunst* prijs. Deze prijs is bestemd voor één van de steden die deelnemen aan ons programma *Age Friendly Cultural Cities*. Ook werkten we opnieuw samen met het Prins Bernhard Cultuurfonds aan goed cultuuronderwijs op het vmbo. Nieuw is de samenwerking met het VSBfonds en het Fonds Podiumkunsten bij de inzet van matchmakers in acht steden. Deze matchmakers gaan helpen bij het verbinden van interessante nieuwe initiatieven met de subsidiemogelijkheden van de fondsen. In lijn met de eerdere aanbeveling van de visitatiecommissie gaven we ook verder vorm aan onze voortrekkersrol op het gebied van educatie en participatie ten opzichte van de overige rijkscultuurfondsen. We namen het initiatief tot een nieuwe regeling voor mediakunst en erfgoed binnen cultuureducatie. Bij de ontwikkeling hiervan zijn het Mondriaanfonds, Filmfonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie betrokken. In 2018 gaat ook onze regeling voor MeeMaakPodia open waarmee we professionele instellingen met een podiumfunctie (theaters, bibliotheken, musea) aanmoedigen om hun programmering in nauwe samenwerking met hun omgeving vorm te geven. Het Mondriaanfonds en het Fonds Podiumkunsten hebben we betrokken bij de vormgeving van deze regeling waarover we ook nauw contact onderhouden met de betrokken brancheverenigingen, VSCD, VOB en NMV. Op het gebied van de urban arts zien we dat onze voortrekkersrol resulteert in een toegenomen artistieke erkenning voor dit werkveld bij de Raad voor Cultuur en het Ministerie van OCW. Met het Fonds Podiumkunsten breiden we in 2018 de samenwerking op het gebied van urban verder uit.

Integriteit

Het integriteitsbeleid en de bijbehorende code zijn in 2017 geactualiseerd. Ze bieden medewerkers, leden van adviescommissies, externe inhuur en Raad van Toezicht handvatten voor het omgaan met integriteitsvraagstukken, bijvoorbeeld in de omgang met aanvragers en de middelen van het Fonds. In één van de maandelijkse FCP-overleggen stond het thema op de agenda.

Daarnaast hanteert het Fonds de Gedragscode Cultuurfondsen. Deze code bevat een reeks waarborgen voor de onafhankelijkheid van handelingen van fondsen en is gepubliceerd op onze website. Het Fonds volgt de code en waarborgt hierdoor transparantie van beleid, zorgvuldige samenstelling van commissies en vermijdt belangenverstrengeling.

Raad van Toezicht

Toezicht houden op het beleid en de organisatie van het Fonds. Dat is de taak van de Raad van Toezicht. De minister van OCW benoemt de voorzitter die de andere leden werft. Vervolgens benoemt de minister deze leden voor een periode van vijf jaar. De leden worden maximaal eenmaal herbenoemd. Algemene aandachtspunten bij de samenstelling van de Raad zijn:

- er is sprake van een brede samenstelling;
- er is sprake van een evenwichtige opbouw met oog voor diversiteit;
- de Raad is onafhankelijk en er is geen sprake van (schijn van) belangenverstrengeling;
- de leden zijn in staat om hun taak kritische en integer in te vullen;
- de leden zijn in staat om hoofdlijnen van het totale beleid te beoordelen en
- de Raad bestaat uit vijf tot negen leden.

De samenstelling van de Raad en de nevenfuncties van de individuele leden zijn in bijlage 1 opgenomen.

Bestuur en medewerkers

De Raad van Toezicht benoemt de bestuurder. Dit gebeurt aan de hand van een profielschets. De bestuurder heeft in ieder geval instemming van de Raad nodig voor de jaarlijkse begroting met toelichting, het voortschrijdend meerjarenbeleidsplan en de plannen voor een adequaat risicobeheersings- en controlesysteem. De bestuurder vergadert vijf à zes keer per jaar met de Raad van Toezicht. De Raad voert jaarlijks een functioneringsgesprek met de bestuurder en spreekt elk jaar met de personeelsvertegenwoordiging van het Fonds. Voor de beloning van medewerkers hanteert het Fonds de BBRA-schalen en medewerkers bouwen pensioen op bij het ABP.

8 Verslag Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht is verheugd te zien dat mede door de betekenisvolle programma's van het Fonds en de inspanningen van de medewerkers, meer en meer Nederlanders actief participeren op cultureel gebied. In het eerste jaar van deze nieuwe beleidsperiode besteedde de Raad van Toezicht veel aandacht aan de start van de nieuwe programma's met de bijbehorende regelingen. Bij de bespreking en goedkeuring van het nieuwe instrumentarium schonk de Raad aandacht aan de onderbouwing van de gemaakte keuzes, de afstemming met relevante stakeholders en de voorziene vormen van monitoring en evaluatie.

Het is voor de Raad steeds inspirerend om niet alleen kennis te nemen van het beleid van het Fonds 'op papier' maar ook in de praktijk te onderzoeken welke impact het werk van het Fonds heeft. Een grote delegatie van de Raad van Toezicht was aanwezig bij de uitreiking van de Gouden C in juni jl. aan Mohamed Yusuf Boss en bracht in het verlengde daarvan een werkbezoek aan de finale van de Kunstbende.

Naast de strategische en operationele beleidsvraagstukken bleef de Raad van Toezicht in 2017 met aandacht het proces van organisatieverandering volgen en kon ze vaststellen dat de beoogde versterking van de organisatie goed gestalte kreeg.

Hieronder staan we bij enkele aspecten van het toezicht wat uitgebreider stil.

Beleidsplan 2017-2020

Een groot deel van het nieuwe beleidsplan is in 2017 in uitvoering genomen. Op de agenda van de Raad van Toezicht stonden onder meer de nieuwe regelingen voor het VMBO en mediakunst- en erfgoededucatie alsmede die voor 'age friendly cultural cities', de MeeMaakPodia, Talent in de regio, urban arts en Jonge Kunst. De succesvolle regeling Impuls Muziekonderwijs alsmede de nieuwe regeling voor de professionalisering van het muziekonderwijs op pabo's kwamen ook geregeld aan bod. Op meer overstijgend niveau besteedde de Raad aandacht aan culturele diversiteit binnen het fondsbeleid. In dit jaar van kabinetswisseling werd ook geregeld stilgestaan bij ontwikkelingen in het cultuurpolitieke krachtenveld.

Organisatie

De interne organisatie van het fonds is verstevigd door de inrichting van een MT en de indeling van de inhoudelijke adviseurs in één van de clusters, educatie en participatie. De Raad heeft dit proces van verandering nauwgezet gevolgd en hierover in oktober met de PVT van gedachten gewisseld. De Raad heeft kunnen vaststellen dat de organisatieverandering heeft geleid tot de beoogde verduidelijking in rollen en verantwoordelijkheden binnen de organisatie en in heldere processen van besluitvorming. Ook in het komende jaar zal de Raad geregeld aandacht besteden aan de eigen organisatie van het Fonds.

Governance

De raad geeft zijn toezichthoudende taak met ingang van de nieuwe beleidsperiode vorm aan de hand van een gespreksagenda waarin periodiek governance, financiën, beleid, communicatie en organisatie worden geagendeerd. Voortaan wordt niet alleen gerapporteerd door het bestuur, maar worden aan de Raad ook bestuurlijke dilemma's voorgelegd om daarmee het gesprek over voors en tegens actiever te kunnen voeren.

In januari 2018 voerde de Raad de jaarlijkse zelfevaluatie uit. In deze bespreking evalueerde de Raad zijn eigen functioneren en dat van de bestuurder. De evaluatie vormt jaarlijks ook de input voor het functioneringsgesprek van de voorzitter en de vice-voorzitter met de bestuurder. Mede in het verlengde van de zelfevaluatie neemt de Raad van Toezicht zich voor om in 2018 via werkbezoeken en strategische sessies extra aandacht te besteden aan de maatschappelijke impact van het fonds en de dialoog met stakeholders.

Samenstelling

In 2017 trad Annemarie Stordiau terug als lid van de Raad van Toezicht. Na een openbare wervingsprocedure kon Don Ceder worden voorgedragen als haar opvolger bij de minister. In december verlengde de minister de benoeming van Fleur Spijker met een tweede termijn.

Leden van de Raad ontvangen voor hun deelname aan de vergaderingen van de Raad een bescheiden vacatie- en reiskostenvergoeding. De gezamenlijke kosten hiervan bedroegen in 2017 € 16.581.

Namens de Raad van Toezicht,

Dhr. K. Boutachekourt,
voorzitter

9 Besluit

Aldus vastgesteld door de bestuurder en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Utrecht, 14 maart 2018

Dhr. J.J.K. Knol
directeur-bestuurder

Dhr. K. Boutachekourt
voorzitter Raad van Toezicht

10 Jaarrekening

10.1 Balans (na resultaatbestemming)

Activa	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Vaste activa		
<i>Verbouwing</i>	38.437	0
<i>Inventaris en inrichting</i>	143.243	25.488
<i>ICT</i>	42.464	8.082
II. Totaal materiële vaste activa	224.144	33.570
<i>Waarborgsommen</i>	22.331	22.331
III. Totaal financiële vaste activa	22.331	22.331
Totaal vaste activa	246.475	55.901
Vlottende activa		
<i>Vordering subsidie OCW</i>	82.911.448	0
<i>Overige vorderingen</i>	240.703	1.610.846
V. Totaal vorderingen	83.152.151	1.610.846
VII. Liquide middelen	1.680.546	5.832.425
Totaal vlottende activa	84.832.697	7.443.271
TOTAAL ACTIVA	85.079.172	7.499.172
Passiva		
Eigen vermogen		
I. Algemene Reserve	802.056	802.056
II. Bestemmingsreserves	0	89.387
III. Bestemmingsfonds OCW	2.522.063	2.088.178
Totaal Eigen vermogen	3.324.119	2.979.621
Langlopende schulden		
VI. Subsidieverplichtingen	29.236.012	724.840
VII. Nog te verlenen subsidies	11.702.295	0
VIII. Nog te realiseren apparaatskosten	6.769.256	0
Totaal langlopende schulden	47.707.564	724.840
Kortlopende schulden		
X. Subsidieverplichtingen	15.369.452	3.382.387
XI. Nog te verlenen subsidies	14.984.989	0
XII. Nog te realiseren apparaatskosten	3.361.068	0
XIII. Overige kortlopende schulden	331.980	412.325
Totaal kortlopende schulden	34.047.489	3.794.712
TOTAAL PASSIVA	85.079.172	7.499.172

10.2 Functionele exploitatierekening

	2017 (€)	Begr. 2017 (€)	2016 (€)
BATEN			
Opbrengsten			
I. Directe opbrengsten			
Lager vastgestelde subsidies	433.885	0	213.861
Ingetrokken subsidies	134.925	50.000	154.448
Totale opbrengsten	568.810	50.000	368.309
Subsidies/Bijdragen			
III. Subsidie OCW			
Instellingssubsidie	30.973.766	15.127.868	14.908.234
Projectsubsidies	43.745.219	41.365.588	6.968.232
IV. Overige subsidie/bijdragen			
Overige subsidies uit publieke middelen	0	0	205.500
Bijdrage uit private fondsen	200.000	0	0
Totale Subsidies/bijdragen	74.918.985	56.493.456	22.081.965
TOTALE BATEN	75.487.795	56.543.456	22.450.274
LASTEN			
I. Apparaatskosten			
Personeelslasten	2.131.479	2.247.500	1.655.372
Materiele lasten	489.972	596.250	520.727
Totale Apparaatskosten	2.621.451	2.843.750	2.176.099
II. Activiteitenlasten			
Programma's en projecten	43.834.606	42.548.588	13.989.589
Verleende subsidies	28.204.276	25.349.000	4.816.982
Overige activiteitenlasten	482.964	920.000	370.919
Totale Activiteitenlasten	72.521.845	68.817.588	19.177.490
TOTALE LASTEN	75.143.296	71.661.338	21.353.589
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	344.499	-15.117.882	1.096.685
Saldo rentebaten/-lasten	0	0	-78
EXPLOITATIERESULTAAT	344.499	-15.117.882	1.096.607

Teneinde de boekjaren 2017 en 2016 beter met elkaar te kunnen vergelijken zijn de activiteitenlasten 2016 gepresenteerd conform het model handboek 2017-2020. In onderstaande tabel is dit ook cijfermatig inzichtelijk gemaakt:

Activiteitenlasten JR 2016	(€)	Verwerkt in vergelijkende cijfers JR 2017	(€)
Verleende subsidies	18.751.998	Programma's en projecten	13.989.589
Overige activiteitenlasten personeel	151.858	Verleende subsidies	4.816.982
Overige activiteitenlasten materieel	273.634	Overige activiteitenlasten	370.919
Totaal	19.177.490	Totaal	19.177.490

Resultaatbestemming

	2017 (€)	Begr. 2017 (€)	2016 (€)
Bestemmingsfonds OCW			
Saldo rentebaten/-lasten	0	0	-78
Lager vastgestelde subsidies	433.885	50.000	213.861
Exploitatie resultaat	0	0	793.438
Bestemmingsreserves			
Mutatie bestemmingsreserve	-89.387	0	89.387
	344.499	50.000	1.096.607

Voor twee van in 2016 van OCW ontvangen projectsubsidies is ultimo 2016 een bestemmingsreserve gevormd. In 2017 zijn de gemaakte kosten ten laste gebracht van deze bestemmingsreserves. Dit betreft de bestemmingsreserve Ondernemerschap € 67.000 en de bestemmingsreserve Monitor Cultuureducatie Met Kwaliteit € 22.387.

In geval van een saldo rentebaten en -lasten en/of opbrengsten uit lager vastgestelde subsidies (€ 433.885) worden jaarlijks verrekend met het Bestemmingsfonds OCW. Aan het einde van de cultuurnotaperiode 2017-2020 wordt het saldo van de "Nog te verlenen subsidies" en "Nog te realiseren apparaatskosten" in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW.

10.3 Algemene toelichting en waarderingsgrondslagen

10.3.1 Algemene toelichting

Doelstelling

De stichting Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP) is op 1 september 2007 opgericht en is gevestigd te Utrecht. De stichting heeft op grond van artikel 3 van de statuten als doel het stimuleren van cultuurparticipatie, opdat iedereen in Nederland, te beginnen bij jongeren, actief in aanraking komt met ten minste één kunstdiscipline. De stichting richt zich op het ontwikkelen, stimuleren, sociaal en geografisch spreiden of anderszins verbreden of bevorderen van uitingen op het gebied van cultuureducatie, amateurkunst en volkscultuur.

In de jaarrekening 2017 is een begroting 2017 opgenomen gebaseerd op de goedgekeurde begroting 2017-2020 (brief van het Ministerie van OCW, datum 19 mei 2017, kenmerk 1192872).

10.3.2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn de volgende grondslagen gehanteerd:

Waarderingsgrondslagen

Richtlijn is het Handboek Verantwoording Cultuursubsidies Fondsen 2017-2020 en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, met name RJ 640.

Activa en passiva

De activa en passiva zijn gewaardeerd op nominale waarde, tenzij anders is vermeld.

Vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd op aanschaffingswaarde en verminderd met lineaire afschrijvingen, gebaseerd op de geschatte economische levensduur. Investerings in materiële activa lager dan € 2.500 worden direct ten laste van het resultaat gebracht.

Financiële instrumenten

Financiële instrumenten omvatten bij Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie vorderingen, liquide middelen, langlopende schulden en kortlopende schulden. Financiële instrumenten worden bij de eerste opname verwerkt tegen reële waarde, inclusief direct toerekenbare kosten. Na de eerste opname worden financiële instrumenten gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Indien er geen sprake is van agio of disagio en direct toerekenbare transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Op vorderingen wordt een noodzakelijk geachte voorziening getroffen voor risico van oninbaarheid.

Eigen vermogen

Conform voorschrift van het Ministerie van OCW worden lager vastgestelde subsidies en rentebaten toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. De ingetrokken subsidies worden verantwoord onder de baten en verrekend met de verantwoorde subsidie OCW.

Aan het einde van de cultuurnotaperiode wordt het saldo van de “Nog te verlenen subsidies” en “Nog te realiseren apparaatskosten” in geval van onderbesteding via resultaatbestemming toegevoegd aan het Bestemmingsfonds OCW. De minister van OCW zal aan het einde van de periode een beslissing nemen over de resterende middelen in het bestemmingsfonds OCW.

Schulden aan subsidieontvangers

Wanneer een beschikking door het FCP is verleend voor (meerjarige) subsidies wordt de verplichting volledig in het jaar van toekenning opgenomen. De schulden aan subsidieontvangers zijn gesplitst in een lang- en kortlopend deel. Bij het langlopend deel wordt aangegeven in welk jaar de verplichting naar verwachting uitbetaald wordt.

Niet bestede projectsubsidies worden verantwoord als vooruit ontvangen subsidies onder de kortlopende schulden.

Nog te verlenen subsidies en Nog te realiseren apparaatskosten

De posten Nog te verlenen subsidies en Nog te realiseren apparaatskosten betreffen de door OCW toegekende meerjarige subsidie voor zover nog niet besteed. De toerekening van de nog te besteden OCW-subsidie aan de posten Nog te verlenen subsidie en Nog te realiseren apparaatskosten geschiedt op basis van de verhouding tussen apparaatskosten en activiteitenlasten volgens de meerjarenbegroting. In de jaarrekening wordt een onderscheid gemaakt in een kortlopend deel en een langlopend deel.

Resultaatbepaling

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd, verliezen zodra zij voorzienbaar zijn. Lager vastgestelde subsidies worden als directe opbrengst verantwoord in het jaar van vaststelling. Lager vastgestelde subsidies worden met de rentebaten jaarlijks toegevoegd aan het bestemmingsfonds OCW. De subsidie van OCW wordt voor hetzelfde bedrag verantwoord in de exploitatierekening als de bijbehorende activiteiten- en apparaatslasten, zodat matching plaatsvindt. De ingetrokken subsidies worden als bate verrekend met de verantwoorde subsidie OCW.

Activiteitenlasten worden verantwoord in het jaar waarin de verplichtingen zijn aangegaan.

Wet Normering Bezoldiging Topfunctionarissen

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft het FCP zich gehouden aan de Beleidsregel toepassing WNT.

10.3.3 Specifieke waarderingsgrondslagen voor de bepaling van het resultaat**Pensioenen en andere lange termijn personeelsbeloningen**

Ten behoeve van het personeel is een pensioenregeling getroffen. Hoewel inhoudelijk sprake is van een toegezegde pensioenregeling, vindt verwerking in de jaarrekening (in overeenstemming met Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving RJ 271.302) plaats als toegezegde bijdrageregeling. De pensioenregeling wordt als een toegezegde bijdrageregeling verantwoord, waarbij het Fonds voor Cultuurparticipatie in het geval van een tekort bij het pensioenfonds geen verplichtingen heeft tot het voldoen van aanvullende bijdragen anders dan hogere toekomstige premies. Voor zover bekend, zijn er per balansdatum geen tekorten of overschotten bij het bedrijfstakpensioenfonds die van invloed kunnen zijn op de omvang van de in de toekomst te betalen premies.

10.4 Toelichting op de balans

10.4.1 Activa

Materiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2017 (€)	Investering 2017 (€)	Afschrijving 2017 (€)	Boekwaarde 31-12-2017 (€)
Verbouwing	0	39.762	1.325	38.437
Inventaris en inrichting	25.488	129.569	11.814	143.243
Computerapparatuur en software	8.082	42.677	8.295	42.464
	33.570	212.008	21.434	224.144

De verzekerde waardes bedragen:

Inventaris € 100.000

Elektronica € 95.000

Huurdersbelang € 161.600

Reconstructie € 100.000

In 2017 zijn de geschatte economische levensduren voor de diverse investering categorieën als volgt vastgesteld:

- Verbouwing kantoor 10 jaar;
- Inrichting zoals kantoormeubilair, stoffering etc. 10 jaar;
- Overige met name technische inventaris 5 jaar;
- Computerapparatuur voor individueel gebruik 3 jaar;
- Algemene apparatuur zoals servers en software 5 jaar.

Financiële vaste activa

Waarborgsommen

Dit betreft een bankgarantie voor de huur van de Kromme Nieuwegracht 70 in Utrecht ad € 22.331.

Vorderingen

Vordering subsidie OCW

De volgende subsidies zijn toegekend:

- Subsidie beleidsperiode 2017-2020 van € 103.017.954 (1095976 van 20 december 2016), opgebouwd uit:
 - Instellingssubsidie inclusief ZBO en APK korting van € 60.473.366
 - Projectsubsidie Erfgoedmanifestaties van € 1.600.000
 - Projectsubsidie Matchingsregeling CMK van € 40.872.588
 - Projectsubsidie EU-Jeugdorkest van € 72.000
- Projectsubsidie internationaal cultuurbeleid van € 300.000 (1105286 van 16 februari 2017)
- Wijziging projectsubsidie Impuls Muziekonderwijs ten behoeve van deskundigheidsbevordering van € 5.000.000 (1149036 van 27 februari 2017)
- Projectsubsidie begeleiding aanvragen Impuls Muziekonderwijs Caribisch Nederland van € 8.390 (1152550 van 8 maart 2017)
- Projectsubsidie n.a.v. Amendement Vermue (DOX en NJO/JON) van € 195.000 (1168946 van 20 april 2017)
- Projectsubsidie ondersteuning van de Stg. Stimulering Muziekonderwijs (Meer muziek in de Klas) van € 1.300.000 (1204888 van 13 juli 2017)
- Wijziging instellingssubsidie vanwege Loon- en prijscompensatie van € 1.130.249 (12211339 van 7 september 2017)
- Wijziging instellingssubsidie vanwege extra investering in Kunst & Cultuur van € 585.000 (1292049 van 20 december 2017)

Ten aanzien van de instellingssubsidie zijn nadere afspraken gemaakt over de inhoudelijke doelen die nagestreefd worden en de manier waarop de subsidiemiddelen worden ingezet. Alle subsidies van OCW zijn verleend onder de voorwaarde dat de begrotingswetgever voldoende gelden ter beschikking stelt.

Totaal toegekend is € 111.536.593

In 2017 is € 28.625.145 ontvangen.

In 2018 wordt € 28.603.816 ontvangen.

In 2019 wordt € 27.603.816 ontvangen.

In 2020 wordt € 26.703.816 ontvangen.

Er resteert derhalve ultimo 2017 een saldo van € 82.911.448.

Overige vorderingen

De post overige vorderingen is als volgt te specificeren:

	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Vorderingen op subsidieontvangers	0	0
Debiteuren	200.909	214
Vooruitbetaalde beheerkosten	39.794	39.132
Vooruitbetaalde subsidies	0	1.565.000
Nog te ontvangen bedragen	0	6.500
	240.703	1.610.846

De post debiteuren betreft voor € 200.000 een bijdrage van een particulier fonds in het kader van de subsidieregeling vmbo.

De post vooruitbetaalde apparaatskosten bestaat voor het grootste deel uit de huur van het bedrijfspand en vooruitbetaalde ICT-kosten.

Vorderingen op subsidieontvangers

	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Vorderingen op subsidieontvangers	142.964	192.734
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-142.964	-192.734
	0	0

Het saldo 2017 betreft twee vorderingen uit 2016 op één subsidieontvanger. Voor deze vorderingen was in 2016 een voorziening getroffen. Het betreft een faillissement waarbij het onzeker is of de vordering kan worden voldaan.

Liquide middelen

	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Ministerie van Financiën	1.680.546	5.832.425
	1.680.546	5.832.425

Het Fonds voor Cultuurparticipatie maakt gebruik van schatkistbankieren waardoor het saldo aan banktegoeden wordt aangehouden bij het ministerie van Financiën. De banktegoeden staan ter vrije beschikking.

10.4.2 Passiva

Eigen vermogen

Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt:

	Stand per 1-1-2016 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2016 (€)
Stand 1 januari	802.056			802.056
Dotatie		0		0
Onttrekking			0	0
Stand 31 december				0
	802.056	0	0	802.056

Het saldo van de algemene reserve is ontstaan door in de beleidsperiode 2009-2012 jaarlijks het saldo van de ingetrokken subsidies en incidentele opbrengsten te doteren. Op 4 februari 2015 heeft het FCP een brief ontvangen van OCW (kenmerk 723477) waarin wordt aangegeven dat ingetrokken subsidies juridisch worden aangemerkt als niet verleende subsidie.

Vanaf 2017 wordt er gewerkt met signaleringsgrenzen op basis waarvan een dotatie dan wel onttrekking wordt gedaan. Deze grenzen worden bepaald op basis van een berekening van de gewenste hoogte van de algemene reserve. De berekeningswijze hiervan is onderdeel van de risicoparagraaf van het jaarverslag. Voor 2017 is er gezien onderstaande uitkomsten geen sprake van een wijziging.

Uitkomst berekening gewenste hoogte algemene reserve	1.045.082
Signalering ondergrens (-25%)	783.811
Signalering bovengrens (+25%)	1.306.352

Bestemmingsfonds OCW

Het verloop van het bestemmingsfonds OCW is als volgt:

	Stand per 1-1-2016 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2016 (€)
Stand 1 januari	2.088.178			2.088.178
Dotatie		433.885		433.885
Onttrekking			0	0
Stand 31 december	2.088.178	433.885	0	2.522.063

De dotatie van € 433.885 betreft het saldo van de in 2017 lager vastgestelde subsidies. In de loop van deze beleidsperiode wordt met OCW een voorstel voor besteding afgestemd. Ultimo 2017 is het saldo van het Bestemmingsfonds OCW € 2.522.063. Op 29 augustus 2017 heeft het FCP een brief ontvangen van OCW (kenmerk 1194336) waarin het Fonds wordt geïnformeerd over de beslissing om het resterende saldo van het bestemmingsfonds OCW 2013-2016 (€ 2.088.178) niet terug te vorderen. Op 19 oktober 2017 heeft het FCP een brief ontvangen van OCW (kenmerk 1261757) waarin toestemming wordt gegeven in de periode 2017-2020 jaarlijks een bedrag van € 189.000 te onttrekken aan dit fonds voor de ondersteuning van Urban Arts. De resterende middelen ad

€ 1.332.178 mag het FCP tot en met 2020 naar eigen inzicht onttrekken voor intensiveringen van bestaande subsidiereglementen (brief OCW 20 december 2017, kenmerk 1292049).

Bestemmingsreserve Ondernemerschap

Het verloop van de bestemmingsreserve Ondernemerschap is als volgt:

	Stand per 1-1-2016 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2016 (€)

Stand 1 januari	67.000				67.000
Dotatie		0			0
Onttrekking			67.000		-67.000
Stand 31 december	67.000	0	67.000		0

Op 7 oktober 2016 heeft het Fonds een subsidiebeschikking ontvangen van OCW ten behoeve van kennisdeling over ondernemerschap in de cultuureducatie en cultuurparticipatie sector (kenmerk 1070644). De uitvoering van deze activiteiten heeft in 2017 plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve restant subsidie Monitor CMK

Het verloop van de bestemmingsreserve Monitor CMK is als volgt:

	Stand per 1-1-2016 (€)	Dotatie	Onttrekking	Stand per 31-12-2016 (€)
Stand 1 januari	22.387			22.387
Dotatie		0		0
Onttrekking			22.387	-22.387
Stand 31 december	22.387	0	22.387	0

Op 13 december 2016 heeft het Fonds een subsidiebeschikking ontvangen van OCW ten behoeve van de onderzoeksopzet monitor Cultuureducatie met Kwaliteit (kenmerk 1109215). De uitvoering van deze activiteiten heeft in 2017 plaatsgevonden.

Langlopende schulden

Subsidieverplichtingen

Het verloop van de subsidieverplichtingen is als volgt:

	verloop (€)
Stand 1 januari 2017	4.107.227
Bij: verleende subsidies 2017	71.943.105
Af: lager vastgestelde en ingetrokken subsidies	-568.361
Af: saldo betalingen op verleende subsidies en ontvangen vorderingen	-30.876.507
Stand 31 december 2017	44.605.464

Het saldo van € 44.605.464 betreft grotendeels toegekende bedragen aan subsidieontvangers waarvan nog geen volledige bevoorschotting heeft plaatsgevonden. Het saldo wordt verdeeld over kortlopende (< 1 jaar) en langlopende schulden (> 1 jaar).

	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Schulden aan subsidieontvangers langlopend	29.236.012	724.840
Schulden aan subsidieontvangers kortlopend	15.369.452	3.382.387
	44.605.464	4.107.227

Naar herkomst en prognose van uitputting is sprake van de volgende verdeling:

Subsidieverplichtingen

	31-12-2017 (€)	2018 (€)	2019 e.v. (€)
Restant toekenningen periode 2013-2016	1.042.580	761.861	280.719
Restant toekenningen uit 2017	43.562.884	15.277.807	28.285.077
	44.605.464	16.039.668	28.565.796

Nog te verlenen subsidies en nog te realiseren apparaatskosten 31-12-2017

	kort (≤ 1 jaar)	lang (> 1 jaar)
Nog te verlenen subsidies	14.984.989	11.702.295
Nog te realiseren apparaatskosten	3.361.068	6.769.256
	18.346.058	18.471.550

Dit betreft de nog niet bestede OCW gelden van in totaal € 36.817.608. De verdeling over nog te bestede subsidies en nog te realiseren apparaatskosten en de verdeling over kort en lang is gebaseerd op de door de Raad van Toezicht goedgekeurde begroting 2018 en prognose 2017-2020.

Kortlopende schulden

Overige kortlopende schulden

	31-12-2017 (€)	31-12-2016 (€)
Crediteuren	57.672	111.667
Nog te betalen vakantiegeld en eindejaarsuitkeringen	60.570	60.765
Reservering verlofuren	38.654	31.525
Af te dragen premies loon aan belastingdienst	56.707	45.517
Overige schulden	118.376	162.851
	331.980	412.325

De post overige schulden betreft voornamelijk nog te betalen kosten najaar conferentie CMK, pensioenpremie december en kosten accountant.

10.4.3 Niet uit balans blijvende rechten en verplichtingen

Huurovereenkomst

De huurovereenkomst met de Gemeente Utrecht loopt tot 1 februari 2021. De huurprijs bedraagt € 92.188 per jaar inclusief servicekosten en wordt jaarlijks geïndexeerd. Tot 1 februari 2021 bedraagt de verplichting € 284.246.

Lease multifunctionals

Voor de twee multifunctionals is een huurcontract aangegaan met een verplichting van € 13.809 per jaar. Deze verplichting loopt tot 1 september 2023 kent een stilzwijgende verlenging met telkens een jaar en een opzegtermijn van 12 maanden. De verplichting tot datum einde contract bedraagt € 78.248.

Overige reguliere apparaats- en activiteitenkosten

Met diverse partijen zijn een- en meerjarige verplichtingen aangegaan die vallen onder de reguliere werkzaamheden. Het totale bedrag aan verplichtingen bedraagt hiervoor per ultimo 2017 € 334.668.

10.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

10.5.1 Baten

Directe opbrengsten

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
Lager vastgestelde subsidies	433.885	0	213.861
Ingetrokken subsidies	134.925	50.000	154.448
Totaal directe opbrengsten	568.810	50.000	368.309

Subsidies en bijdragen

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
III. Subsidie OCW			
Instellingssubsidie	30.973.766	15.127.868	14.908.234
Projectsubsidies:			
- Erfgoedmanifestaties	1.582.500	400.000	0
- Cultuureducatie met kwaliteit	40.060.829	40.872.588	0
- EU Jeugdorkest	18.500	18.000	17.500
- HGIS middelen	0	75.000	0
- DOX en NJO	195.000	0	0
- Impuls Muziekonderwijs	0	0	6.317.556
- Impuls Muziekonderwijs Caraïbisch gebied	8.390	0	0
- Impuls Muziekonderwijs PABO	580.000	0	0
- Impuls Muziekonderwijs Meer muziek in de klas	1.300.000	0	0
- Festivals/Open monumentendag	0	0	390.789
- Projectsubsidie Urban Arts	0	0	153.000
- Ondernemerschap	0	0	67.000
- Monitor CMK	0	0	22.387
IV. Overige subsidie/bijdragen	0		
(BuZa) Dutch Cultural Manifestations Abroad	0	0	205.500
Bijdrage Prins Bernhard Cultuur Fonds	200.000	0	0
Totale Subsidies/bijdragen	74.918.985	56.493.456	22.081.965

10.5.2 Lasten

Apparaatskosten personeel

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
Salarissen personeel	1.284.974	1.260.000	1.113.562
Vakantietoeslag en eindejaarsuitkering	201.692	206.000	180.044
Verlofuren	11.971	0	-8.557
Sociale lasten	230.036	240.000	207.786
Pensioenlasten	205.672	202.000	164.595
Bijdrage in salariskosten/ontvangen ziekengeld	-157.633	0	-77.540
Tijdelijke inhuur derden	171.071	90.000	123.597
Reiskosten personeel woon-werk	50.288	62.000	61.601
Dienstreizen	631	2.000	5.944
Overige personeelskosten	195.035	185.500	190.336
	2.193.737	2.247.500	1.961.368
Doorbelaste personeelskosten	-62.258	0	-305.996
	2.131.479	2.247.500	1.655.372

De post doorbelaste personeelskosten betreft de activiteitenlasten personeel voor de projectsubsidies Impuls muziekonderwijs Pabo, Ondernemerschap en Monitor CMK.

Formatie

	2017		2016	
	Aantal	Fte's	Aantal	Fte's
Personeel in dienst per 1-1	30	23,4	26	20,6
Personeel in dienst per 31-12 (1)	29	25,3	30	25,8
Personeel in dienst gemiddeld / jaar	29,3	25,3	27,3	23,4

^[1] Hiervan is per ultimo 2016 en 2017 respectievelijk 0,9 en 1,2 fte voor zwangerschapsvervangings.

WNT-verantwoording en bezoldiging bestuurders en Raad van Toezicht

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op de stichting van toepassing zijnde regelgeving.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor het FCP is € 125.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum.

Leidinggevende topfunctionaris

Voor de bezoldiging van de directeur van het Fonds wordt, net als voor de andere medewerkers, gebruik gemaakt van de BBRA-schalen. De functie van directeur-bestuurder is ingeschaald in schaal 16.

Naam	J.J. Knol
Functie	Directeur-bestuurder
Periode functievervulling in 2017	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0
Gewezen topfunctionaris	nee
(Fictieve) dienstbetrekking	ja
Bezoldiging:	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 108.510
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 16.489
Totale bezoldiging	€ 124.999
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 125.000
Gegevens 2016:	
Periode functievervulling in 2016	01/01 - 31/12
Deeltijdfactor in fte in 2016	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 107.906
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 14.223
Totale bezoldiging 2016	€ 122.129

Raad van Toezicht

Voor het lidmaatschap van de Raad van Toezicht geldt een vacatievergoeding per vergadering ter hoogte van € 240 euro. Voor de voorzitter geldt een tarief van € 360 euro per vergadering. Het toepasselijke WNT-maximum bedraagt voor de voorzitter € 18.750 euro en voor de overige leden € 12.500 euro.

Naam	Dhr. K. Boutachekourt	Mevr. H. Hafkamp	Dhr. J.L. Sebel
Functie	voorzitter	lid	lid
Functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging	€ 2.160	€ 1.200	€ 1.440
Bezoldigings maximum	€ 18.750	€ 12.500	€ 12.500
Functievervulling in 2016	1/9 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning + belaste onkostenvergoeding	€ 1.080	€ 720	€ 2.160
Bezoldigings maximum	€ 6.200	€ 12.400	€ 12.400

Naam	Mevr. A.M.E. van Stordiau-van Egmond	Mevr. F. Spijker	Dhr. J.A. de Boer
Functie	lid	lid	lid
Functievervulling in 2017	1/1 - 30/9	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging	€ 240	€ 1.200	€ 960
Bezoldigings maximum	€ 9.349	€ 12.500	€ 12.500
Functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Beloning + belaste onkostenvergoeding	€ 240	€ 1.440	€ 1.680
Bezoldigings maximum	€ 12.400	€ 12.400	€ 12.400

Naam	Mevr. J.W.M. Buys	Dhr. D. Ceder
Functie	lid	lid
Functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/9 - 31/12
Bezoldiging	€ 1.680	€ 720
Bezoldigings maximum	€ 12.500	€ 4.178
Functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	
Beloning + belaste onkostenvergoeding	€ 1.680	
Bezoldigings maximum	€ 12.400	

Apparaatskosten materieel

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
Huisvestingskosten	125.888	127.650	123.711
Afschrijvingskosten	21.434	45.600	8.213
Algemene publiciteitslasten	46.143	49.500	40.747
Automatiseringskosten	73.658	80.000	72.437
Telefoon	20.049	23.000	21.471
Accountantskosten	30.403	32.000	28.738
Administratiekosten	7.203	7.000	6.821
Representatie	6.530	5.000	8.041
Kantoorbenodigdheden	22.517	22.000	19.382
Abonnementen/vakliteratuur	2.805	4.000	3.110
Advies- en onderzoekskosten	57.984	61.500	70.590
Overige kantoorkosten	22.875	26.500	23.724
Kosten adviescommissies	41.010	92.500	74.276
Kosten Raad van Toezicht	16.581	15.000	16.272
Kosten bezwaarprocedures	1.809	5.000	3.196
	496.890	596.250	520.727
Doorbelaste materiële lasten	-6.918	0	0
	489.972	596.250	520.727

De post doorbelaste materiële apparaatskosten betreft de activiteitenlasten materiële kosten voor de projectsubsidies Impuls muziekonderwijs Pabo (€ 58.000), Ondernemerschap (€ 7.000) en Monitor CMK (€ 4.176). Toerekening Pabo vindt plaats op basis van met OCW afgestemde norm van 10/90 deel van verstrekte subsidies. Toerekening van Ondernemerschap en Monitor CMK heeft plaatsgevonden op basis van verschil ontvangen bedragen OCW en gemaakte externe kosten/subsidie waarmee een deel van gemaakte interne kosten worden gedekt.

Programma's en projecten

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
Programma- en projectkosten:			
Subsidie CMK 2017-2020	40.060.829	40.872.588	0
Subsidie CMK	0	0	2.740.231
APK CMK	0	0	341.959
Ov act lasten CMK	0	0	333.173
Subsidie Impuls Muziekonderwijs	0	0	10.055.000
Ov act lasten Impuls Muziekonderwijs	0	0	62.633
Subsidie Impuls Muziek onderwijs - PABO	522.000	0	0
APK Impuls Muziek onderwijs - PABO	58.000	0	0
Subsidie Meer Muziek in de Klas	1.300.000	0	0
Subsidie Erfgoedmanifestaties	1.582.500	1.582.500	0
Subsidie Amendement Vermue - subsidie DOX en NJO	195.000	0	0
Subsidie ICB - HGIS middelen	0	75.000	0
Subsidie EU-Jeugdorkest	18.500	18.500	18.500
Project Impuls Muziekonderwijs Caraïbisch Nederland	8.390	0	0
Subsidie Urban Arts	0	0	150.000
Ov act lasten Urban Arts	0	0	38.094
Subsidie Open Monumentendag	0	0	250.000
Subsidie Ondernemerschap - projectsubsidie 2016	60.000	0	0
APK Ondernemerschap - projectsubsidie 2016	7.000	0	0
Ov Act lasten CMK onderzoek - projectsubsidie 2016	18.211	0	0
APK CMK onderzoek - projectsubsidie 2016	4.176	0	0
	43.834.606	42.548.588	13.989.589

Het verschil ten opzichte van de begroting betreft voornamelijk nieuwe in 2017 door OCW toegekende projectsubsidies.

Verleende subsidies

	Realisatie 2017 (€)	Begroting 2017 (€)	Realisatie 2016 (€)
Impuls Muziekonderwijs	10.565.000	7.650.000	0
Voorbeeldprojecten Cultuuronderwijs	0	200.000	0
VMBO regeling	1.757.623	1.500.000	0
Jij Maakt Het Mee	1.010.540	800.000	185.750
Meemaak Podia	0	120.000	0
Amateurfestivals	2.800.000	2.800.000	0
Festivals in de regio	130.000	200.000	0
Talentontwikkeling	10.677.500	10.677.500	2.971.383
Urban Arts	0	189.000	0
Verbinding in Talentontwikkeling	0	140.000	0
Age Friendly Cultural Cities	240.000	200.000	0
Publiek-private samenwerking	150.000	150.000	0
Jeugdcultuurfonds	450.000	150.000	0
Int netwerkvorming en projecten	80.493	200.000	342.350
Promotie- en campagnes	280.000	150.000	0
Incidentele subsidies	63.120	222.500	1.317.499
	28.204.276	25.349.000	4.816.982

Het verschil ten opzichte van de begroting wordt voornamelijk veroorzaakt door verschuivingen binnen de meerjarenbegroting.

Overige activiteitenlasten materieel

		Realisatie 2017 (€)		Begroting 2017 (€)		Realisatie 2016 (€)
Monitoring en onderzoek		157.905		300.000		54.841
Bijeenkomsten		258.814		400.000		247.935
Communicatie, promotie en publiciteit		66.245		180.000		68.143
Vergroten expertise		0		20.000		0
Samenwerking		0		20.000		0
		482.964		920.000		370.919

Rentebaten/-lasten

		Realisatie 2017 (€)		Begroting 2017 (€)		Realisatie 2016 (€)
Saldo rentebaten /-lasten		0		0		-78

10.6 Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan met belangrijke financiële gevolgen.

Controleverklaring

De controleverklaring is opgenomen op de volgende pagina's.

Utrecht, 14 maart 2018

Dhr. J.J.K. Knol
directeur-bestuurder

De heer K. Boutachekourt
voorzitter Raad van Toezicht

10.7 Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie te Utrecht.

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking, het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT.

Oranje Nassaulaan 1
1075 AH Amsterdam
Postbus 53028
1007 RA Amsterdam

Telefoon 020 571 23 45
E-mail info@dubois.nl
www.dubois.nl
KvK nummer 34374865

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de exploitatierekening over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, het Accountantsprotocol subsidies Cultuurfondsen 2017-2020 en de Regeling Controleprotocol WNT 2017. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'. Wij zijn onafhankelijk van Stichting Fonds voor Cultuurparticipatie zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Dubois & Co. Registeraccountants is een maatschap van praktijkvennootschappen. Op alle opdrachten die aan ons kantoor worden verstrekt zijn onze algemene voorwaarden van toepassing. Deze voorwaarden, waarvan de tekst is opgenomen op de website www.dubois.nl, bevatten een aansprakelijkheidsbeperking.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW en het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020 en de bepalingen van en krachtens de WNT. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in de subsidiebeschikking en het Handboek verantwoording subsidies Cultuurfondsen subsidieperiode 2017-2020.

In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Accountantsprotocol subsidies Cultuurfondsen 2017-2020, de Regeling Controleprotocol WNT 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en

omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle materieel van belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het bestuur en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 14 maart 2018

Dubois & Co. Registeraccountants

Origineel getekend door
J.J.M. Huijbregts RA

Bijlagen

Bijlage 1 | samenstelling Fonds

Voorzitters en leden adviescommissies
De heer H.C.P. Lommen (voorzitter)
De heer P.A. Martina (voorzitter)
De heer F.P. Wielders (voorzitter)
Mevrouw M.J. van der Aalstvoort
De heer M. Akchich
Mevrouw M.L.B. Boersma
Mevrouw J.M.L.I. Boessen
De heer B.A. Bregman
De heer J.J.A. Francisco
Mevrouw J. Hermelink
De heer D.H.J.M. Hoozemans
Mevrouw G.J. Jonker
Mevrouw F.A.M. Jorna
Mevrouw I.J.H. Kensenhuis
Mevrouw A. van Keulen
De heer J.J. Klant
De heer V.V.H. Koreman
De heer G.G. Kozijn
Mevrouw K. Laan
Mevrouw M. van Maurik
Mevrouw T. Meijer
De heer M.H.A. Mooren
Mevrouw I. El Ouardi
Mevrouw C.E.M. Rongen
Mevrouw G.M. Satter
Mevrouw M.H.M. Schiffers
Mevrouw G. Shabi
Mevrouw K. Spaic
Mevrouw A. Swinnen
De heer P. Tol
Mevrouw S. Uittenbogaart
Mevrouw M.H.J. de Vet
De heer J. Veuger
Mevrouw L. van der Vlegel

Deze personen hebben in 2017 afscheid genomen als adviseur
De heer S. Bugdaci
De heer S.A. van Dommelen
De heer M.M.N.M. van der Eerden
Mevrouw N. Elfring
Mevrouw B.M. Gresnigt
Mevrouw J.M.H. van den Hamsvoord
de heer E. Heijnen
De heer E. van der Horst
Mevrouw E. van der Jagt
Mevrouw M.E.L. Juffermans
De heer J. Konijn
Mevrouw C.J. Lok
Mevrouw T. Mlaker
Mevrouw L.M.B. Musterd
Mevrouw I. Offringa
De heer F. Petter
De heer O. van der Pluijm
Mevrouw A. Pothaar
Mevrouw J. de Regt
De heer W. Roozendaal
De heer J.T. van Ruiten
Mevrouw G. Sniijders
De heer H. Stemkens
Mevrouw R. Trijselaar
Mevrouw M.B.M. van Velzen
Mevrouw T. Verhoeff
Mevrouw I.C. van der Vlies
De heer L.F.T. Wartna

Coaches JMHM
Mevrouw D. Frenay
De heer T. Hazeleger
Mevrouw F.J.M. van Hellemond-Kreeuseler
Mevrouw A. Hoeksma
Mevrouw D. de Hond
Mevrouw D. Koelemij
De heer G. Kozijn
Mevrouw A. Leeuwerink
Mevrouw J. Minnema
Mevrouw D.D. Naafs

Benoemingsadviescommissie
Mevrouw M. de Boer
Mevrouw M. Broekhans
De heer C. Groeneveld

Bezwaarschriftencommissie
Mevrouw T. Zalme (voorzitter)
De heer J.A. de Boer
Mevrouw N. van den Brink
De heer N. Meijer
Mevrouw M. Sauer
Mevrouw R. Waale
Mevrouw E.M. Witsen Elias

Raad van Toezicht
De heer K. Boutachekourt voorzitter
De heer J.L. Sebel
Mevrouw H. Hafkamp
Mevrouw F. Spijker
Mevrouw J.W.M. Buys
De heer J.A. de Boer
De heer D.G.M. Ceder (aangetreden in 2017)
Mevrouw A.M.E. Stordiau-van Egmond (afgetreden in 2017)

Nevenfuncties Raad van Toezicht Fonds voor Cultuurparticipatie, 28 november 2017

De heer K. Boutachekourt voorzitter
Directeur Publinc Management Consulting
Voorzitter Amsterdamse Federatie van Woningcorporaties
Lid Raad van Toezicht NOS (Nederlandse Omroep Stichting)
Lid Raad van Toezicht de Melkweg
Lid van de Raad voor de Nederlandse Taal en Letteren
Secretaris Stichting Algebra, Kenniskring voor Marokkaanse Nederlanders
Lid Raad van Advies Faculteit Business Administration, Vrije Universiteit
Lid Raad van Advies Faculteit Sociale Wetenschappen, Vrije Universiteit

De heer J.L. Sebel
Partner assurance praktijk PwC
Lid bestuur Stichting Culturele Ambassade Lloyd Hotel, Amsterdam
Lid Raad van Toezicht en voorzitter auditcommissie Stichting Wilde Ganzen
Voorzitter bestuur Vereniging Eigenaren Bungalows Kuierpadtien, Wezuperbrug
Bestuurslid Stichting Schoolfonds Stad en Lande

Mevrouw H. Hafkamp
Burgemeester Bergen (Noord-Holland)
Voortvloeiend uit de functie van burgemeester:
-Lid Algemeen Bestuur Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VHR-NHN)
-Lid Commissie Basisvoorzieningen en Fysieke Veiligheid (VHR-NHN)
-Lid/voorzitter stuurgroep Hulpverlening op/langs het water (VHR-NHN)
-Lid/vicevoorzitter Driehoeksoverleg Duinstreek/Alkmaar (Openbaar Ministerie, Politie en gemeenten)
-Voorzitter KNRM station Egmond aan Zee
-Voorzitter bestuur BUCH (Bergen, Uitgeest, Castricum, Heiloo)
-Lid bestuur Vereniging van Noord-Hollandse gemeenten
-Lid stuurgroep Regionaal Informatie en Expertise Centrum (RIEC)
Lid Raad van Toezicht Boekmanstichting
Voorzitter Landelijke Geschillencommissie van Groen Links
Vicevoorzitter/secretaris Stichting Het Paard van Fryslân
Lid bestuur Cultuurfonds Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)
Voorzitter Adviescommissie Cultuurfonds BNG
Lid kerngroep Mayors for Peace
Voorzitter van de cultuurprijs van het Victoriefonds

Mevrouw F. Spijker
Advocaat
Gemeenteraadslid Leiden
Lid Dagelijks Bestuur van VNO-NCW-West

Mevrouw J.W.M. Buys
Strategisch adviseur lerarenagenda ministerie OCW
Voorzitter Erasmusfestival Brabant
Voorzitter bestuur Bureau Babel (cultuureducatie Den Bosch)
Voorzitter Raad van Toezicht Factorium (kunsteducatie Tilburg)
Voorzitter Raad van Advies Peerreviews lerarenopleidingen (landelijk)
Voorzitter Raad van Advies Nieuwste School Tilburg
Lid bestuur Theater Festival Boulevard (Den Bosch)
Lid bestuur November Music (eigentijdse muziek)
Lid Raad van Toezicht Erfgoed Brabant
Ambassadeur muziekonderwijs i.h.k.v. 'Meer muziek in de klas'

De heer J.A. de Boer
Projectleider Kennis en Debat Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad van Europa 2018
Lid partijbestuur CDA

De heer D.G.M. Ceder
Advocaat
Bestuur mensenrechtenorganisatie Kompas
Bestuur Juristenvereniging Pro Vita
Bestuur ChristenUnie Amsterdam
Bestuur Schuldhulpmaatje Amsterdam
Lijsttrekker voor de ChristenUnie Amsterdam

Rooster van aftreden Raad van Toezicht

Naam	Vanaf	Tot	Termijn
De heer J.L. Sebel	1 maart 2009	1 maart 2019	2 ^e termijn
Mevrouw H. Hafkamp	1 januari 2009	1 januari 2019	2 ^e termijn
Mevrouw F. Spijker	1 januari 2013	1 januari 2023	2 ^e termijn
Mevrouw J.W.M. Buys	1 mei 2014	1 mei 2019	1 ^e termijn
De heer J.A. de Boer	1 mei 2014	1 mei 2019	1 ^e termijn
De heer K. Boutachekourt	1 september 2016	1 september 2021	1 ^e termijn
De heer D.G.M. Ceder	1 september 2017	1 september 2022	1 ^e termijn

Samenstelling Fondsdirectie

Directeur-bestuurder: de heer J.J.K. Knol
Directeur-bestuurder is ingeschaald op schaal 16 BBRA.

Schema van aftreden bestuur

Naam	Vanaf	Tot	Termijn
De heer J.J.K. Knol	1 maart 2009	1 maart 2019	2 ^e termijn

Medewerkers (peildatum 31 december 2017)
Mevrouw E. Althoff
Mevrouw A.L. Arninkhof
Mevrouw E.M. van Beek-Sturkenboom
De heer G.M. Campbell
De heer W.H.P. Derksen
De heer O.B. Dorst
Mevrouw L.A. Fleers
Mevrouw J. Flesseman
Mevrouw J.C.M. Hazeu
De heer T.J.J. Hoefnagels
De heer J.J.K. Knol
Mevrouw M. Meijer
Mevrouw S.K. van Ooij
Mevrouw S. Opdam
Mevrouw N.P. Scheeve
Mevrouw M.L.M. Smolenaars
De heer E.R. Snelders
Mevrouw E. Tanir
Mevrouw J.A.C. Terlunen
Mevrouw M. Tesser
Mevrouw K.P.H. op het Veld

Mevrouw M.W. in 't Veld
Mevrouw L.H. Vijfschaft
Mevrouw S. Weijsters
Mevrouw F.M. van de Wiel
Mevrouw E.E.M. Willems
Mevrouw S. van Zijl

Bijlage 2 | samenwerking Rijkscultuurfondsen

Nederland telt zes landelijke publieke cultuurfondsen: het Fonds voor Cultuurparticipatie, het Fonds Podiumkunsten, het Nederlands Filmfonds, Nederlands Letterenfonds, het Mondriaan Fonds en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie. Een groot deel van de rijksgesubsidieerde kunst en cultuur is bij de cultuurfondsen belegd, naast de Basisinfrastructuur (BIS) die rechtstreeks onder de verantwoordelijkheid valt van het ministerie van OCW. Vanuit hun inhoudelijke kennis zijn de fondsen niet alleen deskundig uitvoerder maar ook belangrijk initiatiefnemer en beleidsvoorbereider op hun terreinen.

Vanuit die laatste rol hebben de fondsen in 2017 veel inhoudelijke inbreng geleverd voor de voorbereiding van de nieuwe Cultuurnota-periode 2021-2024, zowel richting Raad voor Cultuur bij het opstellen van de Verkenning als bij andere onderzoeken. De fondsen vragen in dit kader aandacht voor de maatvoering in de veelheid van onderzoeken, een betere afstemming met de beleidscyclus en meer ruimte voor beleid op de lange termijn. Het veld is na jaren van teruggang en onzekerheid gebaat bij minder beleidsdruk, en bij heldere, eenduidige analyses van de ontwikkelingen in de sector. De diverse adviezen van SER en Raad voor Cultuur hebben aangetoond hoe zeer de rekening voor de bezuinigingen van de afgelopen jaren is neergelegd bij de belangrijkste dragers van het cultuurbeleid, de kunstenaars. De fondsen zijn blij met de publiekelijk door de minister uitgesproken waardering voor kunst en cultuur plus haar bijzondere aandacht voor makers en kijken er naar uit om in goede samenwerking met OCW en de andere overheden de komende jaren kunstenaars en culturele instellingen optimaal te ondersteunen.

Binnen de huidige structuur kunnen de fondsen elk specifiek aansluiten op de kenmerken van hun werkveld en tegelijkertijd vorm geven aan gezamenlijke ambities bij interdisciplinaire en internationale samenwerking. Daarnaast vindt veel collegiale afstemming en uitwisseling plaats op gebieden als juridische zaken, financiën, ICT en communicatie. Ook de personeelsvertegenwoordigingen van de fondsen zoeken elkaar geregeld op.

Voor 2017 lichten we hieronder enkele aspecten uit:

Culturele diversiteit

De fondsen zetten zich in voor een cultuurbeleid dat beter recht doet aan de culturele diversiteit van ons land. Elk fonds vertaalt deze ambitie naar zijn eigen werkpraktijk. Gezamenlijk ondersteunen we de Code Culturele Diversiteit Award die in februari 2017 werd toegekend aan de initiatiefnemers van het project Old Skool uit Eindhoven waarbinnen hedendaagse urban artists de brug wisten te slaan tussen jonge en oude generaties aan de hand van workshops en presentaties voor en met ouderen. De fondsen zullen ook in de komende jaren deze award blijven ondersteunen.

Samenwerkingsverbanden

Tussen de fondsen bestaat een aantal onderlinge samenwerkingsverbanden, veelal op het snijvlak van werkvelden. Filmfonds en Mondriaan Fonds werken samen in De Verbeelding: films op het snijvlak van beeldende kunst en cinematografie, gemaakt in een samenwerking tussen kunstenaars en producenten. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Letterenfonds werken samen op het terrein van literaire games en delen Literatuur op het Scherm: dichters/schrijvers maken met vormgevers nieuw werk voor op het beeldscherm. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Mondriaan Fonds benaderen gezamenlijk het kunstvakonderwijs voor voorlichting over de mogelijkheden bij de fondsen en het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie adviseert het Mondriaan Fonds bij de Prix de Rome Architectuur. Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie en het Filmfonds werken samen in de Transmediaregeling. Het Fonds Podiumkunsten en het Fonds voor Cultuurparticipatie werken samen bij de talentontwikkeling van jonge urban kunstenaars en breiden deze samenwerking vanaf 2018 verder uit. Het Filmfonds organiseert samen met het Letterenfonds netwerkbijeenkomsten voor filmproducenten en rechtenmanagers van literaire uitgeverijen. Het Letterenfonds en het Fonds Podiumkunsten voeren samen een gezamenlijke regeling uit voor toneelschrijvers.

Het Fonds Podiumkunsten en het Fonds voor Cultuurparticipatie zijn tevens samen met het VSBfonds gestart met het opzetten van een netwerk van matchmakers in 8 steden, waaronder Groningen, Arnhem en Eindhoven. In de steden bewegen zich de cultuurmakers van morgen wiens werk en werkwijze onlosmakelijk verbonden is met de stedelijke dynamiek. Door de inzet van matchmakers die geworteld zijn in

de steden en daar hun werkpraktijk en netwerk hebben, hopen de fondsen veel nieuwe initiatieven te bereiken.

Het Mondriaan Fonds heeft in 2017 vier regiomakelaars aangesteld in Noord, Midden en Zuid-Nederland. Zij hebben een onderzoekende en stimulerende rol bij het bereiken van potentiële aanvragers, opdrachtgevers en adviseurs. Een andere taak is het signaleren van nieuwe initiatieven, doelgroepen en andere actuele ontwikkelingen op het gebied van beeldende kunst en cultureel erfgoed. Tussen matchmakers en regiomakelaars organiseren de drie fondsen regelmatig afstemming.

Het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Fonds Podiumkunsten, Filmfonds, Letterenfonds en het Mondriaan Fonds bieden sinds 2017 via open oproepen de komende drie jaar (2018-2020) gezamenlijk een residency aan in het Van Doesburghuis in Meudon-Val-Fleury/Parijs. In totaal zijn er in 2017 tijdens de eerste oproep 21 aanvragen ingediend vanuit de beeldende kunst en de creatieve industrie. Vanuit de podiumkunsten zijn geen aanvragen ontvangen. Een interdisciplinaire commissie selecteerde twee makers: een beeldend kunstenaar en een vormgever. Beiden zullen in 2018 ieder vier maanden lang hun artistieke praktijk verder ontwikkelen in het Van Doesburghuis.

Gezamenlijk aanspreekpunt

In 2017 stelden de zes landelijke publieke cultuurfondsen gezamenlijk één aanspreekpunt in voor cross-sectorale vragen en initiatieven. Dit is een vervolg op ons gezamenlijke programma The Art of Impact uit de periode 2013-2016. Sinds maart 2017 vervult Lara Riga in nauwe samenwerking met een vaste groep fondsmedewerkers de rol van het aanspreekpunt voor interdisciplinaire projecten. In overleg met het projectteam, dat bestaat uit een vertegenwoordiging van elk fonds, adviseert zij interdisciplinaire projecten over de bijdragemogelijkheden bij de fondsen. In 2017 ontving het aanspreekpunt 121 vragen om advies. De functie van aanspreekpunt interdisciplinaire projecten is tweeledig. Enerzijds treden de fondsen met het aanspreekpunt nog duidelijker naar buiten en benadrukken ze hun open houding ten opzichte van (potentiële) aanvragers. Anderzijds bevat deze functie een onderzoekend aspect: inzicht krijgen of interdisciplinaire aanvragen voldoende terecht kunnen bij de fondsen. Het aanspreekpunt monitort daarom de interdisciplinaire projecten door na te gaan of zij daadwerkelijk een subsidieaanvraag bij een of meerdere fondsen doen en zo ja, of deze subsidieaanvragen worden gehonoreerd. Indien geen subsidieaanvraag is gedaan, wordt onderzocht waarom een project geen aanvraag heeft ingediend.

Uit een inventarisatie onder de interdisciplinaire projecten die om advies vroegen bij het aanspreekpunt, blijkt dat de persoonlijke benadering door het aanspreekpunt een drempelverlagende werking heeft. Ook wordt aangegeven dat het aanspreekpunt vooral in de beginfase van een project van meerwaarde is doordat het fungeert als 'eerste hulp bij aanvragen'. Kennis over de zes fondsen samen in één persoon wordt efficiënt genoemd.

Het aanspreekpunt wordt voor ten minste nog een jaar voortgezet waardoor ook in 2018 interdisciplinaire aanvragers bij het aanspreekpunt terecht kunnen voor advies.

Gezamenlijke functionaris gegevensbescherming

Op 25 mei 2018 treedt de Europese privacywetgeving Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking. De AVG verplicht dat organisaties die persoonsgegevens verwerken, moeten voldoen aan de privacywetgeving. Daarnaast moeten die organisaties een onafhankelijke functionaris gegevensbescherming (FG) benoemen die toezicht houdt op en adviseert over de naleving van de AVG. De cultuurfondsen hebben in 2017 afgesproken hierin samen op te trekken en hebben gezamenlijk een FG benoemd. Van elk van de zes cultuurfondsen wordt door de FG een specifiek register gegevensbescherming opgesteld waarin terug te vinden is welke persoonsgegevens het fonds bewaart en met welk doel het deze gegevens verwerkt en of dat doel volgens de AVG proportioneel en gerechtvaardigd is. Dit register is een openbaar document en wordt in 2018 door ieder cultuurfonds vastgesteld.

Slecht Weer Fonds

Het 'Slecht Weer Fonds' (SWF) is een revolverend fonds waaruit festivalorganisaties die een tekort hebben opgelopen als gevolg van onvoorziene weersomstandigheden een bijdrage kunnen krijgen. Festivals die een bijdrage krijgen, betalen het geld later terug, als hun financiële positie weer voldoende is hersteld. Zo kunnen ook andere festivals weer gebruik maken van het geld.

De regeling is in 2016 in het leven geroepen door de toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen, Jet Bussemaker. Het is ondergebracht bij het Fonds Podiumkunsten maar staat open voor festivals uit alle sectoren. Er is 500.000 euro per jaar beschikbaar. Tot nu toe is er geen beroep op de regeling gedaan.

Bijlage 3 | Lijst gehonoreerde projecten 2017

Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020		
Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Fluxus - Centrum voor de Kunsten Zaandam	Actieve kunstbeoefening voor elk kind	€ 353.148
Artiance centrum voor de kunsten / BrugTheaterFestival	CulturijkK	€ 302.664
Stichting Scholen in de Kunst	Cultuureducatie met Kwaliteit Amersfoort 2017-2020	€ 337.952
Stichting De Lindenberg - Huis voor de Kunsten	Cultuur in het hart van het onderwijs	€ 378.540
Stichting Nieuwe Veste	Bouwen met Creativiteit	€ 400.724
Stichting Plein C	Cultuureducatie met Kwaliteit in Noord-Holland	€ 2.877.660
Stichting Compenta	CO	€ 1.075.076
Stichting Concordia Kunst & Cultuur	Culturage	€ 500.324
Stichting Overijsselse Bibliotheekdienst	Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020 Overijssel	€ 1.498.372
Stichting De Stadkamer	Leren voor het leven	€ 274.812
Stichting De Domijnen	EigenWijs	€ 324.836
Stichting De Kubus	De Culturele Haven	€ 453.068
Stichting Utrechts Centrum voor de Kunsten (UCK)	Creatief Vermogen Utrecht (CVU) doen we samen 2017 - 2020	€ 1.071.080
Stichting Hart	...van A naar Beter Cultuuronderwijs	€ 435.744
Stichting Kunst Centraal	CMK 2017-2020 provincie Utrecht	€ 1.718.548
Kumulus Centrum voor Kunsteducatie (afdeling Kaleidoscoop)	Toon je Talent - van experiment naar fundament	€ 573.856
Kunstgebouw - Stichting Kunst en Cultuur Zuid Holland	Verbinden en versterken	€ 1.955.196
Stichting Theater- en Productiehuis Almere	Kunst Is Dichterbij dan je Denkt (KIDD)	€ 600.000
Stichting Cultuureducatiegroep	Cultuureducatie met Kwaliteit Holland Rijnland 2017-2020	€ 822.432
Stichting Kunstcircuit Deventer	Cultuureducatie met Kwaliteit Deventer	€ 217.540
Stichting Regionaal Instituut Cultuur en Kunsteducatie RICK	DOEN! Cultuureducatie met kwaliteit in Midden-Limburg	€ 517.933
Stichting Kunstbalie	De Cultuur Loper (DCL)	€ 3.602.996
Stichting Cultuurmij Oost	Cultuureducatie met Kwaliteit Gelderland	€ 3.163.684
Stichting Cultura	Cultuureducatie met Kwaliteit 2017-2020 Ede	€ 247.348
Stichting Kunst en Cultuur Zoetermeer	Cultuureducatie met Kwaliteit in Zoetermeer 2017-2020	€ 273.036
Stichting Kunstbedrijf Arnhem	Onderwijs van nu voor het talent van morgen	€ 486.212
Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)	CMK010	€ 2.092.112
Stichting DOK	Cultuurhelden	€ 222.276
Stichting Instituut voor Kunst en Cultuur	De volgende versnelling - Projectplan CMK Groningen 2017-2020	€ 1.477.248
Stichting Parkvilla	Verwondering is een noodzaak	€ 796.548

Stichting Pier K	Samen voor rijk cultuuronderwijs in de polder	€ 317.984
Kunstkwartier Helmond - CultuurContact	Verbinden verankeren en samenbrengen	€ 198.240
Stichting Bureau Babel	CMK Den Bosch 2017-2020	€ 333.560
Coöperatieve vereniging Kunstkade U.A.	Projectplan Cultuureducatie met kwaliteit 2017-2020 Gemeente Leeuwarden	€ 237.384
Stichting CultuurSchakel	Cultuuronderwijs op zijn Haags	€ 1.640.000
Stichting CultuurStation	Cultuureducatie met Kwaliteit in Eindhoven	€ 710.348
SCHUNCK	PIT - Groeien met Cultuur. CmK in Parkstad	€ 540.448
Stichting Keunstwurk	KEK 2017-2020 (Kultueredukaasje mei Kwaliteit)	€ 1.183.832
Stichting Cultuurkwadraat	Cultuurkwadraat: over Cultuureducatie met Kwaliteit in Zeeland	€ 838.796
Stichting GIGANT - Markant in Cultuur	Co-creatie in cultuureducatie	€ 349.892
MOCCA - Match Onderwijs Cultuur Amsterdam	Cultuureducatie met Kwaliteit Amsterdam 2017-2020 Verdiepend en integrerend Cultuuronderwijs	€ 2.635.208
Stichting voor Cultuureducatie Zuid-Holland-Zuid	5x Cultuureducatie met Kwaliteit	€ 530.476
Factorium Podiumkunsten	Cultuureducatie met kwaliteit in Tilburg 2017-2020	€ 468.480
Stichting OYFO	Cultuurwijs in Hengelo	€ 178.364
Stichting Westland Cultuurweb	Kunstkraft 10: Cultuureducatie met Kwaliteit in het Westland	€ 230.912
Stichting Kunstencentrum Venlo	Lokaal C	€ 615.940
totaal 46		

Cultuureducatie vmbo en praktijkonderwijs

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Kunstencentrum De Kunstbeweging	Trots op je eigen omgeving	€ 43.000
Stichting Bekijk 't	Film in je vak MLA	€ 72.000
Stichting Kielzog	PrOfessionals in de kunsten	€ 75.982
Stichting Kunst & Co	Het Open Atelier	€ 33.460
Stichting Het Nijsinghuis	Hoe licht gedicht wordt	€ 25.000
Stichting Museum Jan Cunen	Rolmodellen: oud-vmbo'ers inspireren jongeren	€ 80.000
Fotografie Museum Amsterdam (FOAM)	OSB Ontmoet	€ 74.250
Kunstkwartier Helmond - CultuurContact	Cresco (Ready to rock)	€ 79.987
Stichting Bekijk 't	Film in je vak JFC	€ 72.000
Stichting Korzo Theater	De Kunstroute - van school naar kunst	€ 80.000
Stichting Muziekcentrum Zuidoost	Super Symphonics - Super Social	€ 80.000
Stichting Tamino	Kunst en Cultuur op het Leo Kannercollege	€ 80.000
Stichting ICO Centrum voor Kunst & Cultuur	Leerlijn Mediawijsheid	€ 79.000
Stichting Medialab Utrecht (SETUP)	Next Culture Lab	€ 80.000

Stichting Cultuurwerkplaats IJsselmonde - Islemunda	Cultuureducatietraject Islemunda 2017-2019	€ 60.000
Stichting Theatergroep Drang	De kunst van het proeven	€ 70.000
Stichting Club Guy & Roni	Move it!!	€ 55.000
Stichting Theater- en Productiehuis Almere	A New History	€ 27.500
Kumulus Centrum voor Kunsteducatie (afdeling Kaleidoscoop)	Toon je Talent in het vmbo 2.0	€ 78.327
Stichting LUX Nijmegen	De Filmacademie MMvmbo	€ 65.000
Stichting Tamino	Kunst en Cultuur op Praktijkcollege De Dreef	€ 80.000
Stichting Biblionet Groningen	Cultuurreporters! 3VMBO	€ 77.200
Kenniscentrum Cultuureducatie Rotterdam (KCR)	Rotterdams CKV proeftuinen 2018-2020	€ 74.500
Stichting Plein C	ART=SHOCK	€ 80.000
Stichting Theater en Educatie Groningen (De Steeg)	Gespot	€ 50.100
Stichting Operamakers	Vocal Statements	€ 33.865
Stichting Kunstcircuit Deventer	Design Yourself @ Arkelstein en de Marke	€ 51.452
totaal 27		

Professionalisering muziekonderwijs pabo

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Hogeschool Rotterdam	Hogeschool Rotterdam, Instituut voor Lerarenopleidingen	€ 125.000
Stichting Hanzehogeschool Groningen	Pedagogische Academie van de Hanzehogeschool Groningen	€ 147.000
Stichting De Kempel	Stichting De Kempel	€ 125.000
Stichting Thomas More Hogeschool	Stichting Thomas More Hogeschool	€ 125.000
Totaal 4		

Impuls muziekonderwijs

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Kerobei	Bosdael	€ 20.000
Stichting Flore	de Zeppelin	€ 20.000
Stichting Roobol	Burgerschool	€ 20.000
Stichting Ieder kind telt Chr. Prim. Onderw. Hellendoorn	de Bongerd	€ 15.000
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	KBS Ludgerschool	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Groninger Buitenschool	€ 10.000
Onderwijsstichting MOVARE	De Robbedoes Vaals	€ 15.000
Stichting Prisma Almere	Het Drieluik	€ 20.000
Stichting Katholiek Basisonderwijs Oss	Daltonschool De Polderhof	€ 20.000

Stg. Prot. Christ. Primair en interconf. P.O. regio Westland	De Blinkerd	€ 20.000
Vereniging 'een School met de Bijbel'	Wilhelminaschool	€ 15.000
Stg. Christelijk Onderwijs Twenterand en Omstreken	De Fontein - Oranjestraat	€ 20.000
Stichting Samenwerkende Basisscholen Alkemade	o.b.s. Elckerlyc	€ 20.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	W.G. van de Hulstschool	€ 10.000
Ver. voor Chr. Prim. Onderwijs Noord-Groningen	CBS de Borgschool	€ 15.000
Stichting Scholengroep Veluwezoom	De Kameleon	€ 15.000
Stichting Invitare Openbaar Onderwijs	Openbare Daltonschool de Klimop	€ 15.000
Stichting S.O. en V.S.O.	Rehoboth Onderwijs en Zorg	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Theo Thijssen	€ 10.000
De Stroming, VPCO in het Land van Heusden en Altena	't Kompas	€ 20.000
Stg. Christelijk Onderwijs Twenterand en Omstreken	De Smithhoek	€ 20.000
Almeerse Scholengroep	Syncope	€ 20.000
Kerobei	Basisschool Mikado	€ 20.000
Delftsche Schoolvereniging	Delftsche Schoolvereniging	€ 20.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	Kamperfoelieschool	€ 10.000
Onderwijsstichting ARCADE	OBS De Eiber	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Prins Johan Friso Mytyschool	€ 20.000
Stg. Christelijk PO voor Veenendaal e.o. (CPOV)	t Speel-Kwartier	€ 20.000
Stg. Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek	Openbare Daltonschool Klaverweide	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio	OBS de Springplank	€ 15.000
OPSO/SPOOR	t Pierement	€ 15.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	cbs Willem de Zwijger	€ 15.000
Stg. Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Purmerend (OPSO)	t Carrousel	€ 15.000
Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland	oecumenische basisschool t Prisma	€ 20.000
Quo Vadis Stichting voor Basisonderwijs	ICB WereldWijzer	€ 20.000
Stichting Katholieke Onderwijsbelangen Rivierenland	KBS Carolus	€ 15.000
Stg. Reg. Openb. Basisonderw. IJsselstein en Nieuwegein	OBS De Toonladder Locatie Zuilenstein	€ 15.000
Ver. tot Stg. en Instandh. van Scholen met de Bijbel N'loos	School met de Bijbel Noordeloos	€ 15.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	PCHoofschool	€ 10.000
Vereniging voor PC PO Vechtstreek en Venen	CNS Abcoude	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Borgmanschool - Vinkenstraat	€ 20.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	Basisschool Lambertus	€ 15.000
Reflexis Openbaar Basisonderwijs	Openbare Daltonschool Leemvoort	€ 10.000

Onderwijsstichting ARCADE	Obs t Spectrum	€ 10.000
Stg. Christelijk Onderwijs Haaglanden (SCOH)	sbo Rehobothschool	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Feiko Clock	€ 20.000
Stichting Roobol	OBS it Skriuwboerd	€ 15.000
Stichting Deventer en Almelose Montessorischolen	Montessorischool Oudaen	€ 15.000
PPO de Link Daltonschool Rhenen-Elst	Daltonschool Rhenen-Elst	€ 15.000
Vereniging voor Christelijk Basisonderwijs Noardwest Fryslân	cbs Prins Johan Friso	€ 20.000
Stg. Openbaar Verenigd Onderw. in Gorinchem en de regio	OBS De Driemaster	€ 20.000
Stg. Trinamiek kath. openb. en alg.-bijz. po en vo onderw.	Jenaplanschool de Kring	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio	IKC de Werkschuit	€ 20.000
LOGOS Stichting voor Protestant Christelijk Onderwijs	CBS Klim Op	€ 15.000
Stg. Protestants-Christelijk Primair Onderwijs Groene Hart	De Fontein	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs Saba	Sacred Heart Primary School	€ 15.000
Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Vuurvogel	€ 15.000
Stichting Katholiek Onderwijs (SKO) West-Friesland	R.K. Basisschool t Ruimteschip	€ 15.000
Stichting Deventer en Almelose Montessorischolen	Montessorischool Oudaen	€ 20.000
Stichting Katholiek Basisonderwijs Oss	Basisschool De Korenaer	€ 20.000
Ver. Prot. Chr. Basisonderwijs in de Gemeente Rheden	Daltonschool Prins Bernhard	€ 20.000
Agora Stg voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek	CBS Tamarinde locatie Panneroodstraat	€ 15.000
De Capelse Schoolvereniging	Basisschool De Capelse Schoolvereniging	€ 20.000
Stichting Regionaal Openbaar Onderwijs Maas en Meierij	Obs Tweestromenschool	€ 15.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	SO De Rungraaf	€ 15.000
Stichting Arlanta	CBS De Springplanke	€ 10.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	SBO De Klimboom	€ 10.000
Stichting Zaan Primair	Dynamica XL Molenwerf	€ 10.000
Stg. Plato best. voor openb. en alg. toegankelijk onderwijs	OBS 't Schrijverke	€ 20.000
Borgesius Stichting	Sterrenschool de Schittering	€ 20.000
Stg. Trinamiek kath. openb. en alg.-bijz. po en vo onderw.	De Vroonestein	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio	KC het Festival	€ 20.000
Stichting Katholiek Primair Onderwijs Etten-Leur	Kbs de Pontus	€ 20.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool De Lichtboei	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Basisschool Sint Gerardus	€ 10.000
Stichting voor Openbaar Onderwijs Odyssee	OBS De Oudvaart	€ 15.000
VPCPO De Akker	Nassauschool	€ 10.000

Stichting Hilversumse Montessori Scholen	Montessorischool-Zuid	€ 20.000
Stg. Christelijk Onderwijs Twenterand en Omstreken	CBS Eltheto	€ 20.000
Stg H3O v christ. peuterwerk kinderopv. prim.voortg. ond.	cbs De Sterrekijker	€ 20.000
Sophia - Stg. Katholiek Basisonderw. Duin- & Bollenstreek	Basischool de Schapendel	€ 15.000
Stg. Trinamiek kath. openb. en alg.-bijz. po en vo onderw.	De Schouw	€ 20.000
Ver. voor Geref. Prim. Onderw. de Oosthoek	Casper Diemerschool	€ 15.000
OPSO/SPOOR	H.M. van Randwijkschool	€ 15.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	IKC Leeuwesteyn	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	SBO Delta	€ 10.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	De Boomgaard	€ 20.000
Lowys Porquinstichting	Maria Regina	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Heiligerlee	€ 10.000
Stg. Protestants-Christelijk Primair Onderwijs Groene Hart	Basisschool Willem van Oranje	€ 20.000
Stichting Zaan Primair	VSO Nieuwendamstraat	€ 10.000
Stg. voor Prot. Christelijk Basis Onderwijs Meppel	CBS Het Kompas	€ 20.000
Stichting Primair Onderwijs De Liemers	BS De Ontdekking	€ 20.000
Gem. Vlagtwedde - Openb. Onderw. Scholengr. Vlagtwedde O2SV	OBS De Vlinder	€ 20.000
Onderwijsstichting ARCADE	OBS De Woert	€ 15.000
Onderwijsstichting KempenKind	Het Palet	€ 20.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs IJmond - OPO IJmond	obs De Zeester	€ 20.000
LOGOS Stichting voor Protestant Christelijk Onderwijs	CBS De regenboog	€ 20.000
Florion Vereniging voor Gereformeerd Primair Onderwijs	De Levensboom	€ 15.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	De WereldSter (fusie Gansbeek/Hwagveld)	€ 20.000
Onderwijsstichting MOVARE	Basisschool De Ganzerik	€ 20.000
Wageningse Schoolvereniging	G.J. van den Brinkschool	€ 20.000
Stichting Ieder kind telt Chr. Prim. Onderw. Hellendoorn	CBS De Schaapskooi	€ 20.000
Onderwijsstichting ARCADE	OBS Prinses Margriet	€ 15.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	OBS Galvani	€ 20.000
Stichting Promes	de Woldstroom	€ 20.000
Stichting Initia. Kath. Pri. Onderw. voor Dongen en omgeving	IKC Achterberg	€ 20.000
Stichting Klasse	Rembrandt van Rijnschool	€ 15.000
Stichting Christelijke Scholengroep De Waard	CBS De Regenboog	€ 15.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	2e Marnixschool	€ 20.000
Sticht. Prot. Chr. Onderwijs Gelderse Vallei	De Branding	€ 20.000

Stg. Montessori-Tradit. B.O. Doesburg Ellecom	Anne Frankschool	€ 10.000
Onderwijsgroep Perspecto	De Schakel	€ 15.000
Stichting Op Kop	OBS De Voorpoort	€ 10.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	De Kleine Wereld	€ 15.000
Ver. Prot.-Chr. Basisonderwijs te Sleeuwijk	PC Basisschool De Morgenster	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Westerschool	€ 15.000
Stichting Vrije Scholen Rijnstreek	Ridderspoor	€ 15.000
Bisschop Möller Stichting	Montessorischool De Plotter	€ 15.000
Stichting Samenwerkende Basisscholen Alkemade	De Kinderbrug	€ 20.000
Onderwijsstichting MOVARE	SO/VSO St. Jan Baptist	€ 15.000
Stg. Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Purmerend (OPSO)	obs De Delta	€ 15.000
Stichting Speciaal Onderwijs Fryslân	it Twalûk - Larixstraat	€ 10.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Furore	o.b.s. De Kameleon	€ 20.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	De Stapsteen	€ 20.000
Vereniging voor Prot.-Christ. Basisonderwijs	PCBS De Hoekstee	€ 10.000
De Eenbes	Loeswijkschool	€ 15.000
Stg H3O v christ. peuterwerk kinderopv. prim.voortg. ond.	Prinses Julianaschool	€ 20.000
Stichting Conexus	Basisschool De Lanteerne	€ 20.000
Lowys Porquinstichting	Lodijke	€ 20.000
Stichting Jong Leren	CBS Halverwege	€ 15.000
Stichting Zaan Primair	OBS De Spiegel	€ 20.000
Ver. Stg./school met de Bijbel te Oud-Alblas	CBS Groen van Prinsterer	€ 15.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	BS Broederschool	€ 15.000
Onderwijsstichting MOVARE	Frans Postmaschool	€ 15.000
Stichting Promes	OBS Commissaris Gaarlandt	€ 15.000
Stichting voor Christelijk Basisonderwijs De Greiden	CBS De Oerdracht	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS de Bouwsteen	€ 15.000
Kerobei	Het Spick	€ 15.000
Stichting Katholiek Onderwijs (SKO) West-Friesland	Sint-Nicolaasschool	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs Echt-Maasbracht e.o.	Basisschool De Violier	€ 15.000
CBO Meilân	KBS It Twaspan	€ 10.000
Stichting Promes	mackayschool school voor speciaal onderwijs (ZML)	€ 10.000
INOS Stichting Katholiek Onderwijs Breda	Weerijis	€ 15.000
Stichting Groningse Schoolvereniging	Groningse School Vereniging	€ 20.000
Stichting GOO voor onderwijs en opvang	K.C. Kleinerf	€ 15.000
Stichting Samenwerkende Basisscholen Alkemade	basisschool de Roelevaer	€ 20.000
Stichting Delta De Bilt	R.K. basisschool st. Theresia	€ 20.000

Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS Meester Gijbels	€ 10.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	De Kleine Dichter	€ 20.000
Stichting Delta Onderwijs	De Touwbaan	€ 20.000
Mijnplein - stg. voor bijzonder primair onderwijs in Salland	St.Jozefschool Mijnplein	€ 10.000
Stichting primair onderwijs Fluvius	De Mariënborn	€ 15.000
Vereniging voor PCBO gemeente Tytsjerksteradiel	CBS De Winde	€ 20.000
Borgesius Stichting	Basisschool de Bukehof	€ 20.000
Stichting Christelijk Primair Onderwijs Noordkwartier	CBS Roemte	€ 15.000
Stichting Uniek	Basisschool de Peppel	€ 20.000
Vivente. Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs	CBS De Morgenster	€ 20.000
Stichting Arlanta	Paesens	€ 10.000
Stichting Montessori-Onderwijs Zuid-Holland (MZH)	Chr. Montessorischool De Abeel	€ 20.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	Het Kompas	€ 10.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	De Schakel	€ 20.000
Stichting Comprix	obs de Klaeter	€ 10.000
Stg. Kolom Stichting voor Speciaal en Regulier Onderwijs	VSO Alphons Laudy	€ 15.000
Stichting Katholiek Onderwijs Drimmelen	BS de Elsenhof	€ 15.000
Stichting Accent	Daltonschool t Warmelinck	€ 10.000
Stichting De Tjongerwerven Christelijk Primair Onderwijs	CBS De Akker	€ 15.000
Onderwijsstichting ARCADE	Obs Baalder	€ 10.000
Stichting Ieder kind telt Chr. Prim. Onderw. Hellendoorn	CBS De Meander	€ 15.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	BS De Wegwijzer	€ 20.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	OBS De Hobbedob	€ 15.000
Vereniging voor protestants-christelijk primair onderwijs TriVia	CBS Eben Haëzer	€ 15.000
Spirit. Stichting voor Confessioneel Onderwijs	Oranje Nassauschool	€ 15.000
Stichting Het Rijnlands Lyceum	Europese school Den Haag	€ 20.000
Stichting Primair Onderwijs De Liemers	Bassisschool Lindenhage	€ 20.000
Onderwijsgroep Perspecto	RKBS Heidepoort	€ 10.000
Stg. Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Purmerend (OPSO)	o.b.s. Oeboentoe	€ 20.000
Spirit. Stichting voor Confessioneel Onderwijs	Brede school Kors Breijer	€ 20.000
Stichting Ieder kind telt Chr. Prim. Onderw. Hellendoorn	Prinses Beatrix	€ 15.000
Stg. Christelijk Onderwijs Twenterand en Omstreken	Chr. Dalton Basisschool 'De Maten'	€ 20.000
Vereniging Gereformeerd Primair Onderwijs West-Nederland	GBS De Halm	€ 10.000
Samenwerkingsstichting Kans en Kleur	Paschalis	€ 20.000

Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad	IBS De Roos Purmerend	€ 10.000
Vereniging Scholen met de Bijbel te Nieuw-Lekkerland	School met de Bijbel De Wegwijzer	€ 20.000
Stichting Aves	De Ark Espel	€ 15.000
Stg. R.-K. Algemeen Bijz. en Openb. Primair Ond. PANTA RHEI	ATB De Springplank	€ 15.000
Stichting Kindante	SBO Het Mozaïek	€ 15.000
Vereniging voor PCBO gemeente Tytsjerksteradiel	CBS Immanuel	€ 15.000
Ver. v. Pr. Chr. Basisonderw. in de Gemeente Ferwerderadeel	CBS De Ikker	€ 10.000
Onderwijsstichting ARCADE	De OpStap	€ 15.000
Stg. Kath. en Interconf PO gem. Sint-Michielsgestel SKIPOS	Basisschool Herman Jozef	€ 15.000
Stichting QliQ Primair Onderwijs	Basisschool de Vendelier	€ 20.000
Stg. R.-K. Algemeen Bijz. en Openb. Primair Ond. PANTA RHEI	Basisschool De Lusthof	€ 20.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	St.Jan Baptist	€ 15.000
Borgesius Stichting	Basisschool de Klinkert	€ 20.000
INOS Stichting Katholiek Onderwijs Breda	Kbs Petrus en Paulus	€ 20.000
Vereniging voor Protestants Christelijk onderwijs EN3	CBS de Regenboog	€ 15.000
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	Villa Nova	€ 20.000
Stichting Prodas	BS Mariaschool	€ 20.000
Stichting Lucas Onderwijs	Nutsschool Woonstede	€ 20.000
Ver. voor P.C. Basisonderwijs in de Gemeente Leeuwarden e.o.	CBS De Arke	€ 10.000
Vivente. Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs	De Aquarel	€ 20.000
Stichting RK Schoolbestuur Bonaire	Kolegio San Bernardo	€ 20.000
Vereniging 'een School met de Bijbel'	CBS De Regenboog	€ 20.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	Basisschool Eikenderveld	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Boerhaaveschool	€ 20.000
Stichting Samenwerkingsbestuur primair onderwijs Gearhing	ABBS de Reinbôge	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Bs. De Zonnestein	€ 15.000
Vereniging Jenaplanschool Gouda	Jenaplanschool De Carrousel	€ 20.000
Delta - stg. voor Katholiek en Protestants-Christelijk PO	Willibrordusschool	€ 15.000
Stichting Conexus	OBS De Buut	€ 20.000
De Mare. Stichting openbaar basisonderwijs Salland	Obs A. Bosschool	€ 15.000
Stichting R.K. Basisscholen Vleuten De Meern Haarzuilens	Willibrordschool	€ 20.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool de Sprong	€ 15.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	Maria Montessorischool	€ 20.000
OPSO/SPOOR	Obs Ranonkel	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena	obs Burgemeester Sigmond	€ 15.000

Stichting Floréo	Hendrik Boogaardschool	€ 20.000
Ver. voor Bijz. Onderw. op Algemene Grondslag	Jenaplanschool De Pandelaar	€ 20.000
Stichting Delta De Bilt	Basisschool Wereldwijs	€ 20.000
Stichting Katholieke Onderwijs Centrale Groningen	Sint Michaelschool	€ 20.000
Stichting Proceon voor Prot. Chr.Onderwijs in het Gooi e.o.	CBS Avonturijn	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	Borgmanschool - Jacobijnerstraat	€ 20.000
Stichting De Blauwe Loper	De Wijde Veert/De Barnewiel	€ 20.000
Stichting Hindoe Onderwijs Nederland	Shri Krishna School	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Bs de Windroos	€ 15.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	St. Hubertusschool	€ 20.000
Ver. voor Geref. Prim. Onderw. Noordoost-Nederland	GBS De Driesprong	€ 20.000
Stichting Comprix	OBS Dorpsschool De Blesse	€ 10.000
Stichting Lucas Onderwijs	SWS Balans	€ 20.000
Stg. Christelijk Onderwijs Twenterand en Omstreken	CBS De Fontein-locatie Hoofdweg	€ 15.000
Stichting RENN4	G.J. van der Ploegschool	€ 10.000
Stichting Spaarnesant	Molenwiek Montessori	€ 15.000
Stichting Primair Openbaar Onderwijs Ede	Ericaschool	€ 15.000
Stichting De Tjongerwerven Christelijk Primair Onderwijs	CBS De Wegwijzer	€ 15.000
Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)	KBS De Kleine Prins Montessori (24NZ01)	€ 20.000
Scholengroep Opron - stichting voor openbaar primair onderwijs	Margaretha Hardenbergschool	€ 10.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	de Spoorzoeker	€ 15.000
Stichting Montessori-Onderwijs Zuid-Holland (MZH)	Montessorischool Passe Partout	€ 15.000
Stichting Delta De Bilt	Alg. Chr. Basisschool De Regenboog	€ 20.000
Stichting Pallas	Vrije Basisschool de Zevenster	€ 15.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS De Berckacker	€ 20.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS De Disselboom	€ 15.000
Stichting Zaan Primair	De Delta	€ 20.000
Openbaar Primair Onderwijs Noordenveld	OBS Het Palet	€ 10.000
Stichting Atlant Basisonderwijs	basisschool De Toermalijn	€ 20.000
Ver. voor Christ. Nationaal Onderwijs te Papendrecht	Prins Florisschool	€ 20.000
Stichting PRIMO Schiedam	SBO De Poldervaart	€ 15.000
Stichting voor Openbaar Onderwijs Odyssee	obs Master Steve Jobs	€ 15.000
Stichting Zaan Primair	Dynamica XL Sportstraat	€ 15.000
Stichting Consent	obs Het Wooldrik	€ 20.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente	De Wierde	€ 15.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Rivierenland	obs De Moespot	€ 15.000

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	Luc Stevensschool	€ 15.000
De Eenbes	De Dassenburcht	€ 20.000
Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland	De Marimba	€ 20.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	Op de Top	€ 15.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	Basisschool de Zonnewijzer	€ 20.000
Ver. voor Chr. Prim. Onderwijs Noord-Groningen	CDBS Ichthus Baflo	€ 10.000
Stichting Kalisto boeiend basisonderwijs	KBs de Notenbalk	€ 20.000
Stichting Leren is Leuk	Basisschool de Pelikaan	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs (SKO) West-Friesland	Bonifatiuschool	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	Obs de tweemaster	€ 20.000
Gereformeerde Schoolvereniging Veluwe Plus	De Horizon	€ 20.000
SIKO	t Palet Holy	€ 15.000
Stichting Openbaar Prim. Onderw. Almelo	De Weier	€ 20.000
Stichting De Kempen openbaar en algemeen onderwijs	OBS Dick Bruna	€ 20.000
Vereniging voor Christ. Onderw. Groningen (VCOG)	cbs De Wegwijzer	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	OBJS de Swoaistee	€ 20.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	SBO de Balans	€ 15.000
Stichting Koninklijke Visio	Koninklijke Visio	€ 10.000
Ver. Prot. Chr. Basisonderwijs in de Gemeente Rheden	Basisschool De Arnhorst	€ 20.000
Stichting R.K. Basisscholen Vleuten De Meern Haarzuilens	Sint Bonifatiuschool	€ 10.000
Stichting De Blauwe Loper	Montessorischool Heerhugowaard en 1e Alkmaar	€ 20.000
Stichting Plateau Openbaar Onderwijs Assen	OBS De Heksenketel	€ 20.000
Stichting voor Christelijk Basisonderwijs De Greiden	De Ark	€ 15.000
Stichting BOOR	obs de Plevier	€ 20.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	SO Widdonckschool	€ 10.000
Stichting Arlanta	SBO de Twine	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena	OBS 't Ravelijn	€ 15.000
Stg. Openbaar Primair Onderw. DE WOLDEN	IKC De Horst	€ 20.000
Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs Dronten-Zeewolde	Het Kompas	€ 15.000
Stichting GOO voor onderwijs en opvang	KC De Samenstroom	€ 20.000
Stichting Proo Noord-Veluwe	Openbare Daltonschool de Vrijheid	€ 10.000
Stichting Orion	Orion College Zuid	€ 15.000
Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)	RKBS de Klinker	€ 15.000

Stichting Rooms Katholiek Onderwijs	De Geldershof	€ 20.000
Stg. v. Kath. Primair Onderw. Amersfoort en Omstreken	St. Josephschool	€ 20.000
Stichting De Verwondering	De Verwondering	€ 15.000
Vereniging voor Primair Christelijk Onderwijs H veen	De Krullevaar chr. Jenaplanschool	€ 20.000
Vereniging voor PCBO gemeente Tytsjerksteradiel	CBS De Arke	€ 20.000
Openbaar Onderwijs gemeente Emmen	OBS de Lemenhof	€ 15.000
INOS Stichting Katholiek Onderwijs Breda	De Parel	€ 20.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	De la Reyschool	€ 20.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	Basisschool De Krullevaar	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS De Noordkaap	€ 15.000
Stichting Montessori-Onderwijs Zuid-Holland (MZH)	Montessorischool Houtwijk	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Oosterschool	€ 15.000
Ver. Prot. Chr. Basisonderwijs te Anjum	CBS de Eker	€ 15.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Utrecht	De Baanbreker	€ 15.000
OPSO/SPOOR	SBO Het tangram	€ 15.000
Stichting Xpect Primair	Basisschool De Triangel	€ 20.000
Vereniging Scholen met de Bijbel Wierden-Enter	Sjaloomschool	€ 15.000
Stg. Kath. Bijzonder Onderwijs Oisterwijk Moergestel (BOOM)	Brede basisschool De Bunders	€ 20.000
Stichting voor Prot. Chr. Prim.Onderw. CHRONO	CBS De Ark	€ 20.000
Stichting Hervormde Scholen te Voorthuizen	Koningin Wilhelmina School	€ 20.000
Stichting Openbare Basisscholen Helmond	O.B.S. Brandevoort	€ 20.000
VSISGG	CBS De Meidoorn	€ 20.000
Ver. v. Prot.-Chr. Basisond.	CBS Eben-Haëzer	€ 15.000
Stichting Eduquaat	BS. St. Jozef	€ 10.000
Ver. tot Stg. en Instandhouding van scholen met de Bijbel	CBS Rehoboth	€ 15.000
Stichting de Hoenderloo Groep	Hoenderloo College locatie Gangel	€ 15.000
Onderwijsstichting MOVARE	De Vlieger	€ 15.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente	De Mare	€ 20.000
SIKO	RKBS Sint Jozef	€ 20.000
Onze Wijs Stg. voor PC RK Pri. Onderw. Middelburg Vlissingen	Chr. Basisschool "de Oleanderhof"	€ 20.000
Stichting Islamitisch Onderwijs Zaanstad	IBS de Roos Zaanadam	€ 20.000
Stg. Algemeen Toegankelijk Onderwijs s-Hertogenbosch eo	KC De Groote Wielen	€ 20.000
Stichting Comprix	Obs de Lantscheene	€ 10.000
ASKO A'damse Stg. v. Kath. Pr.-chr. en Int.conf. onderwijs	Jozefschool	€ 15.000
Stichting Delta Onderwijs	OBS de Pionier	€ 20.000

Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	OBS Waterrijk	€ 20.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	Expertisecluster Nexus afdeling Nexus	€ 10.000
De Eenbes	De Nieuwe Linde	€ 15.000
Vereniging voor Protestants Christelijk Basisonderwijs te Lutten	CBS De Fontein	€ 15.000
Stichting Zaan Primair	Herman Gorter Burgermeester Smitstraat	€ 20.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Wassenaar	Bloemcampschool	€ 20.000
Stg. LIMA voor Kath. Primair Onderwijs in Oost Gelre	Basisschool Antonius	€ 10.000
Stichting Kindante	Bs. de Kingbeek	€ 20.000
Stichting Accent	cbs de Klimop	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Drieborg	€ 10.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	bs de Windwijzer	€ 20.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	OBS Graaf Floris	€ 20.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Basisschool De Klepper	€ 20.000
Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)	KBS De Kleine Prins Montessori (24NZ01)	€ 20.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	SBO de Bonte Vlinder	€ 15.000
ACIS Stg. voor Openb. Primair Onderwijs Hoeksche Waard	obs De Dubbeldekker	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena	OBS De Wilgenhoek	€ 10.000
Vivente. Stichting voor Christelijk Primair Onderwijs	Christelijke Daltonschoon Koningin Emma	€ 20.000
Stg. Openbaar Primair en Speciaal Onderwijs Purmerend (OPSO)	OBS Wheermolen	€ 20.000
Stichting De Tjongerwerven Christelijk Primair Onderwijs	CBS In de Kring	€ 15.000
Hervormde Schoolvereniging te Nijkerk	Rehobothschool	€ 20.000
Stichting Zaan Primair	de Kernschool voor Nieuwkomers	€ 15.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS De Brembocht	€ 20.000
Delta - stg. voor Katholiek en Protestants-Christelijk PO	Mauritiusschool	€ 15.000
Stichting Lucas Onderwijs	Basisschool de Fontein	€ 20.000
Stichting Instituut van Opvoeding ingesteld door L.t Adm. J.H. van Kinsbergen	Admiraal van Kinsbergenschool	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Basisschool de Ster	€ 15.000
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	KBS Wijzer aan de Vecht	€ 15.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	PC Pr. Beatrixschool	€ 15.000
Stichting Matthijsje	Basisschool Matthijsje	€ 10.000
Onderwijsgr. Fier stg. voor openb.&alg. bijzonder pr. onderw	Obs Arjen Roelofsskoalle	€ 10.000

Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	SO De Rungraaf	€ 15.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	OBS Voordorp	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	ZMLK de Meentschool	€ 15.000
St. PCPO De Vier Windstreken	Pr. Willem-Alexanderschool	€ 15.000
Reflexis Openbaar Basisonderwijs	Openbare basisschool De Drie Linden	€ 10.000
Katholieke Scholenstichting Utrecht (K.S.U.)	KBS De Pijlstaart	€ 15.000
Stichting Wijzer in Opvang en Onderwijs	OKC De Westhoek	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Groep Groningen	W.A. van Lieflandschool	€ 10.000
Stichting Wijzer in onderwijs	obs Jan Ligthart	€ 20.000
Gem. Vlagtwedde - Openb. Onderw. Scholengr. Vlagtwedde O2SV	OBS Op d" Esch	€ 10.000
Stg. Openbaar Verenigd Onderw. in Gorinchem en de regio	OBS Merwedeschool	€ 15.000
Westlandse Stichting Katholiek Onderwijs (WSKO)	Bernadetteschool	€ 20.000
Onderwijsstichting KempenKind	BS Sint Jan	€ 15.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS Sinte Lucij	€ 15.000
Stichting Kathol. Onderw. Bussum e.o.	St. Vitusschool	€ 20.000
Stichting Fedra	Bethelschool	€ 20.000
Stg. Protestants-Christelijk Primair Onderwijs Groene Hart	Timotheusschool	€ 15.000
Ver. voor Prot.-Chr. Onderwijs 'Het Mosterdzaadje'	CBS De Wegwijzer	€ 10.000
Stichting QliQ Primair Onderwijs	Bs Dierdonk	€ 20.000
Stichting Conexus	Het Talent	€ 20.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool het Talent	€ 15.000
Stichting voor Protestants Christelijk Onderwijs Dronten-Zeewolde	Christiaan Huygens Dronten (Codenz)	€ 15.000
Stg. Reformatorisch Onderwijs voor Woerden en omgeving	Jan de Bakkerschool	€ 15.000
Stichting Kentalis Onderwijs	Kentalis College Utrecht	€ 15.000
Vereniging voor Christ. Onderw. Groningen (VCOG)	De Heerdstee	€ 20.000
Stichting voor Christelijk Basisonderwijs De Greiden	cbs De Tarissing	€ 10.000
Onze Wijs Stg. voor PC RK Pri. Onderw. Middelburg Vlissingen	Cypressenhof	€ 20.000
Agora Stg voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek	CBS Tamarinde locatie Schaarsven	€ 20.000
Stg. Penta - RK Prot. Chr. & Interconfessioneel Onderwijs	RK Basisschool De Pontonnier	€ 15.000
Scholengroep Perspectief	CBS De Rank	€ 20.000
Vereniging voor Interconfessioneel Basisonderwijs Vierakker	De Garve	€ 15.000
Rotterdamse Vereniging voor Katholiek Onderwijs (RVKO)	Augustinus	€ 20.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	Protestantse BS De Rank	€ 20.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	Expertisecluster Nexus afdeling Antonius	€ 10.000
SPON	Bleyburgh	€ 15.000

Stichting Conexus	De Tovercirkel - Malden	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs Echt-Maasbracht e.o.	BS Op de Slek	€ 10.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	Godelindeschool	€ 20.000
Stichting Kindante	OBS De Kring	€ 15.000
Stichting Katholiek Onderwijs (SKO) West-Friesland	Sint Wulfram	€ 15.000
Stg. Samenwerkingsbestuur P. O. Maas & Waal (SPOM)	De Oversteek	€ 20.000
Dordtse Schoolvereniging voor Basisonderw. op Alg. Grondslag	De School Mühling	€ 20.000
Stichting Catent	Sint Andreasschool	€ 15.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Zuid-Kennemerland	o.b.s. Bornwaterschool	€ 15.000
Stichting Regionaal Openbaar Onderwijs Maas en Meierij	openbare basisschool De Bogerd	€ 20.000
Meerderweert. Stichting Primair Onderwijs Weert-Nederweert	IKC Laar	€ 10.000
LOGOS Stichting voor Protestant Christelijk Onderwijs	CBS De Wegwijzer	€ 10.000
Stichting Klasse	OBS de Horizon	€ 10.000
Stichting Zaan Primair	OBS de Gouw	€ 15.000
Stichting PRIMO Schiedam	Openbare Daltonbasisschool De Klinker	€ 20.000
Stichting Heliomare Onderwijs	Heliomare onderwijs locatie De Ruimte	€ 15.000
Stichting Scholen Parochie Heilige Bernadette	bs Silvester Bernadette	€ 20.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool Frans Naerebout	€ 10.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	St. Theresia	€ 10.000
Utrechtse Schoolvereniging	Utrechtse Schoolvereniging	€ 20.000
De Haagsche Schoolvereeniging	Het Open Venster	€ 10.000
Stichting Kindante	Parkschool	€ 20.000
Stichting Promes	OBS De Tolter	€ 15.000
Kerobei	De Meander	€ 20.000
OPSO/SPOOR	obs Weremere	€ 20.000
Aloysius Stichting Onderwijs Jeugdzorg	De Antoniuschool De Pionier	€ 10.000
Almeerse Scholengroep	Sterrenschool Het Universum	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Land van Altena	Burgemeester Verschoorschool	€ 10.000
Samenwerkingsstichting Kans en Kleur	KBS De Viersprong	€ 20.000
Stichting Tabijn	basisschool De Bareel	€ 20.000
Stichting Openbare Basisscholen Helmond	Kindcentrum De Rakt	€ 20.000
VGPO Accretio	Aquamarijn	€ 20.000
Ver. voor Geref. Prim. Onderw. Noordoost-Nederland	GBS de Horizon	€ 15.000
Stichting Comprix	Dalton obs de Oosterbrink	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Sint Bernardus	€ 15.000
Stichting Comprix	OBS Heidepolle	€ 20.000
Stichting BOOR	obs Jan Antonie Bijloo	€ 20.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	BS Zeelsterhof	€ 20.000

Stichting Orion	Orion College Noord	€ 15.000
Scholengroep Opron - stichting voor openbaar primair onderwijs	OBS Hagenhof	€ 15.000
Stichting Arlanta	Foeke Sjoerds Skoalle	€ 15.000
Stichting De Kempen openbaar en algemeen onderwijs	OBS 't Busseltje	€ 20.000
St. Basisonderwijs Gooi en Vechtstreek (Talent Primair)	PCHoofdschool	€ 15.000
Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland	Oecumenische basisschool Kawama	€ 20.000
Stichting Fortior Stg. voor Kat. en Prot.- Chri. Onderwijs	Basisschool de Startbaan	€ 20.000
De Haagse Scholen - stg. voor primair & spec. openb. ond	AMG Schmidtschool	€ 20.000
Stichting scholengroep openbaar onderwijs Lelystad	obs de Tjotter	€ 20.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Basisschool st. Willibrordus	€ 15.000
Stg. Openbaar Verenigd Onderw. in Gorinchem en de regio	Merwedonk	€ 20.000
Stichting Monton	Montessori basisschool Arcade	€ 20.000
Stg. Protestants-Christelijk Basisonderwijs Baarn-Soest	CBS de Werveling	€ 20.000
De Meent St. voor Prot. Chr. Primair Onderwijs Gem. Elburg	De Regenboog	€ 15.000
Stichting Unicoz Onderwijsgroep	Noordeinde	€ 20.000
De Eenbes	Luciaschool	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS De Wiekslag	€ 10.000
Stichting Comperio	Obs Boekhorst	€ 15.000
Het Sticht. Stg. Katholiek en Algemeen Bijz. Primair Onderw.	Jenaplanschool Montini	€ 20.000
Vereniging voor PCBO gemeente Tytsjerksteradiel	CBS De Finne	€ 10.000
Stichting de Hoenderloo Groep	Hoenderloo College locatie Eikenhof	€ 15.000
Stichting RK Schoolbestuur Bonaire	Kolegio San Luis Bertran	€ 15.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS De Linde	€ 15.000
Vereniging voor Protestants Christelijk Basis Onderwijs Dantumadeel	CBS de Wynroas	€ 15.000
De Eenbes	De Vlinder	€ 15.000
Stichting Akkoord PO	OJBS de Triolier	€ 15.000
Montessori Vereniging Haarlemmermeer (MVH)	Montessorischool Floriande	€ 20.000
Stichting Kindante	Loedoes Integraal Kindcentrum	€ 20.000
De Eenbes	Eenbes brede school Bernadette	€ 15.000
Stichting Comprix	Obs De Striepe	€ 10.000
Stichting Katholiek Onderwijs Twenterand	Basisschool 'de Rietslenke'	€ 20.000
Stichting Veldvest voor bijzonder onderwijs in Veldhoven e.o	Sint Lambertus	€ 15.000
Stichting Prisma Almere	PCB De Buitenburg	€ 20.000
Stichting Algemeen Bijzonder Basisonderwijs t Gooi	Vondelschool	€ 20.000
Kerobei	Basisschool KOM.MIJN	€ 20.000
Dordtse Schoolvereniging voor Basisonderw. op Alg. Grondslag	School Vest	€ 20.000

Ver. voor P.C. Basisonderwijs in de Gemeente Leeuwarden e.o.	CBS de Finne	€ 10.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	Prinses Margrietschool	€ 20.000
Stichting Vrije School Zwolle	Vrije school Michael	€ 20.000
Stichting Uniek	basisschool de Bolderik	€ 20.000
Stichting Primenius	Sint Gerardusschool	€ 20.000
Stg. Christelijk PO voor Veenendaal e.o. (CPOV)	CBS De Schakel	€ 15.000
Stichting Scala - stg. voor kath. openb. a.b.o.	KBS De Bussel	€ 20.000
Stichting Orion	Orion College Drostenburg	€ 20.000
Stichting Klasse	Rembrandt van Rijnschool	€ 10.000
Ver. Prot. Chr. Basisonderwijs Smallerland	pcbo Het Anker	€ 20.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	Dr. D. Herderschêeschool	€ 10.000
SIKO	St. Willibrordusschool	€ 20.000
Stichting Comprix	Obs de Lamer	€ 10.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	Apollo 11	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	SWS De Driesprong	€ 10.000
Stichting Protestants Christelijk Onderwijs Noord Twente	Basisschool het Laar	€ 15.000
Stichting Leerrijk	Teresiaschool	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs Veluwe-Vallei	Cuneraschool	€ 20.000
Stg. Trinamiek kath. openb. en alg.-bijz. po en vo onderw.	Basisschool WIJ	€ 20.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	Obs Tuindorp	€ 20.000
Stichting Samenwerkende Basisscholen Alkemade	RKBS De Klimboom	€ 20.000
Ver. tot Stg. & Instandhouding School met de Bijbel Hoornaar	CBS Samen op Weg	€ 15.000
OPTIMUS stg. kath.prot.-chr./ en interconfess. primair ond.	Basisschool de Linde	€ 10.000
Stg. Protestants-Christelijk Primair Onderwijs Groene Hart	De Nieuwe Wiel	€ 15.000
Stichting Vrijescholen Athena	Vrijeschool De Zevenster	€ 15.000
Stg. Openbaar Primair Onderw. Aa en Hunze	OBS Jan Thies	€ 20.000
Stichting Primair Onderwijs Condor	Basisschool 't Bijenveld	€ 15.000
ACIS Stg. voor Openb. Primair Onderwijs Hoeksche Waard	OBS t Kraaienest	€ 10.000
Stichting Primenius	RKBS De Hoeksteen	€ 10.000
Ver. Protestants-Christelijk Basisonderwijs te Vroomshoop	PCBO de Oranjeschool	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS de Vlonder	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Zwolle en Regio	IKC De Wieden	€ 15.000
Stichting Kindante	OBS de Wissel	€ 20.000
Stg. Algemeen Toegankelijk Onderwijs s-Hertogenbosch eo	KCDe Hoven	€ 20.000
Stichting Speciaal Onderwijs Fryslân	it Twaalûk - Haydnstraat	€ 10.000

Stg. Fluvium (openb. basisonderw. Geldermalsen-Neerijnen)	D"n Bogerd	€ 15.000
Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier	Basisschool de Verrekijker	€ 15.000
Stichting voor Christelijk Basisonderwijs De Greiden	CBS De Reinbôge	€ 10.000
Kerobei	Basisschool de Violier	€ 20.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Bs de Dorenhagen	€ 20.000
Onderwijsstichting ARCADE	obs Parkschool	€ 20.000
St. voor Chr. Onderwijs te Alphen aan den Rijn (SCOPE)	De Viergang	€ 10.000
Stg. Trinamiek kath. openb. en alg.-bijz. po en vo onderw.	Het Vogelnest	€ 10.000
OPTIMUS stg. kath.prot.-chr./ en interconfess. primair ond.	Basisschool Sint Lambertus	€ 10.000
Stichting ROOS	Daltonschool Reggewinde	€ 15.000
Stichting Kindante	Bs De Tovertuin	€ 15.000
Ver. voor Christelijk Onderw. op Reformatorische Grondslag	ref. school Timotheüs	€ 15.000
Gem. Vlagtwedde - Openb. Onderw. Scholengr. Vlagtwedde O2SV	OBS De Klimop	€ 10.000
Stichting Swalm en Roer voor Onderwijs en Opvoeding	St. Alfonsusschool	€ 15.000
Stichting Primair Onderwijs Leudal en Thornerkwartier	SBO Op te Tump	€ 10.000
Stichting Comprix	o.b.s. de Stelling	€ 10.000
OPTIMUS stg. kath.prot.-chr./ en interconfess. primair ond.	Basisschool Klim Op	€ 10.000
Ver. voor Geref. Prim. Onderw. de Oosthoek	De Morgenster	€ 10.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	OBS De Cirkel	€ 20.000
Stichting Samenwerkende Basisscholen Alkemade	De Kiem	€ 20.000
Stichting Kentalis Onderwijs	Professor Huizingschool	€ 15.000
De Meent St. voor Prot. Chr. Primair Onderwijs Gem. Elburg	PCBS de Wildemaet	€ 15.000
Stichting Openbaar Primair Onderwijs Utrecht	obs Het Zand	€ 20.000
Stichting Zaan Primair	Herman Gorter Burgermeester Smitstraat	€ 20.000
Stichting RK Schoolbestuur Bonaire	Skol Amplio Papa Cornes	€ 20.000
Stichting Catent	Heilig Hartschool	€ 20.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool 't Vierschip	€ 15.000
Schoolbestuur voor PO en VO tussen Lauwers en Eems	IKC De Wierde	€ 10.000
Stg. Openbaar Prim. Onderwijs Zoetermeer	Het Zwanenbos	€ 20.000
Stichting Zaan Primair	Dynamica XL Tjotterlaan	€ 10.000
Onderwijsgroep Perspecto	Het Mozaïek	€ 15.000
Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs Holten	PCBS De Regenboog	€ 20.000
OPSO/SPOOR	obs de Koningsspil	€ 20.000
INOS Stichting Katholiek Onderwijs Breda	Kbs de Rosmolen	€ 15.000
Stichting RK Schoolbestuur Bonaire	Kolegio Kristu Bon Wardador	€ 20.000

Stichting De Waarden	Mariaschool	€ 10.000
Stichting SKOzoK Samen Koersen op zichtbare ok	Beisterveld	€ 20.000
Stichting Comprix	Mr. K.J. Dijkstraschool	€ 10.000
Stichting de Hoenderloo Groep	Hoenderloo College locatie Eikenhof	€ 10.000
LOGOS Stichting voor Protestant Christelijk Onderwijs	CBS De Tamboerijn	€ 15.000
Stichting CSBO-Sneek	De Súdwestster	€ 20.000
Stichting Kalisto boeiend basisonderwijs	St. Bavoschool	€ 20.000
Agora Stg voor Bijzonder Primair Onderwijs in de Zaanstreek	CBS Kleurenpracht	€ 15.000
Innovo - Stichting voor Katholiek Onderwijs	Basisschool Heilig Hart	€ 15.000
Stichting Schoolbestuur St. Jozef	Basisschool St. Jozef	€ 20.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Hendrik Wester	€ 15.000
Stichting ARCHIPEL SCHOLEN	Archipelschool de Omnibus	€ 15.000
Vereniging Jenaplanonderwijs Oudewater	Jenaplanschool Klavertje 4	€ 15.000
Stichting Confessioneel Primair Onderwijs Waterland	Klim Op	€ 20.000
Stichting R.K. Onderwijs Bommelerwaard	RK basisschool De Schakel	€ 20.000
Stichting Katholiek Onderwijs Echt-Maasbracht e.o.	Maria Goretti	€ 10.000
Stichting Openbaar Onderwijs Oost Groningen	OBS Beukenlaan	€ 20.000
Onderwijsgroep Perspecto	De Vlaswiek	€ 15.000
totaal 549		

Jij maakt het mee

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Amsterdam Roots	Sites of Memory Oost	€ 15.000
Stichting Les Vents Atlantiques - The Scroll Ensemble	Open Jam Sessies Klassieke Muziek	€ 4.000
Stichting Yiddish Waves	Moeders en dochters	€ 10.000
Stichting Herbergen	het hoorbare erf	€ 2.888
Stichting d'Halve Maen	Halve Maen 1609: Leven aan boord!	€ 11.887
Stichting Picture Bridge Foundation	Point of View	€ 15.000
Stichting Openbare Bibliotheek Gelderland Zuid	Buiten Zinnen	€ 8.625
Stichting Calliope Concerten	Allan Withington's Conductor Summer School	€ 3.000
Stichting Pacific Enterprises Unlimited	Flamenco Express 2017	€ 6.500
Stichting Gedenkplaatsen en nieuwe vormen van gedenken	Forten Floral Art	€ 9.900
Stichting Corpo Máquina	PORTRAITS	€ 10.000
Stichting Kaeskoppenstad	Victorie!	€ 15.000
Stichting Music Matters	Dreams Unite	€ 15.000
Stichting Afrovibes	A's Academy X Afrovibes	€ 15.000
PeerGrouP	De Radius van Allardsoog	€ 15.000

Vereniging Reliëf	Festival Vrolijk	€ 15.000
Nederlands Koor Festival	Nederlands Koorfestival	€ 14.400
Parels voor de Zwijnen	De Koningin van de Voedselbank	€ 15.000
Stichting Compagnie Barrevoet	Een nacht in de Sint Janskerk	€ 15.000
Stichting ArtWorlds	Water ZomerExpo 2017	€ 15.000
Fundashon Plataforma Kultural	Bonaire Vibes	€ 7.230
Stichting Geluk Eindhoven	Urban Dansdagen	€ 15.000
Stichting Regionaal Instituut Cultuur en Kunsteducatie RICK	Rick's Muziekcafé	€ 3.000
Stichting Buitenblik Zevenaar	Buitenblik aan de Breuly - Eigentijdse Nostalgie (een theatrale kermis)	€ 5.000
Stichting Florence Wenst	Florence Rockt!	€ 15.000
Stichting De Stokerij Schiedam	Kleine Sofie en Lange Wapper	€ 10.000
Stichting Beeldruimte	Identitijd	€ 15.000
STULLP	Sjen yn it Tsjuster (Kijken in het donker)	€ 5.564
Wijkorkest De NoordOoster	Orchestra With Signs	€ 3.200
Stichting Verzamelkunst	Caravantoren	€ 8.900
Hollands Vocaal Ensemble	PAIXÃO MUSICAL / MUZIKALE PASSIE	€ 2.500
Stichting Kunst en Cultuur Zoetermeer	Muziek en Technologie in Zoetermeer	€ 15.000
Stichting Zaanse Industrieboulevard	Reizigers (de Nacht van De Vrede)	€ 9.000
Stichting Zomertheater Amersfoort / Festival Spoffin	Waag eens een oversteek	€ 5.500
Stichting NHL Stenden Hogeschool	Oorlogskind	€ 1.000
Stichting Opera Theater Amsterdam	Apenkooien - de onderzoeksvoorstellingen	€ 15.000
Stichting BUOG	Berend Botje Retour	€ 15.000
Stichting Stadsschouwburg Utrecht	Dwaaldansen en woest grappig zijn in 'Beauty en het beest'	€ 15.000
Stichting SpraakuhlooS	010 Says It All	€ 15.000
Stichting Loods13	Wij zijn wakker!	€ 15.000
Stichting de Loodsen	DE BOUW 2017	€ 15.000
Stichting Het Veem Theater	100 attempts to meet you	€ 15.000
Stichting Museum Arnhem	Pierre Janssen: meesterverteller	€ 14.000
Stichting Open Filmteam	Korte Film Welcome to Earth	€ 15.000
Stichting Tout Maastricht	Buiten de Lijnen 2017	€ 15.000
Manus Branding Stichting	Yn it Skaad fan 'e Toer	€ 15.000
Boost Producties	Vita Circus Feest	€ 6.000
Stichting Moving Arts Projects	TransTaalKinderen vertalen in de deuropening	€ 7.000
Stichting SPLIKA	Ontdek Tambu!	€ 2.000
Stichting Podiumorganisatie Haarlemmermeer - Het Cultuurgebo	Hoofddorp Aan Zee	€ 9.500
Stichting MediaRidders	Bleekneusjes	€ 15.000
Harmonie Sint Michael Thorn	Dutch Dynamics in Wind Music	€ 7.550
Stichting JURA Filmproducties	SLOPERA	€ 9.550
Kunstmarkt De Bilt	Kunstmarkt De Bilt: Festival De Vriendschap	€ 3.250
Stichting De Speelwildernis	Het Land van Lian	€ 9.000
Stichting Ondersteuning Leidse Amateurkunst Festivals OLAF	Amateurkunsthierfestival 2017	€ 10.000
Stichting Kwekers in de kunst	Satyagraha	€ 15.000
Stichting Een Brug Slaan voor Culturele Activiteiten in Súdhw	Een Brug Slaan als mienshipsproject	€ 15.000

Stichting MeerMak	OER! een moderne sage	€ 10.000
Theatergroep Suburbia	ALMERE MIJN THUIS	€ 15.000
Fundacion CINEARUBA	Shortcutz Aruba	€ 15.000
Stichting De Chatel sur place	PUUR	€ 15.000
Stichting De Meenthe	Fest der Blasmusik 2.0	€ 6.500
Stichting Hiphop In Je Smoel (HIJS)	Banksy meets Rotterdam	€ 15.000
Stichting MakerDays	Knotsgekke Voertuigen Parade	€ 12.500
Stichting Theater aan de Hobbemastraat	Studio S (pilot)	€ 14.000
Hack Glow, Tech Playgrounds	Hack Glow - lichtkunst door jonge techneuten	€ 12.500
Stichting Theatergroep De Jonge Honden	Operatie IJssellinie	€ 15.000
Harmonie St. Willibrordus Diessen	Drumotions	€ 4.500
Stichting Grut Hermana	Bauck!	€ 15.000
Stichting Cultura	ROS EDITIONS	€ 15.000
Toneelvereniging Kunst Door Oefening	100 jarig jubileum KDO Mechelen	€ 1.000
Stichting RIGHTABOUTNOW INC.	Straattori	€ 14.500
Stichting 37PK - Platform voor Kunsten	ARTCORE Haarlem	€ 8.000
Stichting Van Gogh & Zundert	Kunst maakt de mens	€ 7.700
Stichting Tijdgeest	De slag bij Bergen, de Vergeten Oorlog uit 1799	€ 15.000
Stichting Qudi (Tante Nino)	Castells bouwen doe je samen!	€ 12.500
The Pancake Gallery Foundation	Art Rules	€ 15.000
Stichting Misiconi	Unload to Upload Trainingsprogramma	€ 9.500
Stichting Grote of Sint Michaëlskerk	De Stad Vertelt - World Press Photo18	€ 15.000
Stichting LustrumOpera	Operaproject Thijl 2018	€ 15.000
Stichting Op Roet	Ed van Hoorn: Fuck the system (werktitel)	€ 12.500
Stichting Vrijplaats	Vrijplaats in de Bijlmer Bajes	€ 7.826
Catching Cultures Orchestra	Via muziek verbinding leggen met vluchtelingen	€ 15.000
H. Bloedstichting Boxtel	Feestelijke her-ingebruikname carillon St. Petrusbasiliek Boxtel	€ 5.000
Stichting Vrienden van de Muze	Building Bridges - De Pilot	€ 5.570
Folkloristische dansgroep De Dorsvlegels Uift	Nationale Folkloredag 2017	€ 1.000
New European Cultural Collaborations	Golden Girls on Tour!	€ 13.500
Vereniging Untold	Hiphop Evolution Showcase	€ 9.500
Stichting Wijkpanel Huizum-West	Stoereloer	€ 7.500
Stichting 60 layers of cake	Tijdelijk Museum	€ 15.000
Stichting Theater Na de Dam	Theater Na de Dam	€ 5.000
Stichting de Zijderups	Ik teken voor je	€ 5.000
Stichting Storytelling Centre	Forten vol Verhalen 2017	€ 5.000
Totaal 94		

Age Friendly Cultural Cities

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Fit-Art	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Stichting Fort van de Verbeelding	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Stichting Hanzehogeschool Groningen	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Stichting Instituut voor Kunst en Cultuur	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Stichting VRIJDAG	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Stichting de Gruitpoort, kunst en cultuur Doetinchem	Lang Leve Kunst. Op weg naar Age Friendly Cultural Cities.	€ 40.000
Totaal 6		

Samenwerking Nederland-Duitsland / Jonge Kunst

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Museum Huis Doorn	Wilhelm*ina - and who am I?	€ 12.500
Stichting Theaterschip	Boundless	€ 9.250
Stichting BPDF	4LandenPunt - wij kiezen voor neutraal Moresnet!	€ 12.500
Cube design museum	Thuis Zuhause?	€ 10.000
Stichting Roots en Routes	Drum&Brass – Connecting identities through bigband brass and hiphop	€ 12.405
Stichting art.1	Queer Faces - Migrant Voices	€ 12.500
Stichting DOCFEST	Een vreemde wereld voor de huisdeur	€ 5.000
Stichting Theater Na de Dam	Aan Anne // An Anne	€ 6.338
Totaal 8		

Regeling bijzondere projecten

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Promotie Cultuurparticipatie	Iktoon 2017	€ 70.000
Stichting Instituut voor Kunst en Cultuur	Pilot Cursus ondernemerschap ZZP'ers	€ 15.000
European Union Youth Orchestra EUYO	European Union Youth Orchestra EUYO - jaarlijkse contributie	€ 18.500
Stichting Jeugdspoortfonds en Jeugdcultuurfonds Nederland	Strategisch Plan 2017-2020	€ 450.000
Stichting Plein C	Ondernemerschap In Beweging	€ 20.000
Stichting Cultuurmij Oost	Creative Contracts	€ 10.000
Stichting Kunstbalie	Ondersteunen van het ondernemerschap	€ 15.000
Totaal 7		

Overige subsidies

Naam aanvrager	Projectnaam	Toegekend bedrag
Stichting Castrum Peregrini	Living as Form Conference	€ 10.000
ArtEZ Hogeschool voor de Kunsten	Manual D21	€ 20.000
Stichting Europese Culturele Hoofdstad 2018 Leeuwarden	Ontwikkeling en uitvoering van een kwintet projecten	€ 200.000
Stichting DOX	Schoppen en internationale uitwisseling	€ 62.000
Nationale Stichting ter Bevordering van Vrolijkheid	Dromers van Dromen	€ 150.000
Stichting Tamino	Uitvoeringskosten deskundigheidsbevordering Speciaal Onderwijs	€ 43.120
Stichting Kunstbende	Lieve Buren	€ 50.000
Stichting Meer Muziek In De Klas	Projectsubsidie 2018-2020	€ 1.300.000
Stichting De Grote Prijs van Nederland	De Grote Prijs van Nederland 2017	€ 80.000
Stichting NJO	Nationale JeugdOrkesten Nederland en diversiteit	€ 133.000
Totaal 10		

Bijlage 4 | Lijst bijeenkomsten

Datum	Naam evenement	Deelnemers
14 januari	Noorderslag (Groningen) Samen met het FPK organiseerden we twee sessies over nieuwe makers in de urban arts	100
16 januari	Nieuwjaarsborrel (Utrecht) Samen met het LKCA brachten we het netwerk van cultuureducatie en cultuurparticipatie bijeen om het glas te heffen en te luisteren naar persoonlijke verhalen van cultuurmakers.	150
19 januari	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (Tilburg) Bij een bijeenkomst georganiseerd door Kunstbalie presenteren we de regeling aan scholen en culturele instellingen	20
24 – 28 januari	NOT (Utrecht) Tijdens de NOT, de vakbeurs voor professionals in het onderwijs, zijn we aanwezig met een CMK stand en organiseren we workshops.	-
26 januari	Kick off TOF (Amsterdam) Startbijeenkomst voor de meerjarig gesubsidieerde instellingen uit de regeling Talent en Festivals.	45
2 februari	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (Beilen) Bij een bijeenkomst georganiseerd door K&C Drenthe presenteren we de regeling aan scholen en culturele instellingen	20
10 februari	PCPO netwerkbijeenkomst Voor de gehonoreerden in de regeling Professionalisering Cultuuronderwijs PO organiseren we een netwerkbijeenkomst met als doel kennisuitwisseling	10
16 februari	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (Groningen) Bij een bijeenkomst georganiseerd door K&C Drenthe presenteren we de regeling aan scholen en culturele instellingen	20
9 maart	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (Arnhem) Bij een bijeenkomst georganiseerd door Cultuurmij-Oost presenteren we de regeling aan scholen en culturele instellingen	15
9 maart	Slotbijeenkomst erfgoedmanifestaties (Utrecht) Met de gehonoreerde erfgoedmanifestaties blikten we terug op het gevolgde professionaliseringstraject.	21
13 maart	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (Leeuwarden) Bij een bijeenkomst georganiseerd door Keunstwurk presenteren we de regeling aan scholen en culturele instellingen	20
4 april	Intervisiebijeenkomst Age Friendly Cultural Cities (Utrecht) Regelmatig roepen we de Age Friendly Cultural Cities bij elkaar om elkaar te inspireren en kennis te delen.	15
10 april	POcongres Tijdens het POcongres zijn we aanwezig met een stand over Cultuureducatie met Kwaliteit.	-

30 mei	Presentatie regeling Cultuureducatie in het vmbo en praktijkonderwijs (De Bilt) Bij een bijeenkomst georganiseerd door Kunst Centraal presenteerden we de regeling aan scholen en culturele instellingen	30
8 juni	Urban Arts bijeenkomst (Utrecht) Om kennisdeling te stimuleren organiseren we regelmatig een bijeenkomst voor de talenten en talentontwikkelinstellingen uit onze regeling Urban Arts Talent.	20
8 juni	Slotbijeenkomst Kinderen maken muziek (Utrecht) Voor de laatste keer komen de organisaties die gebruik hebben gemaakt van deze subsidieregeling bij elkaar in Utrecht.	40
13 juni	Ronde tafel erfgoededucatie (Utrecht) Ter voorbereiding op een nieuwe regeling voor mediakunst- en erfgoededucatie organiseren we een ronde tafel met experts uit de erfgoededucatie. We halen hiermee inhoudelijke input op voor de contouren van de nieuwe regeling.	8
13 juni	Intervisiebijeenkomst Age Friendly Cultural Cities (Utrecht) Regelmatig roepen we de Age Friendly Cultural Cities bij elkaar om elkaar te inspireren en kennis te delen	15
15 juni	Conferentie CMK: De ervaring rijker (Utrecht) De nieuwe penvoerders en onderwijspartners uit de CMK regeling 17-20 kwamen samen om kennis te maken en inspiratie te delen.	150
20 juni	Ronde tafel mediakunsteducatie (Utrecht) Ter voorbereiding op een nieuwe regeling voor mediakunst- en erfgoededucatie organiseren we een ronde tafel met experts uit de erfgoededucatie. We halen hiermee inhoudelijke input op voor de contouren van de nieuwe regeling.	13
1 juli	Uitreiking Gouden C (Amsterdam) De finaledag van Kunstbende is het decor voor de uitreiking van de Gouden C.	80
11 juli	Presentatie handboek CMK (Utrecht) We informeerden de lokale en regionale penvoerders van Cultuureducatie met Kwaliteit over het verantwoordingsproces.	60
14 juli	Urban arts werkbezoek Michel Rog (Amsterdam) Voor tweede kamerlid Michel Rog (CDA) organiseerden we een werkbezoek over de urban arts. De optredens en verhalen van de urban cultuurmakers inspireerden ons en het kamerlid.	15
20 juli	Ronde tafel Urban (Utrecht) Ter voorbereiding op een nieuwe regeling Urban arts talent organiseren we een ronde tafel met experts uit de urban sector. We halen hiermee inhoudelijke input op voor de contouren van de nieuwe regeling.	
3 september	Uitfeest (kantoor als locatie Urban Culture Run) Op zondagochtend rennen honderden Utrechters door ons vernieuwde kantoor in het kader van de Urban Culture Run. Ze worden aangemoedigd door DJ Steve Kennedy, een jonge Utrechtse DJ die meedeed aan Kunstbende.	> 1000
13 september	Congres podia en festivals (TivoliVredenburg) Als onderdeel van een deelsessie van het LKCA informeerden we poppodia over de subsidiemogelijkheden voor cultuuronderwijs in het vmbo.	25
28 september	Openingsborrel vernieuwd kantoor (Utrecht) Met een feestelijke borrel en optredens van verschillende cultuurmakers gaven we een relaties een kijkje in ons vernieuwde kantoor.	80
29 september	Dag van de Cultuureducatie Limburg Aanwezig met een eigen sessie.	25

2 oktober	De Kunst van... (LKCA) Utrecht Tijdens een bijeenkomst van het LKCA voor professionals in de sector cultuurparticipatie droegen we bij aan een deelsessie over de subsidiemogelijkheden bij het Fonds.	60
4 oktober	PCPO netwerkbijeenkomst (Utrecht) Voor de gehonoreerden in de regeling Professionalisering Cultuuronderwijs PO organiseerden we een netwerkbijeenkomst met als doel kennisuitwisseling	10
19 oktober	CMK bijeenkomst Plein C (Haarlem) We waren te gast bij Plein C voor een toelichting over (de verantwoording) CMK voor alle projectleiders en ambtenaren in Noord-Holland	40
30 oktober	Dag van de stad (Utrecht) Op verzoek van OCW dachten we mee over de invulling van deze dag die georganiseerd werd door verschillende ministeries. Samen met andere fondsen en belanghebbenden ontwikkelden we de openingsfilm over de mogelijkheden van cultuur bij stedelijke vraagstukken.	Niet bekend
7 november	Intervisiebijeenkomst Age Friendly Cultural Cities (Utrecht) Regelmatig roepen we de Age Friendly Cultural Cities bij elkaar om elkaar te inspireren en kennis te delen	15
7 november	Bijeenkomst netwerk muziekdocenten pabo (Gouda) We waren aanwezig voor een toelichting op de regeling voor muziekonderwijs op Pabo's.	40
16 november	VO-congres LKCA (Amersfoort) We waren aanwezig voor een sessie over de regeling voor cultuureducatie in het vmbo.	70
16/17 november	Meet&Match Jonge Kunst (Dortmund) Potentiele Duitse en Nederlandse aanvragers voor de regeling Jonge Kunst konden twee dagen lang met elkaar kennis maken en plannen smeden.	30
21 november	Intervisiebijeenkomst Age Friendly Cultural Cities (Utrecht) Regelmatig roepen we de Age Friendly Cultural Cities bij elkaar om elkaar te inspireren en kennis te delen	15
28 november	De toekomst van talent. (Tilburg) We verzamelden 130 makers, doeners en denkers om in gesprek te gaan over de toekomst van talentontwikkeling.	130
13 december	Conferentie CMK: Samen werkt (Ede) Penvoerders en onderwijspartners kwamen samen om kennis en inspiratie te delen. Belangrijk thema was samenwerking.	200

Colofon

Het jaarverslag 2017 is een uitgave van het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Samenstelling

Fonds voor Cultuurparticipatie

Teksten en eindredactie

GH+O communicatie en creatie, Leeuwarden/Leiden

Illustraties

GH+O communicatie en creatie, Leeuwarden/Leiden

Cover

Neeltje de Vries

Utrecht, 2018.

© Fonds voor Cultuurparticipatie

Kromme Nieuwegracht 70

Postbus 465

3500 AL Utrecht

Tel. (+31 0)30 233 60 30

www.cultuurparticipatie.nl

FONDS VOOR
CULTUUR
PARTICIPATIE

KIJK VOOR MEER VERHALEN OVER ONS WERK
OP **WWW.CULTUURPARTICIPATIE.NL/MAGAZINE**

